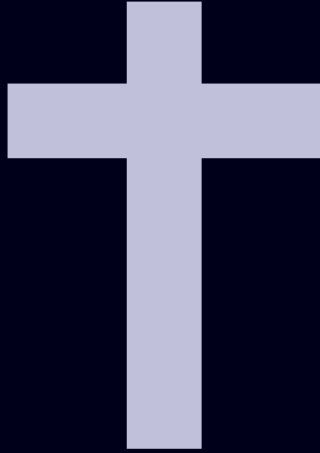

Luka

The Gospel According to Luke in the Bayash dialect of the
Romanian language

Luka

The Gospel According to Luke in the Bayash dialect of the Romanian language

copyright © 2018 Pioneers

Language: Bayash (Romanian)

Dialect: Bayash

Translation by: Pioneers

DRAFT VERSION

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2022-09-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 23 Jun 2022
4f9f9ae0-0ef8-56e8-b029-fd38a1a2bfd8

Contents

Luka	1
----------------	---

Evandjelje dă pă Luka

Asta Evandjelje u skris unu om Luka kari are doktor misionar kari u putovulit ku apostol Pavle (vejs Kol 4,14; Flm 24; 2 Tim 4,11) kari nu are židov. Asta kenvijă opisilešči kum su avut Isus, kustu aluj, ânvăcăla, čudesur, morče pă krušji, uskrsnuce dăm morc, unesenje âm nor. Una dăm mari temă dăm asta Evandjelje âj kă Isus ispunulešči obečanje kari Dimizov u dat alu Izrael âm Stari zavjet šă kă radosna vijest nuj numa dă židovur mar šă dă židovur kari nus. Âm asta Evandjelje Isus spunje dă mulči temur molitvur, Duh Svânt, fălušăjă, zahvalnost šă banj. Asta kenvijă arată kum Isus u izliječilit šă u jărtăt alu mulc ominj, alu ominj kari as re tari bičež ili opsjednuti ku demonur, sărašj, grešnici, mulči mujer. Luka asta u skris, 65. aj dă pă Krist.

Luka skrijă karči pântru Teofil dă kustu alu Isus

¹ Ka kum šćijec mulc su apukat să skrijji dogadajur šje Dimizov u obečalit a su dogodulit ântri noj. ² Orikic as re svedoci dăm kap dă šje ur skris šje ur văzut šă šje svite Isus, jej âs slugurlje alu vorba. ³ Aša šă ju mam ângăndit dăm elši pă rând să skruv kutotu pântru činji, glavni Teofile. ⁴ Aša să fij siguran šă să poc arăta šă să spuj dă ânkriđală dă vorbilje dă šje u fost ânvăcat kă âj aje anume.

Ândalu spunji alu Zaharija kum su ave Ivan Krstiteľ

⁵ Âm zăljiļjelje kănd kralj Herod vladale âm Judeja, are unu popă šje să čima Zaharija dăm svečenički rodu alu Abiji,† šă mujere aluj isto are dăm pleme alu Aron. Je să čima Elizabeta. ⁶ Amăndoj âs re âm oči alu Dimizov făr dă duvină, pravedni kă jej cănje toči zapovjedurlje šă pravilurlje alu Domnu anostru. ⁷ Jej asre făr dă kupij, daje kă Elizabeta nu puče să ajvi kupij, šă amăndoj asre tari bătărjn.

⁸ Kănd una ză, Zaharija služule ka popa alu Dimizov âm Hram, u vinjit vreme pă grupa aluj să služulaskă. ⁹ Dă pă običaju ântri pop lu izabralit ku kockă să mergă âm svetište alu Domnu să prinusulaskă

miomirosur.† ¹⁰ Šă ântreg narodu ašćipta afară âm udvar šă să aruga âm vreme dă mirosur.

¹¹ Atunšje ândalu alu Domnu su năstămit âm Hram alu Zahariji dădănenči pă desna parciš dă žrtvenik hundi are miomiris. ¹² Zaharija kănd u văzut pă ândal tari su ânfrikušatăsă.

¹³ Daje ândalu ju zăs: “Nuči sprije, Zaharija! Arugală ata u fost auzătă. Mujere ata Elizabeta u ave fišjor, šă tu vi da numi Ivan. ¹⁴ Vi ave fălušăje šă slavlj šă mulc sur âm făluša la fătala aluj. ¹⁵ Kă jăl anume u fi mari âm oči lu Domnu anostru. Vin šă tari butură no be. Mar âm injima alu mumăsa jăl u fi umpljet ku Duhu Svânt. ¹⁶ Mulc fišjori kari âs Izraelci sur ântoršji dă rând dă la jăl âm napoj la Domnu Dimizovu alor. ¹⁷ Jăl u meržji âm nenče alu Domnu ka vjesniku âm duhu šă âm pučere alu Ilija kari are dă kănva prorok să pomirilaskă pă kupiji ku tatusurlje, să ântorkă pă eje kari âs nevjerni să apušji mudrost dă la heje kari âs pravednă, să pripremalaskă narod pântru Domnu.”

¹⁸ Ali u zăs Zaharija alu ândalu Gabrijel kari stăce âm nenče alu Dimizov: “Dă pă šje uj šči kă aje âj anume? Tu vejs kă mes aku om bătărjn šă băsăca ame âj isto âm aj.”

¹⁹ Ândalu ju ântors vorba: “Numilje amnjov âj Gabrijel šă ju mes ku Dimizov* să askultă šje mu spunji, aša mes mănat să svitesk ku činji šă săc aduk Hir fălos. ²⁰ Punji mă ureči, kănd mar nu maj ânkrizut dă vorbasta šje cam spusu, tu njimika nu vi puče sviti păn šje no su dogodulit asta šje cam spus. Vorbilje šje cam spus ur fi âm pravă vremi.”

²¹ Lume ašćipta afară pă Zaharija, šă să čudule šje fašji atita dobă âm svetište. ²² Kănd u vinjit afară nu puče să svitaskă. Jăl svite âm znakovur šă nu puče să svitaskă njimika păn šje nu ju su ave kupilu. Šă atunšje ur prišjepi kă u avut vizijă âm svetište.

²³ Kănd u završalit vreme dă služba aluj âm Hram, Zaharija u fužjit akasă. ²⁴ Atunšje maj dă pă zăljiļje băsăca aluj u rămas gărjonă, šă nu jăšă afară šinšj lunj.† Elizabeta u zăs: ²⁵ “Domnu âj ala kari u făkut asta aku: Dimizov su ujtat pă minji

* **1,2** je âs slugurlje alu vorba Ili “služule alu Dimizov aša spunje alu ominj dă poruka aluj.” † **1,5** Abija are poglavar kari ave grupă dă pop a toc je asre potomci alu Aron, kari are elši pop dă Izrael (veči 2 Ljet 24). ‡ **1,9** Svečenicî trăbuje să acăci tamjan kari are dulšji mândru miros, dăde prinosa alu Dimizov âm tota điminjaca šă dă sara pă poseban oltar âm nontru âm Hram. § **1,11** desna parci lok hundi ândalu are pă lok dă čast * **1,19** ju mes ku Dimizov âm original skrijă: “kari stă la Dimizov”. Asta âj zăs ka ukor alu Zaharija. Prisutnostu alu Gabriel, kari vinji direktno dă la Dimizov, ar trăbuji să fijă dovoljan dokaz alu Zahariji. † **1,24** Dă pă šinšj lunj, toc u vide kă âj gărjonă. Atunšje ominji nu su akăca dă Elizabeta kă inka âj nerotkinjă.

ku milä šä u lot ändärät rušanje däm oči alu ominj.”[‡]

Andalu spunji alu Marija kum su ave Isus, Fišjoru alu Dimizov

²⁶ Šasä lunj dä känd Elizabeta are gärjonä, Dimizov u mänat pä andalu aluj päšci Gabrijel äm varuš äm Galileja kari sä čamä Nazaret. ²⁷ Jäl u vinjit la fatä äm pär kä su zaručulit ku Josip kari are potomku alu Kralju David. Je sä čima Marija. ²⁸ Gabrijel u vinjit šä u zäs: “Änfälušešci tu kari ješc izabralit! Domnu äj ku činji! Blagoslovulitä ješc tu äntri mujer!”

²⁹ Marija are uznemirenä dä pozdravu aluj šä je u äjšjirkat sä sä ängändaskä šje značalešci. ³⁰ Andalu ju zäs alji: “Nuc fijä frikä, Marija! Tu aj aflat la Dimizov milä. ³¹ Punji ureči, vi rämänje gärjonä, vi fäta fišjoru šä tu ji punji numi Isus! ³² Jäl u fi mari, šä u fi čimat Fišjoru lu Häl Maj Mari! Šä Domnu Dimizov ju da autoritet sä vladalaskä ka kralju ka kum äj predaku aluj David. ³³ Šä jäl u vladalit äm familija lu Jakov dä erikeš, šä kraljevstva aluj nu ave kraj!”

³⁴ Marija u äntribat atunšeje pä andal: “Kum poči asta fi kä ju mes fatä äm pär!”

³⁵ Andalu ju äntors vorba: “Duhu Svânt u vinji pä činji, šä pučere dä Häl Maj Mari cu astupa ku umbrä. Däm ala ränd Kupilu Svânt šje u fi fätat dä la činji u fi čimat Fišjoru alu Dimizov. ³⁶ Punji ureči: Rođakinja asta Elizabeta äj bätárnä šä isto u ave fišjor, kä je nu puče sä ajvi majmult, ali aku äj mar äm šasä lunj dä känd äj gärjonä. ³⁷ Kä njimika nuj nemoguče alu Dimizov!”

³⁸ Atunšeje u zäs Marija: “Da ju mä ligizesk ku asta sä fjuv ropkinja alu Domnu. Lasä fijä aša kum tu zäšj.” Atunšeje andalu u fužjit dä la je.

Elizabeta u kunuskut pä kupilu alu Marija däm injimä kä jäl äj Mesija

³⁹ Dovä tri zälji dä pä aje Marija su gätat šä u mers pä kalji, je su ängribit äm unu sat äm Judeja pä dal. ⁴⁰ Akulo are kasa lu Zaharija. Je u tunat äm nontru šä su pozdravalit ku Elizabeta. ⁴¹ Kum u auzät Elizabeta pozdravu lu Marija u sämcät pä kupilu alji kum tari su miškat äm injimä, šä Elizabeta are pljinä ku Duhu Svânt. ⁴² Elizabeta tari u mužjit lu Marija: “Maj tari ješc blagoslovulitä tu äntri mujer, šä blagoslovulitä äj kupilu atov! ⁴³ Adišje

mes aša bitnä, kä tu mama lu Domnu amnjov vinji sä mä posjetilaskä? ⁴⁴ Kä däm momentu šje am auzät pozdravalala ata, kupilu amnjov tari su miškat dä fälušäjä äm injima ame! ⁴⁵ Blagoslovljenä daje kä tu aj änkruzit kä šje Domnu cu igirit sigurno u fi!”

Marija slavalešci pä Dimizov äm kändit

⁴⁶ Atunšeje Marija u zäs:

“Duša ame äl slavalešci pä maj mari Domn, ⁴⁷ šä duhu amnjov sä änfälušešci äm Dimizov Spasitelju amnjov, ⁴⁸ daje kä jäl su ujtat ku milä pä minji pä poniznä ropkinja aluj, aku toči generacijurlje mur čimamä blagoslovljenä, ⁴⁹ daje kä svemoguči Dimizov u fäkut mari djelur ku minji, šä numilje aluj äj svânt.

⁵⁰ Pälängä totä sämänca, Dimizov äj milos pälängä eje kari äl poštivalešci.

⁵¹ Ku mänä aluj jäl u fäkut pučernjišji lukrur.

Jäl u arunkat afarä pä eje kari asre ponosnä äm sufljičilje alor šä pä eje kari asre umišljeni.

⁵² Pä heje bälour vladar lju värlji dä pä prijestolje, a pä heje kari äs ponizni lju ričikatulji.

⁵³ U ränjit pä flämänž ku mänkari bunä, a pä gäzdašji lju mäna ku mänjlje golji.

⁵⁴ Jäl u ažutat pä Izrael sluga aluj su ängänditusä dä milä aluj,*

⁵⁵ ka kum u obečalit alu preci anoštri dä känva

sä fijä pljinj dä milä pälängä Abraham šä pälängä potomku aluj dä erikeš.”

⁵⁶ Marija u rämäs ku Elizabeta tri lunj atunšeje su äntorsäsä akasä.

Ivan Krstitelj su avutäsä

⁵⁷ Känd u vinjit vreme alu Elizabeti sä ajvi kupil, je u fätat fišjor. ⁵⁸ Šä känd ur auzät susjedi šä njamu kä Domnu are bun pälängä je, jej ur vinjit una la je šä sä äm fäluše ku je una.

⁵⁹ Kupilu träbuje sä fijä obrezalit pä optä (8) zuva, šä känd or vinjit una sä fakä asta, jej gände sä äj de numi Zaharija dä pä tatusu. ⁶⁰ Mumäsa u odbijilit šä u zäs: “Nu, jäl su čima Ivan.”

⁶¹ Ali jej ur zäs: “Njime däm njamuc nu u fost čimat dä pä numiljala!” ⁶² Šä aša jej äntriba ku znakur pä tatusu alu kupilu,

‡ **1,25** Asta äj daje kä sämce rušanji kä je nu ave kupij. značalešci kä benji ješc apukat dä la šjinjiva: “Dimizov u odlučulit kä cu da mila” ili “Dimizov cu aräta milojeme aluj.” * **1,54** Dimizov nu poči ämužta. Känd äš dušji äm firi, Dimizov sä ängädešci, aje značalešci kä Dimizov djeluvulešci dä pä obečanje šje u dat. Asta svitešci dä obečanje aluj: “u obečalit alu preci anoštri kä u fi milosrdan.”

§ **1,30** Tu aj aflat la Dimizov milä Idiom “äflä milost”

kum su čima. ⁶³ Zaharija u šjirut pločičă dă skris šă u skris: "Ivan aj numilje aluj!" Toc asre ămirac. ⁶⁴ Šă dăm ala šas Dimizov u dăsvăkut gura alu Zaharija šă poči să svitaskă. Šă jăl dăde slavă alu Dimizov!

⁶⁵ Atunšje frika u vinjit pă tot susjedu šă ăm totă parče dă Judeja păm đalur šă spunje šje su dogodulit. ⁶⁶ Toc kari ur auzăt dă aje cănje ăm firi šă să ăngănde: "Šje u fi dăm ala kupil? Anume măna alu Domnuluj† are ku kupilula Ivan."

Zaharija prorokuvulešči šjinji aj Mesija šă Ivan

⁶⁷ Zaharija, tatusu alu Ivan are pljin dă Duhu Svânt, atunšje prorokovale šă zăšje:

⁶⁸ "Slava alu Domnu Dimizov alu Izrael,

Kă jăl u vinjit šă să otkupilaskă pă narodu aluj!

⁶⁹ Jăl u răđikat păntru noj pă spasitelju silni!‡

Dăm potomstva lu sluga amnjov la kralj David.§

⁷⁰ Asta nju fost spus dăm gurălje dă proroci aluj svănc dă kănva:

⁷¹ spasenje dă la dužmanji anoštri

šă dăm mănĵ* kari toc nji mărzăleşči.

⁷² Are milosrdan pălăngă precu anoštri,

šă u ispunulit savezu aluj svânt.

⁷³ Ăm zakletvă kari u dat lu Abraham, alu predaku anostru:

⁷⁴ să nji izbavalaskă dăm mănĵ alu dužmanĵ,

să pučenĵ poslužulenĵ pă jăl făr dă frikă,

⁷⁵ šă să kustănj svânt šă đirept ăm toči zălĵilje dă kustu anostru.

⁷⁶ Šă tu Ivan fišjoru amnjov, tu vi fi čimat proroku alu Maj Mari Dimizov,

kă tu vi meržji ăm nenče alu Domnuluj šă să aj đireš kalje aluj,

⁷⁷ Tu vi da alu lume lu Dimizov, Hir fălos dă spasalala

šă dă jirtala dă grehurlje alor.

⁷⁸ Kutotu asta aj dă rănd dă sufljitu milos alu Dimizovu anostru,

ka sorilje kari svitlizešči u vinji afară dăm nor pă noj sus†

⁷⁹ u da lumină alu eje kari šađi ăm tunjerik,‡ šă ăm umbra alu morči.

Nju punji pišjorilje anoštri pă kalje dă putuljală.}§

⁸⁰ Ivan u kriskut šă su ămbălurit ăm duh. Kusta ăm pustinjă păn šje nu su arătat javno alu Izraelc.

2

Isus su avut ăm Betlehem

(Mt 1,18–25)

¹ Ăm aje vremi dă pă šje su avut Ivan, zapovjed u fost mănătă dă la car August să fakă skritura dă stanovništvo ăm ăntragă cara. ² Aje are elši skritura dă stanovništvo kari u fost kănd Kvirinije are vladar dă Sirija. ³ Aša toc ur mers să să prijavalaskă ăm varušu hundi precu alor u kustat.

⁴ Aša Josip dăm mik varuș Nazaret ăm Galileja, u mers ăm varuș Betlehem ăm Judeja hundi su avut David daje kă jej as re njamu alu kralj David.* ⁵ Josip u mers akulo să să jivaskă dă skritura una ku Marija zaručnica aluj, kari are gărjonă. ⁶ Šă kum asre dăm Betlehem akulo vreme u vinjit să să ajvi kupilu. ⁷ Je u avut elši fišjor, lu ănvălitălu šă lu pus ăm hiștalov† daje kă nu are soba păntru

jej ăm fugadov.‡

Ăndalu najavalašči alu pastiri kă Isus Spasitelĵ su avut

⁸ Ăm ala lok dă apropi dă Betlehem asre pastirur kari rămănje afară pă otvoreno šă paze stadurlje alor totă nopce. ⁹ Šă dăm turdată su pojavalet ăndalu alu Domnuluj! Ăndalu u stat ăm nenče alor; šă slava alu Domnuluj lju svitlăzăt pă jej. Šă pastiri u gălbănjit ăm ubraz dă frikă. ¹⁰ Ali ăndalu lju zăs: "Nu vă fiĵă frikă! Ju vĵuv să vă aduk Hir fălos, dă mari fălušăĵă păntru totă lume. ¹¹ Ăm varušu hundi su avut

† **1,66** măna alu Domnuluj aj pučere alu Domnu: "pučere aluj are ku jăl". ‡ **1,69** Ăm original skriĵă: "rog dă spasenje păntru noj". Rog dă životinjă are simbol dă pučere alji să să potă branalaskă. Dă Mesija să svitešči ka kum ar fi jăl rog kari ari pučeri să spasalaskă Izrael ka "šjinjiva ku pučeri să nji spasalaskă." § **1,69** ăm original skriĵă: "ăm kasa alu sluga aluj David". Kasa alu David predstavalešči familija aluj, potomci aluj. * **1,71** Vorba "măna" predstavalešči pučeri kari rej ominĵ koristilešči protiv dă ominĵi alu Dimizov. † **1,78** Asta aj metaforă dă điriptači.

Aĵișje să svitešči dă duhovna điriptači kari Spasitelĵ u da ka kum sorilje vinĵi afară kari svitlizešči pă pământ. Vedi Mal 4,2. † **1,79** eje kari šađi ăm tunjerikasta aj metaforă hundi nuj duhovna điriptači. Alu heje ominĵ kari lĵi falalešči duhovna điriptači svitešči kă jej šađi ăm tunjerik: "ominĵi kari nu šĵĵă điriptači". § **1,79** kalje dă putuljală aj metaforă dă kust kari osoba ari putuljală ku Dimizov: "să kustănj kust ku putuljală" ili "să umblănj pă kalji kari nji dușji la putuljală". * **2,4** Betlehem are mik varuș, akulo David su avut, a u fost zăs kă akulo su ave

šă Mesija (Mih 5,2). † **2,7** hiștalov are čist, molĵi šă uskat ka fănu, să fiĵă molĵi păntru kupil mik. Marija šă Josip as re una ăm aje prostorijă hundi as re živadur. ‡ **2,7** nu are soba păntru jej ăm fugadovdaje kă ur vinjit mulc ominĵ ăm Betlehem să să prijavalaskă pă skritura dă stanovništvo.

Kralj David, astäs u avut Spasitelj. Jäl are Krist, Domnu! ¹² Asta äj znak dä pä kari sä äľ šćijec: voj vic afla pä kupilu änvälit äm hištalov.”

¹³ Atunšje däm turdatä längä parče dä andal u vinjit mulc andej däm nor kari hvalale pä Dimizov. Šä jej slavale:

¹⁴ “Slava alu Dimizov äm nor

šä pä pämänt putuljalä alu eje ominj kari lju izabralit.”

¹⁵ Dä pä šje ur fužit andelji dä la pastir äm nor, pastiri ur zäs una la alt: “Haj aku am Betlehem, šä sä videnj aje dä šje Domnu nju spus!”

¹⁶ Aša sur ängribit äm Betlehem šä ur aflat pä Marija, šä pä Josip, a kupilu are äm hištalov. ¹⁷ Šä känd pastiri ur väzut pä kupil, jej sur apukatäsä sä spujä šje lju fost spus dä la andej dä kupil. ¹⁸ Toc eje kari ur auzät šje pastiri ur spus, jej toc asre ämirac. ¹⁹ Ali Marija cänje toći vorbilje alor äm sufličilje alor šä mult su gändit dä jelji. ²⁰ Atunšje pastiri ur fužjit la stadurlje alor šä jej däde hvalä šä slavä lu Dimizov dä kutotu stvarurje šje ur auzät šä šje ur väzut, točno kum lju fost najavalit alor.

²¹ Osmä zuva känd kupilu su avut u fost obrezalit,* šä u fost čimat Isus, numilje u datä aluj dä la andal majnti dä šje Marija u rämäs gärjonä.

Isus šä Marija träbä sä mergä äm Hram

²² Šä känd u vinjit vreme alu Marija obred dä čistilalä kum are zapovjedälälä dä la zakonu alu Mojsije, Marije šä Josip ur dus pä Isus am Jeruzalem sä äľ posvetilaskä la Domnu, ²³ kä äj skris äm zakonu alu Domnu: “Tot elši fišjor u fi posvetilitä la Domnu.” ²⁴ Jej träbä isto sä adukä žrtvä: “Dovä grlicur ili doj tänjirä puromb,” kum äj zapovjedalit dä la zakonu alu Domnu anostru.

Šimun u prepoznulit pä Mesija

²⁵ Atunšje are om äm Jeruzalem šje sä čima Šimun. Jäl are pravedan šä svet šä

aščipta pä Mesija sä izbavalaskä pä Izrael† šä Duhu Svänt are ku jäl. ²⁶ Šä Duhu Svänt majnti ju spus aluj kä no mori majnti dä šje no vide pä Mesija alu Domnu anostru.

²⁷ Aša Duhu Svänt lu dus pä Šimun äm Hram† känd ur adus roditelji pä kupilu Isus äm nontru šä sä fakä obred kum are običaju dä zakonu alu Mojsije. ²⁸ Šimun lu apukat äm mänjilješ pä Isus, slavale pä Dimizov, šä u zäs:

²⁹ “Aku lasä pä sluga atov sä morä äm putuljalä, Domnu, kum tu aj zäs,

³⁰ kä oči amej ur väzut spasenje ata. ³¹ Asta tu aj fäkut dä totä lume.

³² Asta äj lumina dä ominj * šä lji svitlizaskä alu ominj kari nus Židov, slava alu lume dä Izrael!”

³³ Tata šä mama alu Isus asre umpljec ku ämiralä dä kutotu šje Šimun u zäs dä jäl.

³⁴ Atunšje Šimun u blagoslovulit pä jej šä u zäs lu Marija: “Dimizov u odredilit pä ala kupil kä päntur jäl mulc Izraelc ur käde šä su ridikasä.† Jäl äj odredilit sä fijä znaku alu Dimizov, ali mulc lur odbacalilä ³⁵ aša u vinji pä luminä gändurlje askunšä alu mulc, a maču či ämpunžji äm duša ata.”†

Ana u prepoznulit pä Mesija

³⁶ Are isto aša proročica Ana fatä alu Fanuel kari äj däm pleme alu Ašer. Ana are tari bätärnä mujeri, je are šapči aj äm brak ³⁷ šä aku äj vädojä, mar hundiva osamdeset patru aj. ³⁸ Ana nu fužje däm Hram, nego služule akulo zuva šä nopče äm post šä äm arugiminči. ³⁸ Baš pä aje vremi Ana u vinjit, hvalale pä Dimizov, šä je spunje dä kupilu Isus alu toc kari aščipta pä Dimizov sä otkupilaskä pä Jeruzalem.*

³⁹ Dä pä šje ur fäkut Josip šä Marije kutotu šje zakonu alu Domnu u šjirut dä la jej, jej ur mers äm napoj äm varušu alor Nazaret äm Galileja. ⁴⁰ Kupilu u kriskut šä su ämbäluritäsä, are pljin dä mudrost, šä blagoslovrje alu Dimizov asre ku Isus.

Isus svitešči ku učitelji äm Hram

§ **2,19** Marija cänje dä vorbilje alor šje ur spus dä kupilu alji, kutotu ji are dragocjeno: “äm fälušjäjä cänje aje”.

* **2,21** obrezalit Zakonu kari Dimizov u dat alu židovski vjernici zäšji kä obrezanje dä fišjor äj žrtvä dä roditelji kari träbä sä adukä (Lev 12,1-4). **2,23** Izl 13,2 **2,24** Lev 12,8 † **2,25** pä Mesija sä izbavalaskä pä Izrael Äm original skrija: “aščipta utjehä dä Izrael” ‡ **2,27** äm Hram “äm udvaru dä Hram.” Numa svećenici puče tuna äm zgrada dä Hram. § **2,30** spasenje ata “Spasalala” spunji dä osobä kari u adušji spas-kupil mik kari äj Isus-kum Šimun cänji: “Spasitelj kari tu aj mänat”.

* **2,32** lumina Asta metaforä značalešči kä kupilu u ažuta alu ominj sä vadä šä sä prišjepi pä ista način ka kum lumina ažutä alu ominj benji sä vadä. † **2,34** ur käde šä su ridikasä Ešće vorbi značalešči: “asta kupil u fašji kä mulc ur käde ili ur vinji dä apropi la Dimizov”. ‡ **2,35** MačAsta metaforä spunji dä tuga mari kari Marija u sämcä: “Tuga ata u fi aša tari dä ču dure ka kum maču čar ämpunžji äm suflijit.”

§ **2,37** “osamdeset patru aj”: poči fi 1) aste are vädoja 84 aj ili 2) are vädoja kari are bätärnä 84 aj. * **2,38** sä otkupilaskä pä Jeruzalem Asta značalešči: “ala kari u otkupili Jeruzalem” ili “jäl kari u adušji blagoslov alu Dimizov a naklonost napoj äm Jeruzalem”. (vedi Iz 52,9).

⁴¹ Roditelji alu Isus mǎrže ǎm tot anu ǎm Jeruzalem sǎ fiǎ akulo pǎ blagdan dǎ Pasha. ⁴² Aša kǎnd are Isus dvanaest aj dǎ bǎtǎrn jǎl una ku jej u mers pǎ blagdan ka kum stalno mǎrže. ⁴³ Šǎ kǎnd u trikut blagdanu jej sur gǎtatǎs akasǎ, ali fǎr dǎ šćučilje alu roditelji, kupilu Isus u rǎmas ǎm Jeruzalem. ⁴⁴ Jej gǎnde kǎ ǎj hundiva ǎm grupǎ. Jej ur trikut mari kalji totǎ zuva, kapu sur apukatǎsǎ sǎ ǎl koći ǎntri njamu šǎ ǎntri hej kari ǎl kunošći. ⁴⁵ Kum nu lor aflat, jej ur mers ǎm napoj ǎm Jeruzalem šǎ ǎl koći. ⁴⁶ Tri zǎlji dǎ pǎ aje jej lor aflat. Isus are ǎm Hram, šǎde ǎntri učitelji dǎ zakonu alu Mojsije, punje ureče šǎ lji ǎntriba. ⁴⁷ Toc kari ǎl punje ureče asre ǎmirac la fire aluj, šǎ la odgovurlje aluj.

⁴⁸ Roditelji aluj isto aša asre tari ǎmirac kǎnd lor vǎzutǎlǎ akulo šǎ mumǎsa ju zǎs: “Fišjoru amnjov adǎšje njaj fǎkut asta anovǎ? Tata atov šǎ ju as renj ǎm mari brigur dǎ činji, pǎšći tot ċi kutanj!”

⁴⁹ Isus u ǎntors vorba: “Ali adǎšje mǎ kutac? Nu šćijec kǎ ju aš trǎbuji sǎ fjuv ǎm kasa† alu Tata amnjov?”† ⁵⁰ Jej nur prišjiput šje gǎnde sǎ lji spujǎ.

⁵¹ Ali Isus u mers ǎm napoj ku roditelji ǎm Nazaret, šǎ jǎl lju u pus ureći. Šǎ mumǎsa aluj u cǎnut kutotu vorbilje ǎm sufljituš. § ⁵² Šǎ ǎm aje vremi Isus u kriskut ǎm gǎnd šǎ ǎm telǎ* šǎ ku milǎ dǎ la Dimizov šǎ dǎ la lumi.†

3

Služba alu Ivan šje bučazǎ (Mt 3,1–12; Mk 1,2–8; Iv 1,19–28)

† **2,49** kasa alu Tata Isus svitešći dǎ Hramu alu Dimizov † **2,49** Tata amnjov Roditelji aluj trǎbuje sǎ šćiji dǎ svrha aluj kari Tata aluj lu mǎnat. Ku 12 aj, Isus, Fišjoru alu Dimizov, šćije kǎ Dimizov ǎj pravǐ Tata aluj (nu Josip, bǎrbatu alu Marija). § **2,51** u cǎnut kutotu vorbilje ǎm sufljituš Dǎ kutotu šje Marija u auzǎt, zǎšji kǎ ǎj ka blago kari je cǎnje tari ǎm sufljitu alji, pǎze, šǎ cǎnje dǎ aje. * **2,52** u kriskut ǎm gǎnd šǎ ǎm telǎare maj kufiri šǎ maj bǎlour. † **2,52** ku milǎ dǎ la Dimizov šǎ dǎ la lumi Asta svitešće kum krišće duhovno šǎ ǎm telǎ: “Dimizov ǎl blagoslovlje maj mult šǎ maj mult a ominji ǎl plǎšje maj mult šǎ maj mult.” * **3,1** 27 ili 28 aj dǎ pǎ Krist † **3,1** Herod, Filip Lizanije as re “tetrarsi”. Izraz “tetrarh” are dužnosnik alu vladǎ kari re dio alu Rimsko carstvo. Tot tetrahu are pod autoritetom dǎ rimski car. Kraljevstvo dǎ Herod “Mari”, kari are kralj ǎm vreme dǎ rodenje alu Isus, are podijeljeno pǎ patru djelur dǎ pǎ morče aluj a akulo vladale fišjori aluj ka “tetrarsi” ili “vladari četvrtine”. Tot kraju ave unu ili mišj djelovur kari sǎ ċima provincije ka kum as re Galileja šǎ Samarija. † **3,2** Ana šǎ Kaifa asre mar popur Ili “kǎnd Ana šǎ Kaifa služe ulu una ka mari pop.” Ana are mari popǎ a Židovi ur nastavalit sǎ ǎl prepoznulaskǎ ċak šǎ kǎnd Rimljani lu pus sǎ fiǎj Zinjiru aluj, Kaifa, šǎ ǎl zamjenilaskǎ ka pǎ mari pop. § **3,4** Ivan u ispunulit vorbilje kari prorok Izaija u skris ǎm kenvija aluj. * **3,4** Ominji asta fašji sǎ sǎ pokajalaskǎ dǎ grehurlje alor: “Pripremilecǎvǎ sǎ auzec poruka alu Domnu kǎnd vinji.” † **3,5** Ili “je u maknuli tota gropa dǎ pǎ drik.” † **3,5** Kǎnd ominji pripremilešći drik u pǎntru kralj kari vinji, jej ravnalešći kutotu šje ǎj ridikat ili šje ǎj ǎnžjos punji sus sǎ fiǎj kutotu ravno. **3,6** Iz 40,3–5 § **3,7** Ivan fišje dǎ njimik pǎ ominj daje kǎ tražale pǎ jej sǎ lji bučazǎ sǎ lji kaznalaskǎ Dimizov a jej nur stat ku grehurlje: “Nu pučec sǎ skǎpec dǎ la gnjevu alu Dimizov numa dakǎ vic fi bučzac.” * **3,8** ǎm original skrijǎ: “avec plodovur kari ǎs vredni dǎ ǎnkǎjalǎ.” ǎm asta usporedbǎ ponašanja alu om sǎ usporedulešći ku plod. Ka kum dǎ la biljkǎ sǎ ašćaptǎ sǎ ajvi plod kari ǎj bun primjer dǎ aje biljkǎ aša dǎ la om kari zǎšji kǎ su ǎnkǎjit, sǎ ašćaptǎ dǎ la jǎl sǎ kušći kum Dimizov svitešći. † **3,8** Ili “Noj šćenj potomci alu Abraham daje Dimizov nu nju kaznali.” † **3,9** Sǎkure ǎj usporedba dǎ kazna kari maj šjeva su apuka: “Dimizov ǎj ka omu kari u punji sǎkure pǎ korjenu dǎ ljemn.”

¹ Kǎnd are vladavina alu car Tiberija, trajale skoro 15 aj,* Poncije Pilat are upravitelj ǎm Judeja, Herod vladale ǎm Galileja a Filip, fračilje aluj dǎ pǎ tata alor, vladale ǎm Itureja šǎ ǎm Trahonitida a Lizanije vladale ǎm Abilena,† ² Ana šǎ Kaifa asre mar popur,† Dimizov u mǎnat porukǎ alu Ivan, fišjoru alu Zaharija, kari kusta ǎm pustinjǎ. ³ Šǎ aša Ivan u mers ǎm toći lokurlje pǎ lǎngǎ rijeka Jordan sǎ propovjedǎlaskǎ daje kǎ toc kari u grešalit, a heje kari su pokajalit sǎ lji jarći Dimizov grehurlje a Ivan atunšje lju bučuza. ⁴ Ka kum Prorok Izaija svite ǎm kenvije aluj dǎ ešće vorbi:§

“Graju alu unu kari mužješći ǎm pustinjǎ šǎ sǎ auze: pripremilec kalje pǎntru Domnu; ravnalecǎ kalje!”*

⁵ Lasǎ totǎ dolina sǎ fiǎj umpljetǎ šǎ totǎ planina sǎ fiǎj ǎm tokmǎ ku alčilje,†

šǎ kǎljilje krivǎ sǎ fiǎj pravǎ, šǎ kǎljilje kari nus ravnǎ sǎ fiǎj ravnǎ† ⁶ atunšje totǎ lume u vide Spasenje dǎ la Dimizov.”

⁷ Alu gǎrmadǎ dǎ lumi kari ur vinjit la jǎl sǎ sǎ bučazi, Ivan zǎšje: “Voj leglo alu otrovni šarpi, šinji vu upozorulit sǎ ǎnšjirkǎc sǎ skǎpǎc dǎm kazna šje u vinji pǎ voj?§ ⁸ Arǎtǎc plodur dǎ ǎnkǎjalǎ!”* Nu vǎ apukǎc sǎ vǎ zǎšjec una lu alt: Abraham ǎj tata anostru!† Ju vǎ zǎk: Dimizov poći dǎm petrilešće rǎdika pǎ kupij alu Abraham!” ⁹ Mar aku sǎkure dǎ sudu alu Dimizov ǎj pusǎ sus sǎ taji dǎm

korjen ljemnu.† Tot ljemnu kari nu adušji bun plod u fi tijet ändärät ša vārļjit ām fok.

¹⁰ Gārmadā lu āntribat pā jāl: “Šje sā fāšjenj atunšje?”

¹¹ Ivan u zās: “Dakā avec dovā kāmašā atunšje āmpārcācāvā ku ala kari nari njiš una. Dakā avec mānkari isto aša trābā sā vā āmpārcāc.”

¹² Akulo asre isto ša carinici kari ur vinjīt sā sā bučežā šā jej lor āntribat: “Učitelju, šje sā fāšjenj?”

¹³ Ivan u āntors vorba: “Nu maj akuljižec majmult dā kitā šje avec pravo sā locā!”

¹⁴ Ša kātānjilje isto lor āntribat: “A noj? Šje trābā noj sā fāšjenj?”

Alor lju zās: “Nu loc ku sāla dā njime banj, njiš nu svedočulec krivo protiv dā šjinjivaš ša fijec zadovoljni ku plata avostrā!”

¹⁵ Lume asre aku pljinj dā aščiaptalur, ša sā āntriba ām sufljičilje alor, nar puče Ivan sā fijā Mesija. ¹⁶ Ivan lju āntors vorba alu toc: “Ju vā bučež ku apā, ali unu kari u vinji kari āj maj bālour da minji ša lu kari nu mes vredan sā āj ljeg žnirancurlje aluj.* Jāl vu bučuza ku Duhu Svānt ša ku fok.† ¹⁷ Jāl cānji furka† ām māna aluj, ša jāl u čistili telekuš temeljito. Jāl u akulježi fājna ām skladišta aluj, ali jāl u arđi jarba uskatā ām fok šje nu sā aščinžji.”* ¹⁸ Ša ām mulci poticajur svite alu lume ša alu carā dā Hir fālos.

¹⁹ Ivan lu fākut dā njimik pā car Herod dā rānd kā jāl su lot una ku Herodijada bāšācā alu fračisuš† isto aša ša dā alci stvarur relji šje u fākut Herod. ²⁰ La kutotu stvarurlje relji šje u fākut jāl u pus maj una: jāl u ānkujet pā Ivan šje bučazā ām čemicā.

*Ivan bučuza pā Isus
(Mt 3,13–17; Mk 1,9–11)*

²¹ Kānd asre totā lume bučuzac dā la Ivan, Isus isto are bučuizat. Kānd Isus su arugat su dāsvākut noru, ²² ša Duhu Svānt u vinjīt žos pā jāl am formā dā purombu

šā graj dām nor u svātīt: “Tu ješc Fišjoru amnjov plākut! Tu ješc fulušuja ame!”

*Isus fišjoru alu Dimizov šā alu Adam
(Mt 1,1–17)*

²³ Aku Isus are hundiva trideset aj dā bātārñ kānd su apukat javno sā propovjedālaskā. Isus are cānut dā fišjoru alu Josip.

Josip are fišjor alu Eli,

²⁴ Eli are fišjoru alu Matat,

Matat are fišjoru alu Levi,

Levi are fišjoru alu Malki,

Malki are fišjoru alu Janaj,

Janaj are fišjor alu Josip,

²⁵ Josip are fišjoru alu Matatija,

Matatija are fišjoru alu Amos,

Amos are fišjoru alu Naum,

Naum are fišjoru alu Hesli,

Hesli are fišjoru alu Nagaj,

²⁶ Nagaj are fišjoru alu Mahat,

Mahat are fišjoru alu Matatija,

Matatija are fišjoru alu Šimij,

Šimij are fišjoru alu Joseh,

Joseh are fišjoru alu Joda,

²⁷ Joda are fišjoru alu Johanan,

Johanan are fišjoru alu Resa,

Resa are fišjoru alu Zerubabel,

Zerubabel are fišjoru alu Šealtiel,

Šealtiel are fišjoru alu Neri,

²⁸ Neri are fišjor alu Malki,

Malki are fišjoru alu Adi,

Adi are fišjoru alu Kosam,

Kosam are fišjoru alu Elmadam,

Elmadam are fišjoru alu Er,

²⁹ Er are fišjoru alu Jošua,

Jošua are fišjoru alu Eliezer,

Eliezer are fišjoru alu Jorim,

Jorim are fišjoru alu Matat,

Matat are fišjoru alu Levi,

³⁰ Levi are fišjoru alu Šimun,

Šimun are fišjoru alu Juda,

Juda are fišjoru alu Josip,

Josip are fišjoru alu Jonam,

Jonam are fišjoru alu Elijakim,

³¹ Elijakim are fišjoru alu Meleja,

Meleja are fišjoru alu Mena,

Mena are fišjoru alu Matata,

§ 3,14 nu svedočulec krivo protiv dā šjinjiva Ili “nu optužulec pā njime ku mišjuna numa sā kāpātāc banj dā la jej.”* 3,16 Dāžljigat žnirancurlje dā sandalur are lukru alu rob. Ivan svite kā ala kari vinji āj maj mari, dā Ivan

nuj vredan sā fijā robu aluj. † 3,16 ku fok “Foku” āj usporedba ili dā 1) sud ili 2) dā čistilala † 3,17 vijača.

Asta āj alat dā arunkala dā pšenicā ām zrak a zrna dā pšenicā su odvojuli dām pljevā. Zrnurlje ās grelji šā kadi

dos a pljeva kari nuj bunā dušji vāntu. Asta alat āj slično ka furka. § 3,17 “Teleku” āj lok hundi pšenicā āj tari

mult sā apušji šje trābā. “Čistilala” teleku značalešči kā āj gata ku žito: “sā završālaskā ku žito”.* 3,17 Ivan

svitešči dā Krist kari u vinji sā sudulaskā ka kum jāl ar fi lukroju pā pāmānt kari āj spreman sā odvujalskā zrnurlje dā

pšenicā dā la pljevā: “jāl cānji furka daje kā āj spreman” ili “jāl āj spreman sā sudulaskā ka kum lukroju pā pāmānt

āj spreman sā vijalaskā pšenicā”. † 3,19 car Herod dā rānd kā jāl su lot una ku Herodijada bāšācā alu fračisuš

Herod Antipas su lāsāt dā la elši mujer aluj, su lot una ku nečakinja aluj Herodias kari are mujere alu Filip fračilje

māščoj (vedi Mt 14,3; Mk 6,17). Zakonu alu Mojsije u Lev 18,16; 20,21 zabranalit alu om sā fijā una ku mujere alu

fračisu dakā jāl inka kustā.

Matata are fišjoru alu Natan,
 Natan are fišjoru alu David,
³² David are fišjoru alu Jišaj,
 Jišaj are fišjoru alu Obed,
 Obed are fišjoru alu Boaz,
 Boaz are fišjoru alu Sala,
 Sala† are fišjoru alu Nahšon,
³³ Nahšon are fišjoru alu Aminadab,
 Aminadab are fišjoru alu Admin,
 Admin are fišjoru alu Arni,
 Arni§ are fišjoru alu Hesron,
 Hesron are fišjoru alu Peres,
 Peres are fišjoru alu Juda,
³⁴ Juda are fišjoru alu Jakov,
 Jakov are fišjoru alu Izak,
 Izak are fišjoru alu Abraham,
 Abraham are fišjoru alu Terah,
 Terah are fišjoru alu Nahor,
³⁵ Nahor are fišjoru alu Serug,
 Serug are fišjor alu Reu,
 Reu are fišjor alu Peleg,
 Peleg are fišjor alu Eber,
 Eber are fišjor alu Sala,
³⁶ Sala are fišjoru alu Kenan,
 Kenan are fišjor alu Arpakšad,
 Arpakšad are fišjor alu Šem,
 Šem are fišjor alu Noa,
 Noa are fišjor alu Lamek,
³⁷ Lamek are fišjoru alu Metušalah,
 Metušalah are fišjoru alu Henok,
 Henok are fišjoru alu Jered,
 Jered are fišjoru alu Mahalalel,
 Mahalalel are fišjoru alu Kenan,
³⁸ Kenan are fišjoru alu Enoš,
 Enoš are fišjoru alu Šet,
 Šet are fišjoru alu Adam,
 a pa Adam Dimizov u stvorulit.

4

Draku ănšjarkă pa Isus

(Mt 4,1–11; Mk 1,12–13)

¹ Isus, pljin dă Duh Svănt su ăntors dăm rijeka Jordan, šă ăl dušje Duhu păm pustinjur* ² četrdeset zălji, hundi u fost ănšjirkat dă la draku. Ăm zăljiľjelje nu u mănkat njimika, šă kănd u vinjit do kraja jăl are flămănd.

³ Draku ju zăs atunšje: “Dakă ješć tu Fišjoru alu Dimizov zapovijedalešći alu petrilješće să să fakă pită.”

⁴ Isus ju ăntors vorba: “Skris ăj ăm svăntă kenvija: ‘Lume nu kustă numa dăm pită.’”

⁵ Draku lu dus pă jăl pă planină naltă, šă ăm unu moment draku ju arătat aluj

kutotu kraljevstvo dă svet. ⁶ Šă draku ju zăs aluj: “Ju cuj da kutotu pučeresta šă măndremesta kari ăj dată mijă, šă ju pot da alu šinji găndesk. ⁷ Kănd čaj klanjali la minji, ju caš da kutotu cijă.”

⁸ Isus ju ăntors vorba: “Skris ăj ăm svăntă kenvija: ‘Alu Domnu, Dimizovu atov numa klanjalešćici šă pă jăl služulešćii!’”

⁹ Dă pă aje draku lu dus ăm varuš Jeruzalem šă lu pusălă pă maj nalt lok dă Hram. Atunšje ju zăs aluj: “Dakă ješć tu Fišjoru alu Dimizov, seri žos! ¹⁰ Kă ăj skris ăm svăntă kenvija:

‘Jăl u zapovjedali alu andelji aluj să či păzaskă’,

¹¹ šă ‘ču dušji pă mănă să nu či luvešć ku pišjorilje ăm petră.’”

¹² Isus ăntoršji vorba: “U zăs ăj ăm svăntă kenvija:

‘Nu ănšjirka pă Domnu Dimizovu atov!’”

¹³ Atunšje kănd u trikut draku ju toći ănšjirkalurlje, lu lăsat pă jăl pă una vreme.

Isus să ăntoršji napoj ăm Galileja

(Mt 4,12–17; Mk 1,14–15)

¹⁴ Isus meržji ăm napoj ăm lok dă Galileja ăm pučere lu Duh, šă vorbi dă jăl sor apukat să kružulaskă păšćitot ăm aje regijă. ¹⁵ Jăl ănvăca ăm sinagogurlje alor šă toc ăl slavale.

Isus are mănat dăm sinagoga

(Mt 13,53–58; Mk 6,1–6)

¹⁶ Jăl u vinjit ăm varuš dă Nazaret, hundi jăl u kriskut šă pă običaju aluj, jăl u mers sămbăta ăm sinagogă. Šă su skulat să čitalaskă. ¹⁷ U dată la jăl svitak† dă la proroku Izaija, a jăl u dăsvkut svitku šă u aflat lok hundi skrijă:

¹⁸ “Duhu alu Domnuluj ăj pă minji dăsupra.

Dăm ala rănd jăl mu izabralit† pă minji să vă propovjedalaskă Hir fălos la sărašj.

Jăl mu mănat pă minji să spuj alu hej šje ăs lĳjac kă poći să fiĳă dăsvăkuc

šă lu orb kă poći să vadă

šă să đe slobodă alu hej tlaćalic,

¹⁹ šă să proglasalesk anu pljin dă milă alu Domnuluj.”

²⁰ Isus u ăncis svitku šă u dat ăm napoj la pomoćniku šă u šăzut. Šă toc ku oći ăm sinagoga u mucăt pă jăl. ²¹ Su apukat să

† 3,32 Sala, Sala Orikic ave grćki rukopis kari skrije: “Salmon, Salmon”. § 3,33 Admin, Admin ... Arni, Arni Orikic ave grćki rukopis kari skrije numa “Aram, Aram”. * 4,1 “Pustinjă” ăj lok hundi nuj apă nus lĳemnji; njime

nu kustă akulo. 4,4 Pnz 8,3 4,8 Pnz 6,13 4,11 Ps 91,11–12 4,12 Pnz 6,16 † 4,17 “Svitak” znaćalešći kă ăj skris karći pă pelji dă vakă. ‡ 4,18 Toćno znaćalešći “pomazalit ku uloj”. 4,19 Iz 61,1–2

ānveci: “Astās asta svāntā karči, kari ac auzāt ku urečļije avoštři, su ispunulitāsā.”

²² Jej toc sā āmira la toči vorbilje dā milā šje kāde dā pā gura aluj. Šā jej su āntribat: “Nuj jāl fišjoru alu Josip?”

²³ Jāl lju zās: “Āj una izrekā kari sigurno ac pripunji pā minji. A šā meržji: ‘Doktoru, āntrāmāci pā činji sāngur!’ Kutotu aj fākut, kum anj auzāt, ām varuš dā Kafarnaum, fā šā aišje, ām kraju atov!”

²⁴ Šā jāl u zās: “Anume, ju vā zāk niti unu prorok nu u fost ām benji apukat ām kraju aluj.

²⁵ Anume, ju vā zāk, kānd ām doba alu proroku Ilija ām Izrael, noru are āncis a ploje nu kāde tri aj šā šinšj lunj šā are mari fomi pām totā pāmāntu šā asre mulči vādojur ām Izrael. ²⁶ Tot Ilija nu u fost mānat la njišj unu dām jej osim la vādoja ām Sarfata dapropi dā varuš Sidon. ²⁷ Isto aša ām vreme dā prorok Elizeja asre mulc gubavcur ām pāmāntu dā Izrael. Šā njišj unu dām jej nor fost čistilic osim Naamana Sirijaca.”

²⁸ Kānd ur auzāt, toc ām sinagogā asre tari mirgiš, ²⁹ jej sur skulat sus šā lur mānatulā afarā dām varuš. Jej lur dus pā jāl pā maj nalt dāl pā kari are varušu fākut, ām namjerā sā āl āmpingā žos sā āl amori.Š ³⁰ Ali jāl u fužjit āntri jej šā u mers pā kalje aluj.

Isus u mānat afarā pā drak dām omula (Mk 1,21–28)

³¹ Jāl u mers žos ām Kafarnaum ām varuš dā Galileja. Šā akulo sāmbāta ānvāca. ³² Lume asre āmirac la ānvācalā aluj daje kā vorba aluj asre pljinji dā pučeri.

³³ Unu dām ominjije ām sinagogā ave rov duh ām jāl, aje are drak. Šā jāl u mužjit ku graju glasnik: ³⁴ “A! Tu Isus dām Nazaret, šje gāndešči dā la noj? Aj vinjit sā nji uništīlec? Ju ščuv benji šjinji ješc tu, tu Svāntu alu Dimizov!”

³⁵ Isus lu lot pā frikā šā ju zās: “Fi putuljit! Hajde afar dām omusta odma!” Drakula lu vārļjit pā omula žos ām nenče alu toc šā u jāšāt afarā, šā njimik nu ju fākut.

³⁶ Eje kari ur vāzut asre tari āmirac šā zāšje una lu alt: “Šjefāldā vorba āj asta? Ku autoritet šā ku pučeri šā relji duhovur

jašā afarā pā vorba aluj!” ³⁷ Hiru dā jāl u mers ām tot kotu dā regijā āntragā.

Isus ozdravalešči pā sokra alu Petar (Mt 8,14–17; Mk 1,29–34)

³⁸ Kānd u fužjit dām sinagogā jāl u mers la Šimun akasā. Akulo asre sokra alu Šimun ām pat bičagā ku fok mari ām je. Šā jej lor āntribat pā jāl sā āj ažuči. ³⁹ Isus u mers la je u lot pā frikā pā foku šā foku u lāsatu. Je odma su skulatāsā šā su apukat sā lji poslužulaskā.

Isus ozdravalešči pā mulc

⁴⁰ Mar kānd sā slābuze sorilje žos* toc kari ave njam šā urtaš dām mulči bičišugur lJOR adus la jāl. Šā jāl lju āntrimat aša dā jāl punje mānjilje aluj pā jej unu pā kiči unu. ⁴¹ Mulc dām jej ave drašj ām jej šā kum jāše afarā, drašjije dām jej mužje: “Tu ješc Fišjoru alu Dimizov!” Ali jāl lju rāspitā šā nu lji dāde sā svitaskā kā jej šcīje ka jāl āj Krist.†

Hir fālos sā širelešči pām Judeja (Mk 1,35–39)

⁴² Mar kum vinje zuva jāl u fužjit dām kasā pā lok pustulot. Gārmadā dā lumi āl kuta, šā kānd lor aflatā gānde sā āl cājā sā nu fugā dā la jej. ⁴³ Ali Isus lju zās: “Ju trābā sā mā duk ām alčilje varušur sā spuj Hir fālos dā kraljevstva alu Dimizov.† Dām asta rānd am fost mānat pā pāmānt.”Š ⁴⁴ Šā aša u mers sā propovjedalaskā pām sinagogur ām Judeja.

5

Isus u čimat pā Šimun, Jakov šā pā Ivan (Mt 4,18–22; Mk 1,16–20)

¹ Ām una zā Isus stāče lāngā Genezaret-sko* jezero, kānd gārmadā sā astrānžje la jāl sā audā vorba alu Dimizov. ² Jāl u vāzut doj čamcur kum asre pā mal rāzāmac, kari u lāsāt ribari kānd āš čistile mrežurlje. ³ Jāl u tunat ām čamac kari are alu Šimun, šā lu āntribat sā āl āmpingā maj ām sus dā la mal. Atunšje jāl u šāzut žos šā su apukat sā ānveci pā gārmadā dā lumi.

⁴ Kānd u fost gata ku ānvācala, jāl u zās alu Šimun. “Āmpinži ām maj adānkā apā šā slābuzāc mrežurlje ām apā.” ⁵ Šimun ju āntors vorba aluj: “Domnu luj, anj lukrat totā nopče šā njimik nanj apukat: ali pā

4,26 1 Kr 17,8–16 4,27 2 Kr 5,1–14 § 4,29 Lume dām Nazaret asre tari uvredļjivi daje kā Isus lji spunje dām karče svāntā hundi Dimizov lji ažuta lu hej šje nu kunušči karče svāntā dā kit numā la židovur. * 4,40 Sāmbāta sā apukā dā jer kānd sorilje kači žos pā nām adauza kānd sorilje kači žos. † 4,41 Točno značalešči “pomazalit ku uloj” šje značalešči “Izabralit”. † 4,43 Kraljevstvo značalešči pā asta lok āj hundi ominji ānkredi ām Dimizov. § 4,43 Dimizov u dat datak sā spuji dā jāl šā lu mānat pā Isus pā pāmānt * 5,1 Genezaretsko jezero āj isto šā Galilejsko jezero.

vorba ata ju u släbuzä mreža äm napoj äm apasta.”⁶ Känd u fäkut aša jej u apukat mari boglä dä pešć, atit dä mreža kit nu puknje.⁷ Jej ur mužjit la urtašji alor dä pä alčilje čamcur sä lji ažući; jej ur vinjit, ša umpljet dovä karur dä pešć dä maj šjeva sä äntupe.

⁸ Känd u väzut Šimun Petar aje jäl u kázat la pišjorilje alu Isus ša u zäs: “Maknalešćići dä la minji, Domnu, kä ju mes grešnä om!”[†] ⁹ Frikä delj sväntä u kázat pä jej ša pä ominj šje ur vinjit sä lji ažući, känd ur väzut kic pešć ur apukat.¹⁰ Isto aša asre ämirac Ivan ša Jakov, jej asre Zebedejevi fišjori ša urtašji alu Šimun. Ali Isus u zäs alu Šimun: “Nuc fijä frikä. Dä aku, maj menkulo tu vi apuka pä ominj!”[‡]

¹¹ Aša jej ur adus karurlje dä apä pä mal, ur läsat kutotu ša lor sljedilit pä jäl.

Isus ozdravalešći pä om ku gubä
(Mt 8,1–4; Mk 1,40–45)

¹² Isus are äm unu däam varušurljelje. Om pljin dä gubä lu väzutulä pä jäl ša su arukänt pä äinučiš äm nenće aluj ša sä aruga la jäl: “O Domnu, dakä numa tu vuješć, tu mä po äntrima.”

¹³ Isus u mäcät mäna aluj ša lu taknulit, ša u zäs: “Ju gändesk. Fi čistilit!” Ša dánturdata guba lu läsat.¹⁴ Atunšje lu purunšjitulä sä nu spujä alu njime, čar asta sä fakä: Elši sä mergä la popä ša sä sä areći, dä pä aje, dä dokaz dä vražä, vi träbujji sä adušj žrtvä dä čistilalä ka kum Mojsije u zapovijedälit.

¹⁵ Svat dä jäl su širilil maj pä däparći, aša dä gärmadä dä lumi ur vinjit sä pujä ureći la jäl, ša sä fijä ozdravalic.¹⁶ A jäl sä täräje pä lok pustulot ša sä posvetilaskä la arugininći.

Pučeri alu Isus sä jerći grehurlje
(Mt 9,1–8; Mk 2,1–12)

¹⁷ Äm una zä, Isus änväca, ave äm nenći pä mulc farizej ša učitelj dä zakonu alu Mojsije kari ur vinjit dä m toći kumpänjilje dä Galileja ša Judeja ša dä m Jeruzalem. Pučere alu Domnuluj are ku Isus sä ozdravalaskä pä bičež.¹⁸ Atunšje šjeva ka ominji ur vinjit ša adušje pä om kari nu puće sä umblji. Ša jej gände sä ä l adukä la Isus.¹⁹ Ali nu are lok pä hundi sä ä l adukä äm nontru dä gužva mari. Aša jej sur urkatäsä pä krov ša lor släbuzät äm nontru pä m krov ku pat dä tot la dä dä nenće alu Isus.

²⁰ Känd u väzut änkridala alor, jäl u zäs aluj: “Omulji, grehurlje atelj äs jirtaći.”

²¹ Pä ešće vorbi farizeji ša učitelji dä zakonu alu Mojsije sä gände: “Šjinji äj omusta šje svitešći aša protiv dä Dimizov? Šjinji osim dä Dimizov poći sä jerći grehurlje?”

²² Isus šćije šje sä gändešći, ša jäl lju zäs: “Adäšje vä äntribäc ešće stvarur äm sufflijčilje avoštiri?”²³ Šje äj maj ušuri dä zäs: “Grehurlje cis jirtaći!”, ili sä zäšj: “Školäci ša umblä?”²⁴ Ali numa sä šćijec kä Fišjoru alu Omu ari autoritet aišje pä pämänt sä jerći grehurlje. Dakä zäk alu fišjoru kari nu poći sä umblji: “Školäci, jec patu ša dući akasä!”

²⁵ Ša odma su skulatäsä šu lot patu pä šje are pä košći, ša u fužjit akasä, ša pä kalji slavale pä Dimizov.²⁶ Ša toc akulo asre ämirac, ša jej slavale pä Dimizov. Ša ku ämiralä svite: “Astäs anj väzut šjeva tari mari!”

Levi (Matej) sljedilešći pä Isus
(Mt 9,9–13; Mk 2,13–17)

²⁷ Dä pä aje Isus u jišät afarä ša lu väzutulä pä carinik[§] šje sä čima Levi,* jäl šäde äm carinarnicä. Isus u zäs: “Sljedilešći mä pä minji!”²⁸ Ša jäl su skulat u läsat kutotu, ša lu sljedilit.

²⁹ Atunšje Levi äm kasa aluj u fäkut mari slavälalä päntu jäl; ku jej šäde mulc carinici ša alci la masä.³⁰ Farizeji ša učitelji dä zakonu alu Mojsije, sur apukat sä gumunjaskä kapu su apukatä sä svitaskä alu učenikurlje alor: “Adišje mänkäc ša bijec ku carinici ša ku grešnici?”

³¹ Isus u äntors vorba: “Eje kari äs sänätoš nu träbä pä doktor, numa aluje kari äs bičež.³² Ju nam vinjit sä čem ša sä äntork pä pravedit, nego pä grešnä.”

Usporedbur dä post
(Mt 9,14–17; Mk 2,18–22)

³³ Jej atunšje jarä u zäs: “Učenici alu Ivan ša alu farizejilor postulešći mulći rändur ša sä arogä, ali učenici atej mänänkä ša be. Adäšje äj aša asta?”

³⁴ Isus u äntors vorba: “Pučec sä punjec pä gošć dä nuntä sä postulaskä känd äj mladoženja ku jej?”³⁵ Ali u vinji zä känd mladoženja u fi lot ändärät dä la jej, ša känd u vinji vreme jej ur postuli.”

³⁶ Jäl lju spus dä una usporedbä: “Njime no rupi um därab dä la novä colä ša su kärpaskä pä bätärnä, känd ar fašji aje,

[†] 5,8 Šimun u väzut ku Isus äj svänt. [‡] 5,10 Šimun u sviti dä Isus la ominj. 5,14 Lev 14,2–32 [§] 5,27 Židovi mržäle pä poreznici daje kä poreznici asre Židovi kari äs izdajnici una ku Rimljani kari ur okupirilil pä Izrael. Ešće poreznici as re nepoštenu ur furat banj alu Izraelci. * 5,27 Levi äj ista osobä šje äj ša Matej.

pä haj novä colä ar ave gaurä, a alu haj bätärnä nar pasali dārābu dā la novä col. ³⁷ Njime nu vārsä nov vinu äm bätärnä šä mari čturica;† nov vinu ar puknji äm čturica šä sar vārsa vinu, a čturica ar propadnuli.‡ ³⁸ Nov vinu trābā sā fijā vārsat äm novä čturica§. ³⁹ Šä njime dā pä šje u be vin bätärn nu gāndešči sā be nov, kā zāšji: ‘Bätärn äj dästul dā bun.’*’

6

Isus äj Domnu dā sāmābāta

(Mt 12,1–8; Mk 2,23–28)

¹ Un datā pä zuva dā sāmābāta Isus trāšje pä m šjeva ka poljā dā pšenicā. Učenicu aluj ur skos pšenicā šu u ribile ku mänjilje šä mänka. ² Ali orikic dā farizej ljur zäs alor: ‘Adāšje fāšjec šjeva šje nu äj ku zakonu äm tokmä pä zuva dā sāmābāta?’*

³ Isus ju äntors vorba: ‘Nac čitalit äm Svāntā kenvija, šje u fäkut David känd are jāl šä učenicu aluj flāmānš? ⁴ Kum ur tunat äm kasa alu Dimizov, David šä u lot pita kari are pusā ändārät dā žrtvā, kari čar poči popa sā mänāšji, šä su umpārcät dām pite ku urtašji?’ ⁵ Atunšje jāl lju zäs alor: ‘Fišjoru Omuluj äj Domnu dā sāmābāta.’

Isus u ozdravalit mänā njimurogā

(Mt 12,9–14; Mk 3,1–6)

⁶ Pä alta zuva dā sāmābāta jāl u mers äm sinagogā šä su apukat sā änceci. Akulo are om alu kari are mäna njimurogā.† ⁷ Šä učitelji dā zakonu alu Mojsije šä farizeji sā ujtā pä jāl sā vadā dakā lu äntimalā jāl pä zuva dā sāmābāta. Šä jej dabe šjeva ašcipta sā fakā krivo sā potā sā svitaskā protiv dā jāl. ⁸ Jāl šcije šje sā gāndešči, šä u zäs alu omuluje ku mäna njimurogā: ‘Skolāci šä hajd dā dā nenci.’ Jāl su skulat šä stāce akulo.

⁹ Isus atunšje u zäs alor: ‘Ju gāndesk sā vā äntreb, äj benji sā fašj benji pä zuva dā sāmābāta, ili relji? Sā spasalaskā kustu ili sā uništīlaskā?’ ¹⁰ Atunšje su ujtat okolo pä tot omu, šä jāl u zäs alu omuluje: ‘Mācešcic mäna!’ Jāl u fäkut aša, šä mänā ju fost sänātosā ka hajelantā. ¹¹ Ali jej asre tari mirgīš šä sur apukat sā svitaskā šje sā fakā alu Isus.

Isus äš akulježi pä apostoli aluj

(Mt 10,1–4; Mk 3,13–19)

† **5,37** Čturica äj pelji dā la birkā ili dā la kecā hundi sā bagā strugur šä atunšje sā fašji vin. † **5,37** Känd nov vinu su änākrit ar krišce, ar rupe bätärnji čturicurlje kā nar puće maj sā sā mācaskā. § **5,38** Strugulje känd sā punji äm čturica atunšje krešci una ku pelje dā životinjā šä atunšje sā fašji äm vin. * **5,39** Asta svat spunji dā änvācala kum bätärnji änvāca ku hej kari vodulešci sā ku Isus kum änvāca. Aje äj kā omīnji kari äs änvācac pä änvācala bätärnä, nari vojā sā sā änceci novi stvarur šje Isus änvāca. **6,1** Pnz 23,25 * **6,2** Farizeji cānje kā maj mik lukru ku mänjilje sā trljālešc fān äm zuva dā sāmābāta äj protiv zakon. **6,3** 1 Sam 21,1–6 **6,4** 1 Sam 21,1–7 † **6,6** Mäna alu njimurog are desna.

¹² Una zā u mers pä planinā sā šä arožji, šä jāl u fost akulo totā nopce äm arugumīnci la Dimizov. ¹³ Haje zua jāl u čimat pä dvanaest (12) učenicur la jāl pä kari lju akuljes šä lju čimat apostoli.

¹⁴ Ešce asre:

Šimun pä kari lu čimat Petar, šä

fracisu Andrija,

Jakov šä

Ivan,

Filip šä

Bartolomej;

¹⁵ Matej šä

Toma,

Jakov fišjoru alu Alfej šä

Šimun čimat Revan,

¹⁶ Juda fracisu lu Jakov šä

Juda Iskariot, kari u fi izdajica.

Isus svitešci dā nagrادر šje u fi

(Mt 4,23–25; 5,1–12)

¹⁷ Kum vinje ku jej äm napoj žjos, jāl u stat pä čistinā dā đal hundi asre grupa dā učenicu aluj šä mari gārmadā dā lumi sur akuljesāsā, jej ur vinjit dām Judeja šä dām varuš Jeruzalem šä dām Tir šä Sidon varušurlje lāngā more. ¹⁸ Jej ur vinjit šä ä l punje ureci, šä sā fijā ozdravalic dām bičišugurlje alor. Isto aša u ozdravalit pä heje kari ave relji duhovur äm jej. ¹⁹ Mulc gānde sā pujā mäna pä jāl daje kā pučeri fužje dām jāl šä puće pä toc sā lji iscjelilaskā.

²⁰ Atunšje su ujtat äm oč pä učenicu aluj šä u svätit:

‘Änfālušācāvā voj kari šcec sārašj kā kraljevstva alu Dimizov aj avostrā.

²¹ Änfālušācāvā voj kari šcec flāmānž, kā vic fi sātuj.

Änfālušācāvā voj kari plānžjec, kā voj vic rādi.

²² Änfālušācāvā voj kari šcec māržalic, rušunac šä mänac ku relji dā rāndu alu Fišjoru Omuluj.

²³ Känd u vinji zue, änfālušācāvā šä sārec pä m sus dā fālušājā. Kā sigurno nagrada avostrā u fi mari äm nor. Haleluja! Nus are aša šä proroci tretiralicā dā la mošurlje alor!

²⁴ Ali jao avovā, kari šcec gāzdašj, kā ac apukat utjehā!

²⁵ Jao avovā kari šcec sātulj, kā voj vic fi flāmānž.

Jao avovā kari aku rādec,

kā voj vic žalali šā plānzji!

²⁶ Jao avovā dā kari toc benji svitešći, aša isto fišjec pā mišjinjoš prorokur, mošurlje alor kari aša fišjec.”

Isus ānvacā sā plāšjenj pā dužmanji anoštri

(Mt 5,38–48; 7,12)

²⁷ “A voj kari mā punjec ureći, vā zāk: ‘Plāšjecāvā pā dužmanji avoštri. Fāšjec benji alor kari vā māržalešći. ²⁸ Blagoslovulec pā eje kari vā blastāmā! Arugācāvā dā eje kari relji vā kivinješći. ²⁹ Hāl kari či luvešći pāšći una parći dā ubraz, āmbijā šā haje parći atunšje. Šā alu hāl kari ac je šuba nu j branalec sā āc je sā kāmāšā. ³⁰ Dā alu toc, šje šjeri dā la činji. Dakā je šjinjiva šjeva šje āj atov, nu šjire sā ac de ām napoj. ³¹ Aša maj, fāšjec alu altora kum ac gāndi sā vā fakā avovā.

³² Dakā plāšjec numa pā eje kari vā plāšji pā voj, šjefāldā hvalā vic kāpāta? Ka šā čak sā grešnici plašji pā eje kari lji plašji pā jej. ³³ Šā dākā fāšjec numa benji alu eje kari fašji vovā benji, šjefāldā hvalā vic kāpāta? Čak šā grešnici fašji aje. ³⁴ Dakā dādec kečinj alu alor dā la kari aščiptāc sā vā āntorkā ām napoj, šjefāldā hvalā vic kāpāta? Čak šā grešnici dā kečinj alu grešnici sā potā ām napoj sā kepiči kit lju dat.

³⁵ Plāšjec pā dužmanji avoštri, ažitācāljī šā dādec kečinj, ali nu aščiptāc sā vā āntorkā ām napoj. Atunšje voj vic kāpāta mari nagrađā šā voj vic fi čimac fišjori alu Maj Mari† Dimizovš daje kā jāļ aj bun alu nezahvalni šā alu ubraznjiš. ³⁶ Fijec miloš kā jāļ Tata dām nor āj pljin dā milā.”

Isus nji ānvacā kum sā izabralenj bun učitelj

(Mt 7,1–5)

³⁷ “Nu sudulec pā njime, šā njime nu vu suduli pā voj. Nu osudulec pā njime, šā njime nu vu osuduli! Jirtāc šā vu fi jirtat. ³⁸ Dādec sā vu fi dat bunā merā astrānsā, zdrānšinatā šā tari multā u fi vārsatā ām saku avostru.* Kā ku ista mjerā šje voj dādec vu fi datā.”

³⁹ Jāl lju spus izrekā: “Poći unu orb sā adukā dā mānā pā altu om orb? Nar kāde jej amādoj ām gropā?” ⁴⁰ Učeniku nu poći

† **6,35** Maj Mari Dimizov značešći kā jāļ āj tari mari sā glavni. **6,35** voj vic fi čimac fišjori alu Maj Mari Dimizov dakā či ponašalešć ka Dimizov. * **6,38** Isus dā primjer kum kānd kumpir šjeva hāl kari vindi cu da maj

mult dā kit šje aj pālčit. Kit tu daj altora, Dimizov cu da maj mult. † **6,40** Omu trābā sā fijā tari oprezan kānd āš je pā učitelj, kā jāļ u fi atunšje kā učitelju. Dakā učitelju krivo ānvacā daje kā āj duhovno orb, u fi prevaren šā učeniku. † **6,44** Ponašalala alu aratā šjefāldā āj om, šjefāldā āj om, šjefāldā āj om, šjefāldā āj om, šjefāldā āj om. **7,2** Stotnik āj rimski vojnik

kari zapovjedalešći alu 100 vojnikur. † **7,3** Stotnik u auzāt kā Isus u iscjeliłit pā mulc ominj, šā kā aj dapropi, kā sā āntors ām Kafarnaum. † **7,3** Isus are Židov a stotnik nu are, a stotnik gānde kā Isus ar punji ureći la molbā dakā Židovi lor āntriba. Anume, Židovi šā rimski vojnici asre neprijatelji.

fi maj mari dā učitelju. Jāl u fi ka učitelju aluj kānd su vježbāli dāstul dā benji.†

⁴¹ Adāšje vā utjāt tot la cupljigā ām oču alu urtaku, a ām oču atov nu ves dārab dā ljemn? ⁴² Kum poc zāšji alu urtaku: ‘Lasāmā sā skot cupljigā dām očuc’, kānd nu ves dārabu mari dā ljemn ām oču atov? Licemjeru, elši skočec dārabu dā ljemn dām očuc, kapu vi puće maj benji sā skoc cupljigā dām oču alu urtaku.”

Isus ānvacā šje svitenj āj ām sufļit

(Mt 7,17–20; 12,34–35)

⁴³ “Tot bun ljemnu ari bun plod, šā tot ljemnu kari nu j bun, fašji nu bun plod. ⁴⁴ Tot ljemnu āj kunuskut dā pā plod šje fašji. Aša lume nu akulježi smokvur ili strugur dām māršunj.† ⁴⁵ Om bun fašji bunji stvarur daje kā ari bunā sufļit, ali hej rov fašji stvarur relji daje kā sufļitu lji rov. Gura svitešći, dām šje ci sufļitu pljin.”

Om kari āj mudar askultā šje Isus ānvacā

(Mt 7,24–27)

⁴⁶ “Šā dāšje mā čimac: ‘Domnu! Domnu!’, a nu fāšjec šje vā zāk? ⁴⁷ Ju vuj spunji kum āj om kari vinji la minji sā puji ureći la vorba ame, šā askultā. ⁴⁸ Jāl āj ka omu šje u gradalit kasa šā u kapalit adānkā sā puļā temeljurlje pā petrā. U vinjit poplava šā u luvit apa ām kasa šā njši nu su zdrānšjimat daje kā are benji gradalitā. ⁴⁹ Ali ala kari auzāt šje am zapovjedalit a nu fākut aje ka omu šje u gradalit kasā pā pāmānt fār dā temelj. Atunšje u luvit apā ām kasā, su rāsāpit dām turdatā šā u fost rāstunatā dokraja šā čar gunojā u rāmas.”

7

Isus u ozdravalit pā sluga alu stotnik

(Mt 8,5–13; Iv 4,43–54)

¹ Kānd u fost gata ku svatu šje svite alu lumi, jāļ u mers ām varuš dā Kafarnaum.

² Akulo are stotnik* kari ave sluga pā kari āļ cjenile šā kari are aša bičag dā are pā morći. ³ Stotnik u auzāt da Isus† sā u mānat pā orikic Židov† kari asre glavni la jāļ, šā sā sā arožji, sā vijā sā āntremi pā sluga aluj. ⁴ Jej ur vinjit la Isus šā sā aruga tari la jāļ sā vijā. Jej u zās: “Omusta anume

zaslužulešći sã fašj aje pãntru jãl⁵ daje kã plašji pã narodu anostru, šã jãl ãj ala kari u fãkut sinagogã pãntru noj.”

⁶ Isus u mers ku jej. Šã jãl no mers dãparci dã la kasa, kãnd stotnik u mãnat pã urtašji aluj sã zãkã: “Domnu, nu çi činji sã vijã wã kasa ame kã ju nu mes vreden sã vijã tu dãsup krovu amnjov![§] ⁷ Kã njiš ju nu mã smatralãsk kã mes vreden sã vjuv la činji. Aša numa zã vorba dã pã loku hundi ješc šã sluga amnjov u fi ãntrimat. ⁸ Kã šã ju mes kãtãnã kari trãbã sã apukã zapovjedur dã la vođa amnjov, ka kum am kãtãnj dãsupã minji kari trãbã sã mã askulci. Ju kãnd zapovijedalaskã alu unu: ‘Duçi!’, šã jãl merži, šã alu aluje: ‘Hajdi!’, šã jãl vinji, šã alu sluga amnjov kãnd ãj zãk: ‘Fã asta!’, šã jãl fašji.”*

⁹ Kãnd Isus u auzãt aje šje u zãs, jãl su ãmirat, šã su ãntors la gãrmadã šje ãl sljedile šã jãl lju zãs: “Ju wã zãk kã njiš pã unu Židov dãm Izrael nam aflat ku dãstafel vjerã!”[†] ¹⁰ Kãnd heje mãnac dãla stotnik su ãntors akasã, jej or aflat pã sluga sãnãtos.

Isus u skulat pã om mort

¹¹ Dã pã aje, Isus u mers ãm varuš šje sã çamã Nain.[‡] Učenici aluj šã gãrmadã dã lumi umbla dã pã jãl. ¹² Ali kum ur vinjit dã apropi la uša dã varuš, u vãzut kum dušje pã om mort sã ãl ãngropi. Mumãsa alu omula mort are vãdoja, šã je ave çar unu fišjor. Šã la mãrmãnci mãržje multã lumi. ¹³ Kãnd u vãzutu Domnu, jãl ave milã, šã ju zãs: “Nu plãnžji.” ¹⁴ Atunšje jãl u pus mãna pã kãrpašo,[§] šã ãl ominji šje ãl dušje u stat. Atunšje jãl u zãs: “Fišjorulji, ju ac zãk: ‘Skolãci!’” ¹⁵ Šã ãl omu mort su skulat šã su apukatã sã svitaskã šã Isus lu datãlã la mumãsa.

¹⁶ Mari frikã u kãzut pã jej toc šã su apukatã šã hvalalaskã pã Dimizov, šã zãšje: “Mari prorok u vinjit ãntri noj! Dimizov u

vinjit sã ažuçi alu lume aluj.”* ¹⁷ Šã hiru dã asta u mers ãm Judeja šã okolo.

Ivan Krstitelj ãntriba dakã u vinjit Mesija

(Mt 11,2–11)

¹⁸ Učenici alu Ivan[†] ãj spunje dã kutotu šje sã dogaďale. Kapu Ivan u çimat pã doj učenikur aluj¹⁹ šã lju mãnat la Domnu sã ãl ãntrebi: “Ješc tu ala kari Dimizov u zãs kã trãbã sã vijã ili trãbã sã sãçiptãnj pã altu?”[‡]

²⁰ Kãnd u ažuns jej la Isus, jej u zãs kã Ivan šje buçazã nju mãnat sã çi ãntribãnj: “Ješc tu ala kari Dimizov u zãs kã trãbã sã vijã ili trãbã sã sãçiptãnj pã altu?”

²¹ Isus baš ãntrima atunšje pã multã lumi dãm biçišugur, mukur šã lji oslobodule dãm rov duh, šã alu mulc ominj orb lji dãde sã vadã dãm tot suflijtu. ²² Isus lju ãntors vorba: “Dušjec ãm napoj la Ivan šã spunječãj šje ac vãzut šã ac auzãt, šje ãm fãkut: kã orbi ãs ãntrimac, šã poçi vide, šlagãrãzãci poçi umbla, gubavci sã çistilešçi, šã surži poçi sã audã, morci sã skolã ãm kust, šã alu sãrašji propovijedalešçi Hir fãlos.”[§] ²³ Šã blagoslovulit ãj om kari nu aflã njimika ãm minji šje poçi uvredãlaskã.”

Mudrã ãnvãcala alu Isus šã alu Ivan šje Buçazã

(Mt 11,12–19)

²⁴ Kãnd u fužjit glasnici alu Ivan ãndãrãt, Isus u apukatãsã sã spujã alu gãrmadã dã Ivan: “Šje ac mers sã videc ãm pustinjã? Trskã kum sã ljugãna pã vãnt? Naravno kã nu! ²⁵ Ili šje ac mers sã videc? Atunšje ac mers sã videc kum ãj ãmbãrkatã ãm šjefelj colji delj mãndri? Naravno kã nu!” Eje kari ãs mãndru ãmbrãkac šã kustã ãm luksuz, pã eje lji puçec afla ãm palaçur dã kraljur. ²⁶ Atunšje šje ac mers sã videc? Pã prorok? Naravno kã da! Ju wã zãk, šã maj mult dã prorok! ²⁷ Jãl ãj om dã kari aj skris ãj ãm svãntã kenvija:

§ 7,6 Židovi nar tuna ãm kasa alu hej kari nus Židov sã nu fiã neprihvãtljivi la Dimizov. * **7,8** Aša ka stotnik kum ari autoritet sã naredilaskã alu kãtãnjilor, Isus ari autoritet sã naredilaskã alu biçišug sã nestalaskã. **† 7,9** Isus oçekivãle dã la Židov sã ajvi dãstafel vjerã alu nu ave. Jãl nu oçekivãle dã la hej kari nus Židov sã ajvi dãstafel vjerã a anume, asta om ave. **‡ 7,11** Asta ãj lok dapropi hundi prorok Elizej u ridikãt dãm morc pã unu fišjor alu una mãmã majnti sto aj dã kãnva (ujtãci la 2 Kr 4,8–37). **§ 7,14** Kãnva kãrpašo are dãsvãkut šã are tari ušuri.

* **7,16** Ominji gãnde kã Isus are mari prorok ka Ilija ili ka Elizej, numa doj ominj ãm Kenvija bãtãrnã u ridikãt dãm morc (1 Kr 17,17–24; 2 Kr 4,18–37). **† 7,18** Ivan Krstitelj u fost ãm çemicã. **‡ 7,19** Židovi oçekivãle kã Mesija u fi kralj kari u vinji sã lji spasalaskã dã la rimska vladavina, a nu numa sã fiã duhovni Spasitelj. Ivan kunušçe proroçanstva dã Mesija ka kum šçije šã Iz 42,7; 61,1–2 (ujtãci Lk 4,18–19). Aša u oçekivalit Isus sã fiã kralj, a pã Ivan šã pã alci ominj kari ãs pravedni sã lji laši afarã dãm çemicã, a sã lji kaznalaskã pã ominj kari u odbacalit pã Mesija (ujtãci kum Ivan propovjedalešçi ãm Lk 3,9, 16–17), ali njimika inka nu su dogudulit. **§ 7,22** Ešçe stvarur kari Isus u fãkut, arãta kã jãl ãj Mesija, kum ãj ãm kenvija alu proroku Izaija, poc vide ãm asta stih: Iz 29,18–19; 35,5–6; 61,1–2. * **7,25** Ivan purta urãçi colji (Mt 3,4). **† 7,27** Dimizov u zãs kã glasniku alu Isus kari u pripremili kalje alu Isus ãj Ivan. **7,27** Mal 3,1

‘Ujtăcăvă, asta ăj amnjov glasnik mănat să pripremalaskă ăm nencî kalje ata.’[†]
²⁸ Anume vâ zăk, dăm toc omînj kari su avutăsă, nu are maj mari dă kit dă Ivan. Ali majmikă ăm kraljevstva alu Dimizov ăj maj mari dă jăl!’[‡]

²⁹ Toc kari u auzăt ur priznalit kă ŝje Dimizov ănvacă ăj benji, čak ŝa carinici. Eje ăs kari Ivan lju bučuzat. ³⁰ Ali farizeji ŝa učitelji dă zakonu alu Mojsije ur odbjilit planu alu Dimizov ŝje ave pântru jej. Jej ur odbjilit să lji bučeži Ivan.

³¹ Isus u zăs atunŝje: “Ku ŝje să us-poredilenj pă eŝce omînj ăm asta vremî? Kum samănă jej?” ³² Jej ăs ka kupiji miŝj ŝje njimik nu lji pasaleŝci, kari ŝadi pă trg, ŝa să čamă una pă alt:

‘Kănd anj kăntat pântru voj,
voj nac žukat,

ŝa kănd anj kăntat triŝc kănciŝi pântru voj,
voj nac plăns!’

³³ Aŝa kănd u vinjit Ivan ŝje bučază jăl nu mănka pită njiŝ nu bije vin, mar voj ac zăs: ‘Jăl ari drak ăm jăl!’ ³⁴ Ŝa ju, Fiŝjoru alu Omu, am vinjit, ŝa ju mănkam ŝa bjem, ali voj zăŝjec: ‘Ujtăcăvă! Flămănd ŝa butor, urtaku lu carinici ŝa alu greŝnici!’ ³⁵ Ali mudrostu alu Dimizov su arătat kă ăj anume dă la toc kari u apukat.”[§]

Isus ănvacă: alu ŝinji ăj maj mult jirtat, ala maj mult u plaŝji

(Mt 26,6–13; Mk 14,3–9; Iv 12,1–8)

³⁶ Unu dăm farizej Ŝimun, lor čimatulă pă jăl pă večeră, aŝa Isus u mers la farizejula akasă ŝa ŝu aflatusă lok la masă.*

³⁷ Dăm turdată u vinjit una tari greŝnă mujeri, kari u saznalit kă jăl ăj akulo ŝa kă mănănkă la farizej,[†] ŝa je u vinjit akulo, u adus tari skumpă uloj ku miros ăm skumpă ujağă dăm petră. ³⁸ Je u stat dănapoju aluj, la piŝjorilje aluj, ŝa su apukat să plăngă. Atunŝje su apukat să ăj spelji piŝjorilje aluj ku lăkrmilje alji, ŝa să aŝčargă piŝjorilje ku păru alji. Je ăj săruta piŝjorilje aluj, ŝa ku uloj mănže.

³⁹ Kănd u văzut aje farizeju Ŝimun kari lu čimatulă pă večeră, jăl să ăngănde ăm jăl sāngur: “Să fiğă omusta anume prorok, jăl ar ŝci kă je ăj tari greŝnă mujeri.”

⁴⁰ Isus ju zăs: “Ju am ŝjeva să ac zăk cijă Ŝimun.”

Ŝa Ŝimun u zăs: “Učitelju ză.”

[†] **7,28** Ivan u ispunulit proroŝtvo kă jăl u pripremilil kalje alu Isus. Jăl nu văzut kă kraljevstvo su ispunulit, daje kă lu amurut majnti dă ŝje Isus u uskrnulit, atunŝje hej kari su obratalit dă pă ŝje Isus u uskrnulit ari maj mari blagoslov dă kit Ivan. **7,33** Mt 3,4 **§ 7,35** Hej kari u apuka pă Ivan ŝa pă Isus u arăta kă ănvăcala ăj mudră.

* **7,36** Are običaj pă gozbă ka pă asta večeră numa bărbec ŝade dos kănd jej as re pă koŝci lji are mândru la masă.

[†] **7,37** Are običaj ăm aje vremi kă alci puče să să uçi kănd jej asre la večeră a jej nu mănka. **† 7,41** Unu banj dăm aržjint = una dnevnică alu radnik. **§ 7,44** Ăm aje vremi kănd vij la domačin am kasa trăbuje să lji spelji piŝjorilje kă jej umbla pă drikur kari asre pljin dă praŝină.

⁴¹ Isus u vorbit: “Are om kari dăde kečinj ŝa jăl ave doj daturaŝ. Unu ji are dator petto banj dăm aržjint a halalânt pedeset banj dăm aržjint.”[‡] ⁴² Njiŝ unu dăm jej nu u dat a nu ave dăm ŝje să ăj ăntork, ŝa omula u jirtat alu amăndoj. Aku spunjec kari ar trăbujj să ăl plakă maj tari?”

⁴³ Ŝimun ju ăntors vorba: “Kă ar trăbujj să fiğă ala alu kari ju jirtat maj mult.”

Isus ju zăs: “Benji aj prosudulit.”

⁴⁴ Atunŝje su ăntors la mujere ŝa jăl u zăs alu Ŝimun: “U vejs pă mujeresta? Ju am vinjit ăm kasa ata ali nu maj dat apă pântru piŝjorilje amelji,§ a je mu lju spălat ku lăkrmilje ŝa lju aŝčers ku păru alji. ⁴⁵ Nu maj sărutatămă pă minji, ali je mu surătat piŝjorilje dă kănd u vinjit ăm nontru, no stat să mă săruci. ⁴⁶ Tu nu maj unsă kapu ku uloj ali je mu unsă kapu amnjov ku uloj ku parfem. ⁴⁷ Dăm asta rănd ju ăc zăk cijă: ‘Mulci grehur jisă jirtaci, daje kă mu plăkut tari. Alu ala kari ari maj pucănj dă jirtat, ala maj pucăn mu arătat plăkătură.’”⁴⁸ Atunŝje u zăs alu mujere: “Grehurlje atelji ăs jirtaci.”

⁴⁹ Atunŝje eje kari asre la masă ku jăl sur apukat să svitaskă una ku alt: “Ŝinji ar puče asta să fiğă kari ŝa grehurlje jartă?”

⁵⁰ A jăl u zăs alu mujere: “Ănkriđala ata ču spasalit. Duçi ăm putuljală.”

8

Isus propovjedaleŝci păm mulci lokur

¹ Dă pă aje, Isus u mers păm alčilje varuŝur ŝa sator, să propovjedalaskă ŝa să svitaskă dă Hir fălos dă kraljevstva alu Dimizov. Dvanaest (12) učenikur umbla dă pă jăl, ² ŝa ŝjeva ka mujerilje kari Isus lju oslobodulit dăm rov duhur ŝa dăm bičiŝugur: Marija (kari are dăm varuŝ Magdala, kari u mănat sedam draŝj dăm je), ³ Ivana (băŝăca alu upravitelj Kuza a jăl are upravitelj pântru Herod), Suzana, ŝa mulci alčilje cāngăŝj. Jelji lji služule ku benjilje ŝje ave.

Om ŝje samănă

(Mt 13,1–17; Mk 4,1–12)

⁴ Mari gărmadă să akuljiŝe ŝa lume inka vinje la Isus dăm tot varuŝu. Isus u svătıt alor ku usporedbă ⁵ “Om ŝje samănă u mers să seminjı sāmănca aluj. Ŝa kum sāmăna orikiçi dăm sāmancurljelje

u kázat pã kalji. Šã sãmãnã are kãlkatã, pãn ŝje nor vinjit vrabujilje ŝã lju mãnkalji. ⁶ Šã orikiçi ur kázatãntri petri ŝã jelji ur kriskut friš, ali sur uskat kã lji ibize vlagã. ⁷ Šã orikiçi sãmãnãur ur kázatãntrã mãršunj ŝã u kriskut ku jej una, ali lji ŝãguša mãršunji. ⁸ Šã orikiçi u kázat pã bun pãmãnt, ŝã u kriskut ŝã u avut sto rãndur majmult.” Kãnd Isus u fost gata ku usporedba u mužjit: “Punjec ureçi voj kari avec ureçi sã auzãc!”

Isus objasnalesçi ŝje znaçalesçi usporedba dã om kari samãnã
(Mt 13,10–23; Mk 4,10–20)

⁹ Uçenici aluj lorãntribat pã Isus atunŝje, ŝje znaçale usporedbe. ¹⁰ Isus u zãs: “Avovã Dimizov u dopustulitã sã prišjipec tajnurlje dã kraljevstva alu Dimizov, ali alu alci trãbã sã sã spujã ãm usporedbur; ka kum u zãs prorok Izaija:

Ås eje kari sã ujtã

ali nu veði,

kari auði

ali nu prišjepi.

¹¹ Aku usporedba znaçalesçi asta: Sãmãnã ãj ka Vorba alu Dimizov. ¹² Sãmãnã kari ãj pã kalji, ãs ka eje ominj kari auði Vorba, ali draku u vinji ŝã lji je vorba ãndãrãt dãm sufljiçilje alor, ŝã nu potã ãnkradã sã nu sã spasalaskã. ¹³ Aje sãmãnã ãntri petri ãs la ominj kari auði Vorba ŝã u apukã ku fãluŝãjã ali nari korjen. Jej ãnkreði nu dã lungat ŝã atunŝje ãm vreme dã ãnšjirkalã jej kaði ãndãrãt. ¹⁴ Sãmãnã kari u kázatãntri mãršunj ŝã ka ominji kari auði Vorba, ali kum vreme fužji jej sã astrãnži ku brigurlje ãm kust, ŝã dã gãzdãŝije, ŝã žãndur ãm kust, ŝã eje nu aduŝji bun plod. ¹⁵ Ali sãmãnã kari kaði pã bunã pãmãnt aje eje ominj *kari auði Vorba ŝã u cãnji ãm sufljitu bun, jej ãs ustrajni ŝã u aduŝji bun plod.”

Kum prišjipenj istina alu Dimizov
(Mk 4,21–25)

¹⁶ “Njime nu acãã lampã sã u puja dãsüp ter ili dãsüp pat. Nu, jãl u punji pã svijeçnjak aša toc u vide luminã kãnd vinji ãm nontru ¹⁷ atunŝje kutotu ŝje ãj aku askuns, ŝã ŝje ãj pã askuns fãkut, kutotu u jãšã afarã. ¹⁸ Daje pãzec kum auzãc. Kã ŝinji ari ju fi dat maj mult, ŝã ŝinji gode nari njimika, dã la jãl u fi lot çak ŝã aje carã ŝje samãnã kã ari.”†

Familija alu Isus ãs eje kari kustã vorba alu Dimizov

(Mt 12,46–50; Mk 3,31–35)

¹⁹ Alu Isus u vinjit mumãsa ŝã fracì sã ãl posjetulaskã pã Isus ali jej nu puçe sã vijã apropi dã jãl dã rãnd dã gãrmadã.

²⁰ Šinjiva u javalit alu Isus: “Mumãta ãs ŝã fracì atej stã afarã çi aŝçaptã.”

²¹ Isus lju u zãs: “Mama ame ŝã fracì amej ãs eje kari auði Vorba alu Dimizov, ŝã u kustã.”

Isus putuljeŝçi oluje

(Mt 8,23–27; Mk 4,35–41)

²² Una zã Isus ŝã uçenici aluj ur tunat ãm çamac ŝã sã mergã pã alta parçi dã galilejsko jezero. Isus u zãs: “Hajd pã haje parçi!” Aša sur maknulit dã la mal. ²³ Ali kum plovule jej, pã Isus lu furat somnu. Atunŝje oluja ku vãntu una su slãbuzãt pã jezero ŝã jej asre ãm opasnost, daje ka karu sã umplje ku apã.

²⁴ Jej ur mers la Isus ŝã lor skulatulã ãm frikã ŝã mužje: “Domnu, Domnu, noj nji ãntupenj!”

Aša su skulat ŝã u zapovjedalit alu vãntu ŝã alu valuvurljelje sã sã putuljaskã. Oluja su putuljit ŝã are putuljalã. ²⁵ “Hunði vi ãnkridala?”, Isus ljuãntribat pã jej.

Ali jej asre plijnj dã frikã ŝã ãmiralã, ŝã u zãs una la alt: “Šinji ãj asta çak ŝã vãntu ŝã valuvurlje ãl punji ureçi pã jãl kãnd zapovijedaleŝçi?”

Isus mãnã pã draŝj dãm om

(Mt 8,28–34; Mk 5,1–20)

²⁶ Jej ur plovulit pãn la malu dã Gerasa, kari ãj pã alta parçi dã Galileja. ²⁷ Kum Isus u pus pišjorilje pã pãmãnt, ju vinjit dãdãnençi om dãm varuŝ kari are mar da multã dobã ku draŝj ãm jãl. Jãl nu purta colji, ŝã nu kusta ãm kasã mar ãm gropur. ²⁸ Kãnd lu vãzutulã pã Isus, jãl u mužjit tari ŝã u kázat dãdãnençi la jãl ŝã dãm tot graju u mužjit: “Šje gãndeŝc dã la minji, Isuse Fišjoru alu Dimizov, Maj Mari? Ju mã arog la çinji sã nu mã muçuleŝc!” ²⁹ Draku ãl cãnje mar multã vremi. Majnti ominji ku lancurlje ãl ljiã ŝã ãl pãze, ali jãl tod daje rupe lancurlje ŝã draku lu mãnat ãm pustinjã. Isus u dat zapovjed alu rov duhu sã jeŝi afarã dãm jãl.

³⁰ Isus luãntribat: “Kum çi çem?” Jãl u zãs: “Legija”, daje kã mulc draŝj asre ãm

8,10 Iz 6,9 * **8,15** Bun sufljit: ãj sufljit kari ãj spreman sã audã vorba alu Dimizov, ŝã sã u askulçi. † **8,18** Jasno ãj dãm kontekst kã Isus sviteŝçi dã prišjipalã ŝã dã ãnkridalã. Asta znaçalesçi: “Šinjji god ari prišjipalã ŝã ãnkridalã ju su da maj mult prišjipalã. Šinjji god nu ari prišjipalã u zgubi ŝã haj ŝje ari ŝã prišjipala ŝje u ari u zgubi ŝã prišjipala ŝje jãl gãndeŝçi kã ari”, ili “Dimizov u faŝji alu hej kari ãnkreði ãm istinã ur prišjipe ŝã maj mult. Dimizov u faŝji dã hej kari nu ãnkreði ãm istinã, jej nu u prišjepi istina njiŝ haj pucun ŝje jej gãndeŝçi kã jej prišjepi.”

† **8,31** Gropã fãr dã dno dã draŝj

jäl. ³¹ Ša jej sur arugat la Isus sä nu lji ðe zapovjed sä mergä äm gropä fär dä dno.†

³² Akulo are mari stadä dä poršj šje mänka pä parçe dä ðal, ša jej sur arugat sä dozvolulaskä sä tunji äm jej, ša Isus lju dazvolulit. ³³ Drašji däm omula u fužjit äm gärmadä poršj, ša stada dä poršj ur arljigatä dä pä ðal äm jezero ša akulo sur äntupit.

³⁴ Ominji šje päze stado u skäpat känd u väzut aje, ša jej ur dus hir äm varuš ša äm sat. ³⁵ Ša lume ur vinjit sä vadä šje u fost aje. Känd ur vinjit la Isus, jej ur aflat pä omu šje are ku drašj äm jäl are ämbräkät, ša šäde la pišjorilje alu Isus ku fire säntosä. Ša känd u väzut aje kutotu jej sur änfrikušat. ³⁶ Hej kari ur väzut or spus kum Isus u oslobodulešči pä omu ku drašj. ³⁷ Ali tota lume däm lok äm Gerasa ur zäs alu Isus sä fugä däm akulo kä asre tari änfrikušac. Isus u tunat äm kar ša gände sä fugä äm napoj.

³⁸ Omu däm kari Isus u mänat afarä däm drašj sä aruga la Isus: "Pot sä fug ku činji?", ali Isus lu mänat ša ju zäs: ³⁹ "Dući äm napoj akasä, ša spunji alu toc kutotu šje Dimizov u fäkut dä činji." Aša u mers akasä ša u širilil äm varuš kutotu šje Isus u fäkut päntu jäl.

Mujere kari are bičagä u fost säntosä

⁴⁰ Gärmadä are akulo sä äl pozdravalaskä pä Isus känd su äntorsusä pä alta parči dä jezero, jej toc tari äl aščipta pä jäl. ⁴¹ Atunšje su pojavalit om kari sä čima Jair voða dä sinagogä. Jäl u vinjit la Isus ša u käzut žos la pišjorilje aluj ša sä aruga la jäl sä vijä la jäl akasä daje kä ⁴² jedina fata aluj dä dvanaest aj (12) dä bätärnä are pä morči.

Isus u mers dä pä Jair känd mulc sä ämpinžje sä fižä dapropi dä jäl. ⁴³ Äm gärmade are mujeri kari kärvarale dvanaest (12) aj ša je u čilitit kutotu šje ave pä doktor ali no aflat pä njime kari ar puće sä u ozdravalaskä. ⁴⁴ Je u vinjit pä dänapoj ša su apukat pus dä cola alu Isus, ša sänžilje u stat sä kuri.

⁴⁵ "Šinji u pus mäna pä minji?", u äntribat Isus.

Toc zäšje kä nu ur pus. Atunšje Petar u zäs: "Domnu, tu vejs kum sä ämpinži toc ominji la činji!"

⁴⁶ Isus u zäs: "Šinjiva u pus namjerno mäna pä minji kä äm sämcät pučere kum jašä afarä däm minji." ⁴⁷ Känd u väzut mujere kä majmult nu poći cänje äm je, je u vinjit äm nenči trämuränt dä frikä, u käzut äm njenče alu Isus ša u spus la

toc adäšje u pus mäna pä jäl, ša kum u fost ozdravalitä däm turdatä. ⁴⁸ Isus u zäs: "Fato, änkriðala ata ću ozdravalit. Dući äm putuljalä!"

Isus u skulat däm morči pä fata alu Jair

⁴⁹ Känd Isus svite ku mujere, glasniku däm kasa alu vladaru dä sinagogä u vinjit ša u zäs: "Fata ata äj mortä. Nu äl gnjavali pä učitelj!"

⁵⁰ Känd u auzät Isus aje, jäl u zäs alu Jair: "Nuc fižä frikä! Numa änkredi mijä ša je u kusta!"

⁵¹ Känd ur vinjit jej la kasa, Isus nu läšä sä mergä äm nontru ku jäl osim Petar, Ivan, Jakov ša mumäsa ša tatusu alu fate haje. ⁵² Ša toc äm kasa plänžje ša u žalale, aša jäl u zäs: "Nu plänžjec. Je nuj mortä, numa sä kulkat!"⁵

⁵³ Jej äl räðe pä Isus, kä jej asre sigurni kä je äj mortä. ⁵⁴ Isus atunšje u apukatu dä mäna ša däm tot graju u mužjit: "Skoläči kupilu amnjov!" ⁵⁵ Ša duhu alji su äntorsäsä ša je su skulat däm turdatä. Isus u dat zapovjed atunšje sä äj ðe šjeva sä mänäšji. ⁵⁶ Roditelji alji asre ämirac a Isus lju purunšjit pä roditelji sä nu spujä alu njime šje u fost.

9

Isus mäna pä dvanaest (12) apostolur

(Mt 10,9–14; Mk 6,7–13)

¹ Isus u čimat pä dvanaest apostolur la jäl ša jäl lju dat pučeri ša autoritet pä toc drašj, ša pučeri sä äntremi bičišugur.

² Atunšje Isus lju mänat afarä ša sä proglasalaskä kraljevstva alu Dimizov ša sä ozdravalaskä pä bičež. ³ Isus lju zäs alor: "Nu loc njimika ku voj pä kalje avosträ, njiš botä, njiš taškä, njiš mänkari, njiš banj. Njime sä nu je maj una kämašä ku jäl. ⁴ Äm kari gode kasa märžjec, fijec akulo pän šje nu fužjec däm varuš. ⁵ Hundü gode nu vä punji ureči, fužjec däm ala varuš ša äm znak dä upozorenje kä äläš la ša sudbina aluj, skutäräcävä prašina dä pä pišjori."

⁶ Aša jej sur lot afarä sä mergä däm sat äm sat sä propovjedalaskä Hir fälos ša ozdravalaskä pä bičež pä hundü god meržji.

Herod gände sä vadä pä Isus

(Mt 14,1–2; Mk 6,14–16)

⁷ Vladar Herod* u auzät dä kutotu šje Isus u fäkut, ša are zäbunjit kä orikic zäšje kä Ivan Krstitelj u uskrnulit däm morc.

⁸ Ša orikic zäšje kä prorok Ilija su arätat

† 8,52 Isus ščije kä je äj mortä älä jäl ščije kä ju da kust äm napoj.

kari are una parči dä Izrael.

* 9,7 Vladar Herod jäl vladale äm Galileja

pä pämänt känd alci gände kä unu prorok dä kånva u vinjit äm kust.

⁹ Ali Herod u zäs: “Ju am tijet kapu alu Ivan, ali šinji äj omusta dä kari aud dästafele vorbi?” Jäl da be šcipta sä vadä pä Isus.

Isus u räñjit pä majmulc dä pet hiljada dä ominj

(Mt 14,13–21; Mk 6,32–44; Iv 6,1–13)

¹⁰ Känd sor äntors apostoli ur spus alu Isus kutotu šje ur fäkut. Atunšje Isus lju dus pä lok pustulot apropi dä varuš Betsaida. ¹¹ Lume ur sazanalit šä ur sljedilit pä Isus. Aša lju apukat la jäl šä lju spus dä kraljevstva alu Dimizov šä u ozdravalit pä eje kari asre bičež. ¹² Mar kiträ dä sara Dvanaest apostolur ur vinjit la Isus šä ur zäs: “Mänä pä lumi ändärät, aša sä mergä sä äš aflji lok dä kulkat šä dä mänkat kä noj šcenj äm pustinjä ajišje.”

¹³ Isus lju zäs: “Voj dädecälji šjeva dä mänkat.”

Jej ur äntors vorba: “Noj avenj čar pet darabur dä pitä šä doj pešč. Noj sāngur sä märženj šä sä kumpäränj mänkari dä totä lumesta?” ¹⁴ Jej ur umärat hundiva pet hiljada dä bärbec,† Isus u zäs alu učenici aluj:

“Punjecälji sä šadä äm grupur po pedeset lumi sä šadä una.” ¹⁵ Šä apostoli ur fäkut kum lju zäs, lju pus pä toc sä šadä žjos. ¹⁶ Atunšje Isus u lot pet dārabur dä pitä šä doj dārabur dä pešč šä su ujtat sus äm nor. Isus u blagoslovilit šä u ruptä äm dārābelji, atunšje u dat alu učenici aluj sä puja dādāneneci alu lumi. ¹⁷ Šä jej toc ur mänkat šä asre sätulj. Šä jej ur akuljes dvanaest košarur dä dārābelji šje ur rāmas.

Petar priznalešči kä Isus äj Krist

(Mt 16,13–16; Mk 8,27–29)

¹⁸ Undatä känd su äntors Isus pum parci sä sä aroži, učenici asre ku jäl šä Isus u äñtribat: “Šje zāšji lume šinji mes ju?”

¹⁹ Jej ur äntors vorba: “Ivan šje Bučazä, makar orikic zāšji Ilija prorok a hejelanc kä ješč prorok dä kånva kari u uskrsnulit dām morc.”

²⁰ Isus u äñtribat: “A voj? Šje zāšjec voj, šinji mes ju?”

Petar u äntors vorba: “Tu ješč Krist kari äj mānat dä la Dimizov!”

Isus lji spunji alu apostoli kä jäl u muri, šä u uskrsnuli

(Mt 16,1–23; Mk 8,31–33)

²¹ Isus u dat atunšje zapovjed mari, šje lji branale sä spujä asta alu šijnjiva kä jäl äj Mesija. ²² Atunšje Isus u zäs: “Ju, Fišjoru alu Omuluj trābä sä päc mulci patnjur. Bätärnji kari äš glavni äñtri židovur, mari popur šä učitelju dä zakonu alu Mojsije mu odbacali. Jej mur amurä, a ju treći zuä uj uskrsnuli.”

Kum sä fijenj učenici alu Isus Krist

(Mt 16,24–28; Mk 8,34–9,1)

²³ Atunšje Isus u zäs alu toc: “Dakä šijnjiva gāndešci sä mä sljedälaskä pä minji, elši trābä sä odbijalaskä sä kušci dä pä žāndurlje aluj, jäl sāngur sä äš je krušje aluj totä zua šä sä mä sljedälaskä pä minji.† ²⁴ Šinji gođ gāndešci sä äš spasalaskä kustuš ala lu perdi do kraja, šä šinji gode šu perdi kustuš pāntru minji ala su spasalisä vječno. ²⁵ Šje ari benji om dām aje dakä kapätä celi svet, a jäl äj uništilit ili pärdut? ²⁶ Dakä äj alu šijnjiva rušunji dä minji ili dä vorbilje amelji, šä ju Fišjoru alu Omuluj ju fi rušanji dä ala om, känd uj vinji äm slava aluj, äm slava alu tatusu šä äm slava alu svānc andeji. ²⁷ Anume ju zäk, äs orikic kari stä ajišje kari nor muri majnti dä šje nor vide kraljevstva alu Dimizov.”

Isus aratä slava aluj

(Mt 17,1–13; Mk 9,2–13)

²⁸ Hundiva osam zälji dä pä ešce svatur Isus u lot pä Petar, Ivan šä pä Jakov ku jäl, šä u mers sus pä đal sä sä aroži. ²⁹ Atunšje kum sä aruga, ubrazu aluj u ščimbat tari, šä coljilje aluj sur ščimbat am alb dä svitläze. ³⁰ Doj ominj su pojavalit, svite ku Isus. Eje asre Mojsije šä prorok Ilija. ³¹ Jej su arätat äm slavä šä jej svite dä morciŠ aluj šje u fi äm Jeruzalem.

³² Pä Petar šä pä urtašji aluj lju furat somnu ali jej sur skulat šä lor vāzut pä Isus äm slava aluj ku doj ominj šje stāce ku Isus. ³³ Känd jej fužje, Petar u zäs alu Isus: “Domnu, anovä nji benji ajiše! Lasä fāšjenj tri koljibur: unu pāntru činji, šä unu pāntru Mojsije šä unu pāntru prorok Ilija.” Jäl nu ščije šje svitešci, sāmāna kä bulunzešci. ³⁴ Šä känd Petar svite, oblak u vinjit dasupra pä Petar šä pä urtašji aluj šä jej su äñfrikušat.

† 9,14 Nu asre numa bärbec, nego šä mujer šä kupij (vedi Mat 14,21) † 9,23 Zločinac kari are osudulit sä mori pä krušji trābuje sä dukä krušje pān la lok hundi u fi amurät. Ku asta svat, Isus gānde sä zākä dakä gāndenj sä fijenj učenici aluj, trābujenj sä fijenj morc la željurlje anoštri, la voja anostrā, trābujenj sä fijenj poslušni šä spremni sä punjenj ureci la Isus. § 9,31 morciš Vorba kari äj prevodilitä “morciš”, pä ljmiba dä grčki äj jāšalä, šje aratä kum Isus u muri. Äm kenvija bätärnä “jišala” značalesči kum Dimizov u oslobodulit pä Izraelci dām ropstvā äm Egipat. Morce alu Krist pä krušji äj “Jāšalä” daje Dimizov nju otkupilit dām ropstva dä grehur.

³⁵ Atunšje su ăuzăt graj dăm oblak: “Asta ăj Fišjoru amnjov, ju lam izabralit! Punjec ureci la jăl!” ³⁶ Kănd graju su ăuzăt, Isus are săngur. Učenicu ur tăkut šă nor spus alu njime šje ur văzut.

Isus u mănăt afară pă drak dăm kupilula

(Mt 17,14–19; Mk 9,14–29)

³⁷ Hajelantă ză Isus šă učenici aluj ur vinjit žjos dă pă đal šă ăl ašcipta gărmađă dă lumi. ³⁸ Ăm gărmađe are om kari muže: “Učitelju, ju mă arog, ujtăci pă fišjorum daje kă jăl ăj jedini kupilu amnjov! ³⁹ Ujtăci, duh ăl napadalešci šă jăl dăm turdată căpă, ăl skutără ăm gărčur šă fašji spumi la gură šă dabe fužji dă la jăl, ku mukă ăm ăl bači. ⁴⁰ Ju mam arugat la učenici atej kari as re ku noj dakă ar puče jej să mājă pă draku afară ali jej nu puče.”

⁴¹ Isus u ăntors vorba: “O voj nevjernă šă ubraznikă generacijă! Kită dobă trăbă să vă trpălesk? Adăl pă fišjoruc ajišje!” ⁴² Kănd kupilula u vinjit la Isus, draku lu vărlijit žjos šă ăl skutura am gărčur. Isus lu mužjit pă duhu rov šă pă kupilu lu ozdravalit, šă ăm napoj lu dat la tatusu. ⁴³ Jej asre toc ămirac la autoritetu aluj šă kit ăj dă mari Dimizov.

Isus jară spunji dă morče aluj

(Mt 17,22–23; Mk 9,30–32)

Atunšje kănd inka toc să ămira šje u făkut, Isus u svătıt ku učenici aluj: ⁴⁴ “Zapamtalecă vorbilješce, šă ăngăndecăvă dă jelji.” Isus u zăs: “Ju, Fišjoru alu Omuluj uj fi dat ăm mănžilje alu omuluj.” ⁴⁵ Jej nor prišjiput šje u găndit jăl ku aje să zăkă. Značenje are askunsă dă la jej, a alor lji are frikă să ăl ăntrebi pă jăl dă aje.

Šinji ăj maj mari ăm kraljevstva alu Dimizov

(Mt 18,1–5; Mk 9,33–37)

⁴⁶ Učenici su apukat să raspravljalaskă šinji dăm jej ar puče să fiğă maj mari. ⁴⁷ Isus lji šcije găndu ăm suflijcilje alor atunšje Isus u lot pă kupil mik šă lu pus lăngă jăl ⁴⁸ atunšje lju zăs: “Šinji gođe apukă pă kupilusta mik ăm numilje

amnjov apukă pă minji. Šă šinji gođe apukă pă minji, apukă isto šă pă ala kari mu mănăt. Daje kă maj mik ăntri voj ăj maj mari.”

Šinji nuj protiv dă voj, ala ăj dă voj
(Mk 9,38–40)

⁴⁹ Ivan u zăs: “Domnu noj anj văzut pă unu om kari ăm numilje atov mănă drašj afară dăm ominj šă noj anj zăs să nu fakă aje, daje kă jăl nu ăj unu dăm noj.”

⁵⁰ Isus u zăs aluj: “Nu ăj branalec, kă šinji gođe nuj protiv dă voj, ăj dă voj.”

Samaritanci nu apukă pă Isus a jăl nu lji uništilešci

⁵¹ Vreme are apropi kănd Isus trăbuje să fiğă dus napoj ăm nor, atunšje tari su odlučiut să mergă ăm Jeruzalem. ⁵² Isus u mănăt glasnišj ăm nenci la jăl a jej ur vinjit ăm unu sat ăm Samarija să pripremalaskă lok păntru jăl. ⁵³ Ali lume akulo nu lu apukat ăm benji, daje kă are pă kalje dă Jeruzalem.* ⁵⁴ Kănd ur văzut učenici Jakov šă Ivan ur ăntribat: “Domnu, găndešc să čimănj fok dăm nor să lji uništălaskă?”† ⁵⁵ Isus su ăntors la jej šă lju făkut dă njimika pă Jakov šă pă Ivan. ⁵⁶ Šă jej ur mers ăm altu sat.

Nuj lako să fjenj učenici alu Isus
(Mt 8,19–22)

⁵⁷ Kum măržje Isus šă učenici pă kalji, šjeva ka omu u zăs alu Isus: “Ju uj merzji ku činji hundi gođ vi merzji šă tu!”

⁵⁸ Isus u zăs: “Lisicurlje ari sklonište šă vrăbujilje ari gnjezdurlje alor, ali Ju Fišjoru alu Omuluj nam lok hundi să ăm pujă kapu.”‡

⁵⁹ Isus alu altuje u zăs: “Sljedilešci mă!”
Omu u zăs: “Domnje, lasămă elši să mă dukă să ăngrop pă tata amnjov.”§

⁶⁰ Isus u zăs aluj: “Lasă pă morc să ăš ăngropi pă morc,* ali tu duči šă propovjedalešci kraljevstva alu Dimizov!”

⁶¹ Akulo are inka unu om kari zăšje: “Ju čuj sljedili pă činji, Domnu ali elši lasămă să mă pozdravalesk ku toc akasă.”

⁶² Šă Isus ju ăntors vorba: “Njime kari punji mănă pă plug šă să ujtă ăm napoj

* **9,53** Samaritanci šă Židovi jej dăm tri jej să mřzăle. Daje Samaritanci nu gănde să ăzuci alu Isus pă kalje aluj ăm Jeruzalem–glavni varuș alu Židov. † **9,54** Jakov šă Ivan u dă osudă kă jej šcije kă jej ăs proroci ka proroku Ilija kari u odbacalit pă Dimizov. 2 Kr 1,10–12 ‡ **9,58** Isus spunji ku izrekă să ănveci pă om kum să fiğă učeniku aluj. Isus găndešci dakă ala om lu sljedili, njiš ala om nar ave domu aluj. § **9,59** Nuj jasno kă tata alu omula u murit, a jăl trăbă să ăl ăngropi odma, ili omula găndešci să rāmăji maj du lungat păn šje omula no u muri kapu atunšje lu ungrupa. Poanta ăj ăm aje kă ala om găndešci elši šjeva să fakă majnti dă šje u sljedili pă Isus. * **9,60** Isus nu găndešci doslovno kă morci ur ungrupa pă alci morc. Šje ar puče să fiğă “morc” ăs: 1. asta ăj metaforă dă hej kari maj šjeva u muri ili 2. asta ăj metaforă dă hej kari nu sljedilešci pă Dimizov, kari ăs duhovno morc. Poanta ăj ăm aje kă učeniku nu slobud să dopustulaskă njimik šje lar zadržali să nu sljedilaskă pă Isus.

dā pā jāl,† nuj bun dā kraljevstva alu Dimizov.”‡

10

Isus spunji alu sedamdeset doj učenikur kum sã spuji dã kraljevstva dã Dimizov

(Mt 11,21–27; 13,16–17)

1 Dã pã ešce stvarur Domnu u odredilit sedamdeset doj učenikur šã lju mãnat ãm nençi, doj pã doj la tot varušu šã lok la kari jāl isto ašçipta sã mergã. 2 Isus u zãs alor: “Žetva ãj mari ali pucãnj ãs lukroj, dãm ala rãnd arogãci la stãpãnu dã žetva sã mãji maj mulc lukroj ãm polja aluj.* 3 Aku duçi ali punji ureçi. Ju vã mãj pã voj ka pã birkã mikã ãntri lup! 4 Nu loc ku voj ãibularuš ili taškã ili cipiliš, šã nu sta dã lungat ãm svat ku ominji pã kalji sã nu zgubec vreme.

5 Elši stvar šje trãbã sã zãšjec kãnd vinjec la kasa ãj: ‘Putuljalã fiã la kasasta!’ 6 Dakã om kari gãndešçi putuljalã kustã ãm kase putuljala u fi ku jāl, ali dakã nu, putuljala u vinji ãm napoj la voj. 7 Rãmãnji ãm aje ista kasa, mãnãnkã šã be šje ari jej, kã lukroju ãj vreden dã šje u lukrat. Nu vã selilec dãm una kasa ãm alta.†

8 Dakã mãržjec ãm bilo kari varuš šã jej vã apukã ãm benji voj mãnkãc šje vã punji dãdãnençi 9 šã ozdravalecã pã bicež kari ar fi akulo, šã spunjecãlji kã Kraljevstva alu Dimizov ãj apropi. 10 Ali dãkã vinjec ãm varuš hundi nu vã apukã, atunšje dušjecãvã pã ulicur šã zãšjec: 11 Čak šã prašina dãm varušu avostru kari su apukat pã pišjorilje anoštri, brisãlec dã pã noj, protiv dã voj!‡ Ali šã voj ac trãbuji sã šçijec kã kraljevstva alu Dimizov ãj apropi. 12 Ju vã zãk kã pã zuve dã sudulalã u fi

maj ušuri lu varušu Sodoma dã kitã dã varušula.”§

Isus lji fašji dã njimik pã heje kari nu askultã

(Mt 11,20–24)

13 Isus u zãs: “Jao avovã ominjilor dãm Korazine! Jao avovã ominjilor dãm Bet-saido! Kã sã vi fošt dastafel čudo ãm varuš Tira šã am Sidon* ka kum su dogodulit la voj ãm varušu avostru, jej dã kãnva sar vi ãnkãjit, šãzut ãm colji dã kecã, šã ãm šjinušã znak dã ãnkãjalã.† 14 Anume ãm zuve dã sudulalã Tira šã Sidonija maj benji ur trešji dã tu! 15 Šã voj ominji dãm Kafarnaum! Pãnãm nor voj vic rãdika? ãm podzemlje vic fi arunkac.

16 Šinji gođe auði pã voj, mã auði pã minji, a šjinji odbacalešçi pã voj, pã minji odbacalešçi, šã šjinji gođe odbacalešçi pã minji, odbacalešçi pã Dimizov kari mu mãnat!”

Dã šje sã nji ãnfãlušãnj

17 Sedamdeset doj učenikur su ãntors ku fãlušãjã. Jej ur zãs: “O Domnje, čak šã drašji nji punji ureçi ãm numilje† atov.”

18 Jãl lju zãs alor: “Ju mã ujtãm la Sotona kum kaði ka munje dãm nor.§ 19 Aku punjec ureçi! Ju vam dat autoritet sã kãlkãc pã šarpi šã pã škorpionur* šã ku kutotu pučere pã sãla dã dužmanj, † šã njimik nu vic pãcã rov. 20 Tot daje nac trãbuji sã vã ãnfãlušãc kã duhovur vã punji ureçi. Fijec fãloš la aje kã numilje avoštři ãs skrišã ãm nor.”‡

Numa Fišjoru otkrilešçi pã Dimizov

(Mt 11,25–27; 13,16–17)

21 ãm ala šas Isus su ãnfãlušãt ãm Duhu svãnt šã u zãs: “Tata, Domnu pã pãmãnt

† 9,62 Njime kari sã ujtã dã napoj kãnd kapalešçi, nu poçi sã vadã plug hundi trãbã sã mergã. Aje osobã trãbã sã fiãj koncentriranã sã sã uçi ãm nençi sã potã benji kapali. Aša znaçalešçi kã trãbã sã nji ujtãnj ravno dã kraljevstva alu Dimizov. Nu slobud sã punjenj familija pã loku alu Dimizov. Nu znaçalešçi kã trãbujenj sã nu nji brinulenj dã familija anostrã. ‡ 9,62 Isus odgovaralešçi ku izreka sã ãnveci pã om kum sã fiãj učeniku aluj. Isus podrazumijevãlešçi kã osobe nuj bunã dã kraljevstvo alu Dimizov dakã nji ujtãnj pã ominj ãm prošlost ãm lok sã slijedlenj pã Isus.

* 10,2 Isus zãšji kã mulc ominj ãs spremni sã tunji ãm kraljevstvo alu Dimizov ali nus dovoljno učenikur kari u ãnvãca, šã sã ažuçi alu ominj. † 10,7 Isus nu svite kã jej trãbã sã rãmãji ãm aje kasa totã zua, mar trãbã sã sã kulši akulo ãm totã nopçe, kit gođ ãs akulo; ku alçilje vorbi, nu vã kulkãc ãm alta kasa. ‡ 10,11 Asta ãj simbol sã nji areçi sã odbacalenj pã ominj dãm ala varuš; ku alçilje vorbi: “Aša kum voj ac odbacalit pã noj, aša Dimizov u odbacali pã voj do kraja pã voj.” § 10,12 Sodoma: varuš (veði Stv 19,24–28) * 10,13 Ominji kari kusta ãm

Korazin, ãm Betsaida as re Židovi kari trãbuje sã ašçepçi pã Mesija. Ominji kari kusta ãm Tir, Sidon nus are Židovi jej nu ocekivãle pã Mesija kã u vinji. Šje Isus spunji ajišje svitešçi čak kã šã eje kari nus Židovi trãbã prepoznulaskã pã Mesija daje kã u fãkut kutotu čudurlje. † 10,13 ãm aje kulturã, ominji trãbuje sã porçi colji kari ãs fãkuçi dãm koštrijet, kari are hrãpav, tari are neudoban. Jej šãde ãm šinušã, sã areçi kã lji žãlji, šje u zgřešilit protiv dã Dimizov. ‡ 10,17 Ajišje “numilje” aratã pučere ala Isus šã autoritet. § 10,18 Isus koristilešçi usporedbã sã usporedilaskã kum Dimizov u pobjedilit pã Sotona kãnd 72 učenikur aluj u propovjedilit ãm varušur. Sotona u kãzut đos dãm nor, ka kum munja luvešçi đos. * 10,19 Šarpilje šã škorpioni ãs metaforã dã relji duhovur. † 10,19 Dušmanu ãj

Sotona. ‡ 10,20 Dimizov u skris numilje alor pã skritura ãm nor, a aje znaçalešçi kã jej ari vječni kust.

šā pā nor, ju dov hvalā cijā daje kā tu aj askuns ešče dā la mārdoj šā dā la pāršjipuc, šā aj arātat alu hej 'mišj'Š pā pāmānt. Da, Tata, cijā asta cā sā veđi."

²² Šā Isus u zās: "Kutotu mu fost dat ām povjerenje dā la Tata amnjov. Njime nu kunošči pā Fišjoru kunošči šā njime nu kunošči pā Tata, numa Fišjoru kunošči, šā alu heje kari Fišjoru gāndešči u kunošči pā Tata."

²³ Atunšje kānd are jej sāngur, Isus u āntors la učenici aluj šā u zās: "Blago avovā kā oči avoštri asta veđi! ²⁴ Sigurno mulc proroš šā kraljur dā kānva gānde sā vadā stvarurlje kari voj viđec, ali jej no putut sā vadā, šā sā audā šje voj ac auzāt, ali nor auzāt."

*Isus svitešči dā maj mari zapovjed
(Mt 22,34–40; Mk 12,28–31)*

²⁵ Šjeva ka učitelju dā zakonu alu Mojsije su skulat, sā āl iškušulaskā pā Isus šā lu āntribat: "Učitelju šje trābā sā fakā sā kapāt kust dā erikes? Kum āl pot kāpāta?"

²⁶ "Šje zāšji zakonu alu Mojsije? Kum prišjep aje?"

²⁷ U āntors vorba: "Plaši pā Domnu Dimizovu ku tot sufljitu atov, ku duša ata, ku pučere, šā ku kutotu gāndu atov, pā susjedu atov kā pā činji sāngur!"

²⁸ Isus u zās aluj: "Benji aj zās, aša fā šā vi kusta."

²⁹ Ali kum gānde sā areči kā āj pravedan, lu āntribat pā Isus: "Ali šinji āj susjedu amnjov?"*

Usporedbā dā Samaritanac kari are milos

³⁰ Isus u zās: "Are om kari are pā kalji dā Jeruzalem, are sus ām varuš Jerihon kari are žjos u fost pljačkalit šā lāpādat, bātut pā morči dā la pljačkaš šā lāsāt pā drik.

³¹ Popa dā židov slučajno māržje pā kalje šā kānd lu vāzut, u fužjit pā lāngā jāl numa pā alta parči. ³² Isto aša Levit, pomočniku alu popa u vinjit isto pā kalje haje. Kānd u vinjit pā lokula šā lu vāzut, isto u mers pā alta parči dā kalji.

³³ Napokon †Samaritanac kum māržje pā kalji u vinjit pā lāngā jāl šā kānd lu vāzut lu apukat mila dā jāl. ³⁴ Jāl u mers la jāl u vārsat uloj šā vin, šā ju ānvālit ranurlje. Atunšje lu pus pā magar šā lu dus ām fugadov aša su brinulit dā jāl. ³⁵ Odma

hajelantā điminjacā kum fužje ju dat lu gazda dā kasa šjeva ka banji† šā u zās: 'Je sama dā jāl, šā dakā asta nu u fi dāstul banj, dā kutotu šje u čilti, ju cuj plāči razlika kānd mā āntorkā ām napoj.'

³⁶ Dā pā gāndala ata šje gāndešc kari dām ešče tri su arātat ka susjedu alu omusta kari u fost pljačkalit šjinji maj benji u ažuťat?"

³⁷ Jāl u āntors vorba: "Ala pā kari lu apukat mila dā jāl."

Atunšje Isus ju zās aluj: "Dući šā fā šā tu isto ka jāl."

Dā šje trābā sā nji brinulenj

³⁸ Kum ur mers maj menkulo, Isus u vinjit ām unu sat hundi are mujeri šje sā čima Marta kari lu apukat pā jāl ām kasa alji. ³⁹ Marta ave sorā šje sā čima Marija kari u šāzut la pišjorilje alu Domnu šā punje ureči la kutotu šje jāl svite. ⁴⁰ Ali Marta ave ām brigur dā kutotu šje trābā sā fakā. Aša u vinjit la Isus šā ju zās: "Nu či dori Domnu, kā sora ame mu lāsāt pā minji sāngur kutotu sā poslužulesk? Šjeva zāj sā vijā sā ām ažući."

⁴¹ Domnu ju zās: "Marta, Marta, tu či brinulešc šā či uznemirilešc dā mulči stvarur. ⁴² U biti numa una stvar trābujā, šā Marija maj benji u akuljes, šā aje no fi lotā dā la je."

11

*Primjer dā aruguminci
(Mt 6,9–13; 7,7–11)*

¹ Undatā kānd Isus u fost gata ku molitva, unu dām učenici aluj u vinjit la jāl šā ju zās: "Domnu, ānvacañji sā nji arugānj, kum ānvāca Ivan Krstitelj pā učenici aluj."

² Isus lju zās alor: "Kānd vā arugāc zāšjcec:

"Tata, la sā fiāj svānt numilje atov, la sā vijā kraljevstva ata, ka kum āj pā nor la sā fiāj pā pāmānt!

³ Pita* anostrā kari āj ām totā zā, dā nji astās.

⁴ Šā jartānji grehurlje anoštri, ka kum noj jartānj alu eje kari grešilešci protiv dā noj.

Nu nji da sā kādenj ām ānšjirkalur.' "

Š **10,21** Asta āj dā ominj kari nari iškuli, ali ās spremni sā apuši ānvācala alu Isus ka kum kupiji mišj apukā šā slušalešči pā hej lu kari lji ānkredī. **10,27** Pnz 6,5 **10,27** Lev 19,18 * **10,29** Ali šinji āj susjedu amnjov

Asta om gānde sā ščiji pā šjinji jāl trābā sā plakā: "Pā šjinji trābā sā smatrulesk pā bližnji amnjov šā sā āl plak ka pā minji sāngur?" † **10,33** Samaritanci asre stranci kari Židovi lji māržāle. † **10,35** Ām original skrijā: "ās doj denatur" * **11,3** Pita are dostupnā akulo tota zua kari ominji mānka, aje nuj čar pitā mar mānkari. † **11,5**

Isus spunji asta puvešči sā objasnalaskā kā urtaku avostru sā nu vā odbilaskā mar sā vā ažući dakā avec mari potrebā šā dakā āl āntreb maj mulči rāndur. Aša nišā Dimizov pā noj nu nji odbili, mar nju da dakā unj fi uporni.

Isus nji ānvacā kum sā fijenj ustrajni ām molitvā

⁵ Isus u zās alor:† “Haj sā zāšjenj kā avec urtak la kari māržjec ām miržuku dā nopći šā āj zāšjec: ‘Urtaku amnjov, dām kečinj tri dārabur dā pitā. ⁶ Urtaku u vinjit dā pā kalji la minji, šā nam šje sā āj puj dādānenći.’ ⁷ A jāl ām nontru aj zāšji: ‘O nu mā gnjavali! Uša āj mar ānkujetā, kupiji amej šā ju āščenj ām pat, šā jednostavno, nu mā pot skula sā ac dov pitā.’ ⁸ Ju vā zāk: šā dakā nu u meržji daje kā ās urtašj, u fašji aje sā nu sā rušunji.

⁹ Šā ju vā zāk: Arugāčvā, šā vu fi dat! Kutāc, šā vic afla! Kucunjec, šā vu fi dāsvkut. ¹⁰ Kā šjinji gođ sā arogā, kapātā! Kari kotā, aflā! A šjinji gođ kukunješći aluje ju su dāsvašji.

¹¹ Kari āj tata āntri voj: kānd kupilu šjeri pešći dali ām lok dā pešći dā šarpi? ¹² Ili kānd šjeri sā āj de škorpion ām lok dā ov? ¹³ Dakā voj grešni ominj šcijec sā dādec bunji stvarur alu kupiji avoštři, kit maj mult vu da Tata avostru dām nor Duh Svānt alu alor kari āl āntrabā!”

Isus u vārljit afarā pā drak ku pučere alu Dimizov

(Mt 12,22–30, 43–45; Mk 3,22–27)

¹⁴ Isus undatā u vārljit afarā pā unu drak kari are mut, šā kānd u fost drakula vārljit afarā dām ala om kari are mut, puče sā svitaskā, šā alčilje ominji kari u vāzut aje asre āmirac. ¹⁵ A orikic dām jej u zās: “Jāl u vārljit afarā pā drašj afarā ku ažutala alu Beelzebul† princu dā demonur!” ¹⁶ Akulo asre alci kari ānšjirka pā Isus, šā jej u šjirut znak dām nor sā de. §

¹⁷ Ali Isus šcijje gāndurlje alor, šā lju zās: “Totā kraljevstva kari sā borulešći una ku alt, jej ur uništili kraljevstva alor. Dakā familija una ku alt sā borulešći, jej šur uništili familija alor. ¹⁸ Dakā Sotona sā borulešći protiv dā jāl sāngur, kum kraljevstvo aluj su cānje?*, šje rāmānje dām kraljevstva aluj? Kum voj zāšjec kā ju vārljesk afarā pā drašji dām lume

ku ažutala alu Beelzebul. ¹⁹ Ali dakā ju vārljesk pā drašji afarā dām lumi ku ažutala alu Beelzebul, atunšje učenici avoštři vārlješći isto afarā pā drašj ku ažutalā alu Beelzebul? Jej sāngur u dokazali kā nus točni. ²⁰ Ali dakā ju māj pā drašji afarā ku žejtju alu Dimizov,† atunšje u vinjit kraljevstva alu Dimizov la voj. ²¹ Kānd om bāLOUR āj naoružan šā pazešći kasa hundi kustā, atunšje pāmāntu aluj āj sigurnā. ²² Ali kānd bāLOUR om āl napadalešći šā āl mānānkā ku bātaje, āj je oružje dā kari ovisilešći, šā āj āmparcā šje u furat dā la slab om. †

²³ Kari nu āj ku minji, ala āj protiv dā minji sā šjinji gođe nu akulježi ku minji, ala rāsāpā. §

²⁴ Pā lok fār dā apā rov duhu fužji afarā dām om, sā lutulaskā* šā sā koći lok sā sā odmaralskā. Dakā nu aflā njiš šjefāl j lok, zāšji: ‘Ju uj meržji ām napoj ām kasa ame dām ala om hundi am fužjit.’ ²⁵ Kānd draku u vinjit ām napoj u aflat kā aje kasa āj čistilitā, šā māturatā. ²⁶ Atunšje meržji šā adušji maj šapči rov duhur maj rej dā jāl sāngur, šā jej u vinji napoj ām om šā kustā akulo. Aša alu omula are tari urāt dā kit dām elši.”

Blagoslovu dā askultalā

²⁷ Kum Isus svite, mujeri ām gārmadā dā ominj u mužjit tari dām tot graju šā su apukat sā svitaskā: “Blagoslovulitā āj aje kari ču purtat ām injimā, kari ču rānjit šā ču pāzāt!”

²⁸ Isus u āntors vorba: “Anume, ali maj blagoslovulit ās eje kari audi vorba alu Dimizov šā u cānji!”

Isus āj maj mari dā Jona šā dā Salomon a tot daje ominji nu punje ureči

(Mt 12,38–42; Mk 8,12)

²⁹ Kānd u vinjit tari mult ominj akulo, Isus su apukat sā svitaskā: “Voj ominj kari kustāc ām asta vremi, voj ščec rej ominj. Kotā znak,† ali njišj šjefāl altu znak no fi dat ka kum u fākut Dimizov čudo pāntru

† **11,15** Beelzebul Beelzebul āj altu numi dā Sotona ili dā drak. Unjer sā skrija “Beelzebub”. Asta anume značalešći “gospodar dā mušč”, šje značalešći “vladar pā drašj.” Asta numi āj povezano ku numilje dā lažni dimizov “Baal-zebuba” dām Ekron (vedi 2 Kr 1,2, 3, 6). § **11,16** Ili “Jej gānde dā la Isus sā areči kā autoritetu aluj āj dā la Dimizov.” * **11,18** Ajišje “Sotona” āj dā rānd dā demonur kari sljedilešći pā Sotona ka pā jāl sāngur. Ku alčilje vorbi: “Dakā Sotona šā članovi dā kraljevstva alor sā borulešći una ku alt kraljevstvo aluj nu su cānje.” † **11,20**

žejtju alu Dimizov svitešći dā pučere alu Dimizov (vedi Izl 8,19). † **11,22** Asta spunj dā Isus kari pobjedilešći pā Sotona šā pā demonurle aluj. Isus āj bāLOUR om kari je kutotu dā la om bāLOUR. § **11,23** šjinji gođe nu akulježi ku minji, ala rāsāpā Isus svitešći dā akuljizala dā učenikur kari āl sljedilešći “šjinji gođ nu adušji pā ominj sā vijā la minji sā mā sljedilaskā, lji dušji dā la minji.” * **11,24** “Lok fār dā apā” svitešći dā lok “lok pust” hundi draku lutalešći. † **11,29** Ku alčilje vorbi: “Jej gāndešći dā la minji sā fak čudo ka dokaz, kā ju am vinjit dā la Dimizov.” † **11,29** Jona Jona are prorok ām Stari zavjet (vedi Jon 1,7; 2,10; Mt 12,40). Dā pā tri jālji, vju u vinjit afarā dām injima mari alu peščilje, ka kum Isus u vinji afarā dām gropā. § **11,30** Alu ominj, kari Jona lju propovjedilit jej as re tari rej. Kusta ām Niniva, varuš Asirija, jej as re mari neprijatelj alu Izrael (vedijon 3).

prorok Jona.† 30 Šje su dogodulit alu Jona aje are znak alu Ninivljanur kari kusta am varuš Niniva, ka Dimizov lu manat.Š Aša šje mu su dogoduli, ju uj fi znak ka pa minji, Fišjoru alu Om kari Dimizov u manat alu asta narod.*

31 Pa zuva känd Dimizov u suduli, kraljica kari da kánva vladale pa pamánt dá jug am Seba,† su ráđika una ša je u suduli pa heje kari kustá astás. Je u vinjít dá pa kraju dá svijet, sá slušulaská pa Car Salomon kari are tari mudar. A aišje aj šjinjiva maj mari dá Salomon a voj nu gándec sá punjec ureči! 32 Am zua känd Dimizov u suduli, ominji kari kusta am varuš Niniva su ráđika ša ljur suduli ominji kari aku kustá, ká jej nu sur ánkájit känd Jona lji propovijedale. A ajišje aj šjinjiva maj mari dá kit Jona a voj nu vac pokajalit!”

Šje Isus ánvacá aje aj lumina alu ominj

33 Isus svitešči: “Njime nu acacá lampá ša atunšje u punji pa lok hundi nu sá veđi ili dásup košará. Nu, jál u punji am svijecnjak aša toc u vide luminá känd vinji am nontru.† 34 Oču aj ka lampa alu telá. Daká oču atov aj sánátos, atunšje tela ata ántragá u fi am luminá, ali känd ci oču bičag, tela ata ántragá aj am ántunjerik. 35 Bagá sama da aje šje smatralešć ká aj lumina am činji sá nu fijá fár dá luminá.” 36 Daká aj ántragá tela ata am luminá, njiš unu dio dá telá nu aj am ántunjerik, atunšje aj kutotu am luminá, ka kum čar svitláze lumina ata.

Isus fašji dá njimik pa farizeji ša pa učitelji dá zakon alu Mojsije (Mt 23,1–36)

37 Känd Isus u svátit, unu farizej lu čimat sá mánánšji la jál akasá. Isus u mers, ša u lot lok la masá. 38 Känd farizeju u vázut ká nu šu spálat mánjilje majnti ka kum aj običaj alu židov, su apukat sá mánánšji a farizeju su začudulit.Š 39 Ali Domnu

Isus ju zás: “Aku voj farizeji pa dá ná afará cánjec kljištaru ša teru čišć, ali pa dá nontru voj šćec pljinj dá pulkučalá ša relji. 40 Voj fár dá firi! Nuj Dimizov kari u stvorulit vanjština, u stvorulit ša nutrina?”* 41 Maj benj dáđec milostinja avostrá dām tot sufljitu alu heje kari lji potrebno šje voj avec, atunšje vu fi kutotu čist.

42 Ali jao avová farizejilor! Ká voj tari vá trudulec sá dáđec desetina dām tot začinurlje ša povčur alu Dimizov, a nu bágac sama dá pravdá ša ljubav alu Dimizov. Una trábá sá fašjec, a hajelantá sá nu propustulešć.†

43 Ali jao avová, farizejilor! Ká voj plášjec lokurlje glavná pa sastankur am sinagogá, ša pozdravalála ku poštovanje am varuš pa trgu. 44 Jao avová, ká voj šćec ka askunsá gropá pa kari ominji umblá a nu šćijá ká obredno ás atunšje nečisti.”†

45 A unu dām učitelj dá zakonu alu Mojsije u zás alu Isus: “Učitelju, känd svitešć aša, tu nji vředálešć ša pa noj.”

46 Isus u zás: “Jao ša avová učitelji dá zakonu alu Mojsije, ká punjec pa ominj maj mult teret dá pravilurlje alu vjera dá kit šje počí om purta, a voj nu gándec njiš ku žježjitu mik sá ažutáč dá teretula sá duká. 47 Jao avová! Ká voj gradalec spomenikur pa gropá alu proroci ša gándec ká ku aje fišjec benji, a preci avoštri lju amurát. 48 Aša voj svedočulec ša vá slagalec ku djela alu preci avoštri. Jej lju amurát, a voj nastavalec ku lukru alor känd gradalec spomenikur.Š 49 Dimizov am mudrostu aluj u zás: ‘Ju uj mána pa prorokur ša pa apostolur ša orikíc dām jej ur fi amurác a alci u fi progonulic.’

50 Daje dá la asta generacijá u fi tražalitá sánžilje dá la toc proroci kari u fost vársatá dām elši dá känd su stvorulit svetu: 51 su apuka dá la sánžilje alu Abel páná la sánžilje alu Zaharija,* kari u fost amurát ántri žrtvenik ša am svetinja dá

* **11,30** Am original skrivá: “Ka kum Jona are znak alu Ninivljanur, aša Fišjoru alu Om u fi znak alu asta naraštaj.”

† **11,31** Kraljica dá la Sabe (aku am Jemen) putuvule pášči 1.500 kilometrur sá slušalaská mudrostu alu Salomon. Kusta 1.000 aj majnti dá Krist (veđi 1 Kr 10,1–13; 2 Ljet 9,1–12). † **11,33** Stihurlje 33–36 aj metaforá kari Isus svitešči dá ánvacala aluj, aj ka “lumina.” Jál gándesči učenci aluj sá puja ureči ša ša djellilaská ku alci. Jál svitešči dá ominj kari nu šćijá ili nu privvatalešči ánvacala ka kum jej ar fi am “ántunjerik”. § **11,38** Farizeji ave pravilo ká ominji trábá sá spelji mánjilje ka kum ar trábuji sá fijá obredno čišć la Dimizov. * **11,40** Isus koristilešči ántribala numa sá faká dá njimik pa farizej šje nu prišjepi ká haj šje aj am sufljit aj bitno alu Dimizov. † **11,42** Trábá sá dáj desetina alu nu slobud sá zanamaralešć ša alčilje stvarur. † **11,44** Ešće grop as re kapalíc am pamánt hundi morči telurle as re ámgrupači. Jej nu ave albi petri kum alci ominj punje pa grupur sá vadá alci sá nu umblji sus pa jej. Känd Židovi umbla sus pa grop atunšje jej as re obredno nečisti. Ešće grop fášje aje sá fijá aje slučajno.

§ **11,48** Isus fašji dá njimik pa farizeji ša pa učitelji dá zakonu alu Mojsije. Jej šćijá dá amurala dá prorok ali nu osudulešči pa preci daje ká lju amurát. Ku alčilje vorbi: “am lok sá lji osudulec, voj maj potvrđalec aje ša vá slagalec ku aje”. * **11,51** Abel are elši om kari are amurát am Stari zavjet (Stv 4,1–16) ša Zaharija posljednji om kari are amurát am Stari zavjet (2 Ljet 24,20–22).

Hram. Ju vā zāk: ‘Kā kutotu asta u fi tražalit dā la asta generacijā!†

⁵² Jao avovā učitelji dā zakonu alu Mojsije! Daje kā voj ac lot āndārāt čejilje dā kraljevstva alu Dimizov.† Voj sāngur nacers ām nontru šā ac sprečilit pā alci sā tunji ām nontru kānd gānde.”

⁵³ Dā pā šje u fužjit Isus dā pā lokula, učitelji dā zakonu alu Mojsije šā farizeji sur āngāndit sā mergā dā pā jāl sā āl ispitivālakšā. ⁵⁴ Gānde sā āl apušji pā Isus ām zamkā šje ar puče sā zākā protiv dā jāl numa sā āl dukā pā sud.

12

Isus upozoravalešči pā učenikur (Mt 10,26–27)

¹ Aša mulc ominj nu sakupilit dā mar kālka una pā alt kic as re pā lānga Isus. Ali Isus elši u zās alu učenici aluj: “Loc sama dā kvascu alu farizej! Ala kvas āj licemjerje.* ² Njimika nuj akupirit šje no fi dāskupirit, njiš una tajnā kari no fi šcutā.† ³ Aša dakā ac zās šjeva ām tunjerik nu šči ām luminā, šā dakā ac šupunjit šjeva ām soba avostrā aje isto u fi mužjit pā krovur dā kāš.”†

Nu vā fijā frikā (Mt 10,28–33; 12,31–32; Mk 3,28–29)

⁴ Isus u zās: “Urtašji amej lasācāmā sā vā zāk, nu vā fijā frikā dā eje kari numa vā poči amurā tela šā nu poči njimika sā vā fakā. ⁵ Ju vuj zāšji dā šjinji trābā sā vā fijā frikā. Fijā vā frikā dā Dimizov kari poči sā amori, atunšje vā poči vārļji ām pakao. Da anume, dā jāl vā trābā sā vā fijā frikā.

⁶ Nus šinšj (5) vrābuj vānduči dā doj banj? Dimizov nu mujtā pā njime. ⁷ A avovā čak šā pāru pā kap vi umārat.Š Nu vā fijā frikā! Voj ščec maj vredni dā gārmadā dā vrābuj.”

Pā pāmānt trābujenj sā priznalenj pā Isus (Mt 10,32–33; 12,32; 10,19–20)

† **11,51** Jedinī proroci kari poštvalešči ās proroci kari u murit! Ka kum preci alor nu askulta pā prorokur ām Stari zavjet, aša farizeji šā učitelji dā zakonu alu Mojsije nu askultā pā Isus šā nu askultā pā apostolur kari Isus u māna. Strpljenje alu Isus u fi gata, atunšje nu suduli alu Izrael dā kutotu anjilje kānd jej odbacale poruka aluj. † **11,52**

Isus svitešči dā istina alu Dimizov ka kum ar fi ām kasa hundi učitelji odbijalešči sā tunji ali nu lasā alu alci sā ajvi čejilje sā potā tuna ām nontru. Asta značalešči kā učitelji nu kunošči benji pā Dimizov, a jej maj nu lasā pā alci sā āl upoznulakšā. *

12,1 Ka kum kvasu krešči ām alot, aša licemjerje krešči ām āntragā zajednica. Ku alčilje vorbi: “Pāzācāvā dā la licemjerje alu farizej, kari āj ka kvasu” ili “Fijec oprezni sā nu fijec licemjerni ka farizeji. Reljilje alor ām ponašanje, utjecalešči pā toc, baš ka kum kvasu krešči am alot.” † **12,2** Ku alčilje vorbi: “Ne fijec ka jej, kā Dimizov u daskupira kutotu šje āj askuns. Dimizov u otkrili kutotu šje ominji aku askundi. Ominji kutotu u saznali na kraju šje toc askundi”. † **12,3** Kāšurļje alor ām Izrael ave ravnī krovur, a ominji sā urkā sus šā šāde. § **12,7** Pučenj sā ānkridenj alu Dimizov. Jāl ščijā maj mult dā kit noj ščijenj. Nu ščijenj čak njiš kit pār avenj pā kap, ali Dimizov ščiji asta kutotu. *

12,20 “Duša” āj kustu alu aje osobā. Ku alčilje vorbi: “Vi muri asta nopči!”

⁸ Isus u zās: “Šjinji gođ pā pāmānt mu priznali pā minji ām nence ām ominj, Ju Fišjoru Omuluj isto uj priznali pā jāl ām nence lu anđelji alu Dimizov. ⁹ Ala kari pā minji nu mu priznali pā pāmānt ju muj odreknulli dā jāl la anđeljilje alu Dimizov. ¹⁰ Dakā bilo šjinji svitešči vorba protiv dā minji Fišjoru Omuluj aluje poči fi jirtat; ali dakā šjinjiva svitešči mišjunj dā Duhu Svānt, grehula no fi jirtat.

¹¹ Dakā vu adušji la sud ām sinagogur šā la poglavicur šā vladarur, nu vā brigalec kum šā ku šje muj branali, ili šje sā zāk. ¹² Kānd u vinji vreme, Duhu Svānt ću ānvāca šje trābā sā zāšj.”

Isus svitešči alu ominj sā nu fijā pohlepnā

¹³ Unu dām ominj ām gārmadā u zās alu Isus: “Učitelju zā alu fračilje amnjov sā sā āmperci ku minji šje anj kāpātāt.”

¹⁴ Isus u odbilit šā zāšje: “Omulji, šinji mu pus pā minji dā sudac, sā āmpārc āntri voj doj?” ¹⁵ Atunšje kānd u svātit alu toc kutotu, Isus u zās: “Bāgāc sama šā pāzācāvā dā pulkučalā! Dakā šjinjiva ari mult, tod daje kustu aluj nuj siguran bez obzira kā ari kutotu.”

¹⁶ Isus u spus maj una usporedbā: “Are akulo om gāz dak fār dā firi kari ave tālek šā tālekula u adus mult plod. ¹⁷ Šā jāl šu zās sāngur aluj: ‘Šje sā fak kā nam dāstul lok sā puj āndārāt šje mu kriskut?’ ¹⁸ Atunšje, jāl u zās: ‘Aša uj fašji: Ju uj rāstuna skladišturļje amelji šā uj gradali maj mari, dāstul dā mari sā spremālesk kutotu šje mu kriskut.’ ¹⁹ Šā ju muj zāšji alu duša ame: ‘Aj mulci bunji stvarur aku, šā dā mulc ej šje ur vinji. Odmorulešči, mānānkā šā be, šā ānfululešči!’

²⁰ Ali Dimizov ju zās aluj: ‘Tu omulje fār dā firi! Mar ām asta nopči uj šjire duša* ata. Atunšje šjinji u ave korist dām stvarurļje šje caj pus āndārāt?’

²¹ Aša pāce omu kari āš akulježi gāzdāšjilje pāntru jāl sāngur, a nu su gāzdašjit ām oči alu Dimizov.”

Isus änvacä sä nji räzämänj pä Dimizov

(Mt 6,25–34)

²² Kapu u zäs Isus alu učenici: “Daje vä zäk: voj nu träbä sä vä brigalec, dä kustu avostru, šä sä fijec äm brigur šje vic mänka, ili sä vä brinulec äm šje vic ämbräka. ²³ Daje kä kustu äj maj vrednä dä kit mänkare, šä tela maj mult dä kit colu.† ²⁴ Numa ujtäcävä la gägärašč.‡ Hej njišj nu samänä, njišj nu akulježi. Jelji nari skladište ili šupä, šä tod daje Dimizov lji ränješci. Nu ššec voj maj vredni dä vraburrljelje? ²⁵ Poči ššinjiva däm voj ku brigurle produžuili kustu? ²⁶ Dakä, nu pučec sä fäšjec niti maj mäkäčelji, adäšje ššec äm brigur dä kutotu ostalo?”

²⁷ Numa ujtäcävä la flor äm telek! Jelji niti sä trudulešci niti fašji colji ali ju vä zäk, kä njiš Car Salomon äm gäzdäšije alor nu are ämbräkat aša mändru ka florurlje äm telek. ²⁸ Ali dakä Dimizov dä dastafel mändremi alu jarbä kari kustä astäs, šä sä bagä äm fok, kit atunšje maj mult u da jäl avovä. O voj avec mikä änkridälä! ²⁹ Däm ala ränd nu vä gändec šje vic mänka šä šje vic be. Nu vä uzemirilec! ³⁰ Dä kutotu aje sä brinulešci ominj fär dä Dimizov. Ängändecävä kä Tata avostru däm nor ššijä šje vä träbä. ³¹ Šä anume tražalec kraljevstva alu Dimizov^S elši šä kutotu ostalo vu fi dat.

³² O mikä stadä,* nuc fijä frikä, kä Tata avostru sä änfälušešci sä vä apušji äm kraljevstva aluj.

³³ Vindec kutotu šje avec šä dädec alu särašj. Aša adunäcävä täšč kari nu su puče rupi, šä gäzdäšijä sä vä fijä äm nor kari nu propdalešci, hundi lotri nor puče vinji, niti gändäšji sä mänäšji! ³⁴ Daje kä sufljičilje avostru u fi hundi äj blago avostru.”

Träbä učenici sä fijä spremni sä aššepci pä Dimizov

(Mt 24,45–51)

³⁵ Isus u zäs alu učenici: “Fijec spremni dä lukru, la sä fijec opremilicä† šä äm mänjilje avostru lasä fijä luminjilje acäcäci. ³⁶ Aša u fi ka slugurle kari u

aššiptat pä gospodaru aluj sä sä äntorkä dä pä nuntä, spremni sä äj däsväkä kum u kukunji pä ušä. ³⁷ Mändremi alu eje slugur kari u fi skulac, känd u vinji gospodaru! Anume ju vä zäk: Domnu šu punji sängur kintrinca sä lji služulaskä šä lju punji sä šadä la masä šä lju dvoruli. ³⁸ Šä känd u vinji gospodaru äm miržuku dä nopči ili däspru zua šä lju afla aša, mändremi u fi alu ala slugur!

³⁹ Slušulecämä dä asta: ka sä ššijä gazda äm kari šas u vinji lotru, jäl ar päzä šä nar läsa sä äj fijä provalalit äm kasä. ⁴⁰ Voj isto träbä sä fijec spremni, kä ju Fišjor Omuluj u vinji äm vremi känd nu či nadali.”

⁴¹ Petar atunšje lu äntribat pä jäl: “Domnu spuj tu asta uspredbä pänturu noj učenici, ili äj pänturu toc?”

⁴² Isus u zäs: “Šinji äj ala vjernä šä kufiri upravitelj kari ä postavalešci dä gospodar pä kasa, šä äm pravä vremi u da mänkari alu toc äm kasa? ⁴³ Mändremi alu ala sluga kari känd u vinji gospodaru, u fašji aša. ⁴⁴ Dä anume, ju vä spuj kä gospodaru u odredilit alu ala sluga sä vodulaskä ku kutotu imanje kari ari. ⁴⁵ Ali dakä sluga šar zäšji äm sufljitus: ‘Gospodaru, nu su äntoršji aša päfriš’, šä atunšje sä apušji sä batä pä slugur šä sä be, mänäšji šä sä ambeci? ⁴⁶ Atunšje u vinji gospodaru alu sluga äm šjas kari nu ššijec. Šä atunšje färd dä milost lu kaznali, ju da sudbinä ku alci una kari nus vjerni.

⁴⁷ Sluga kari ššijä šje gändešci gospodaru, šä dakä nu fašji šä nu sä pripremilešci dä dolasku aluj, jäl u kápäta mulči luvalur. ⁴⁸ Ali dakä sluga nu ššijä voje alu gospodaru, šä fašji šjeva šje zaslužulešci kaznä, atunšje u kápäta pucänji luvalur. Kä alu toc kari mult u fost dat, mult su aššipta dä la jej, šä alu eje alu kari u fost mult dat äm povjerenje, dä la eje šä maj mult u fi šširur.”

Änväcala alu Isus u adušji razdor äntri ominj

(Mt 10,34–36)

⁴⁹ Isus u zäs: “Ju am vinjit sä värljesk fok dä sud pä pämänt,† šä kum aš gändi

† **12,23** Daje kä Dimizov vu dat kust, šä telä avosträ, sigurno pučec sä änkridec kä Isus vu da šje vi potrebno dä kust. † **12,24** Hej kari slušalešci pä Isus, jej smatralešci pä gavranur kä äs fär dä korist, daje kä Židovi nu puče sä mänäšji ešče živadur. ^S **12,31** tražalec kraljevstva alu Dimizov Asta značalešci: “ujtäcävä la kraljevstva aluj” ili

“tari tražalec kraljevstvo alu Dimizov”. * **12,32** mikä stadä Isus čämä pä učenikurle aluj, stado. Stado äj grupä dä vašj ili kecur dä kari pastiru sä brinulešci. Ka kum pastiru sä brinulešci dä vašjilje alor, aša Dimizov sä brinulešci dä učenikurle aluj. Ku alčilje vörbi, “Nu vä brinulec. Numa daje kä ššec mišj, slabi, ka stado delj mikä, tata däm nor ju su väzut dä voj sä kustäc äm kraljevstva aluj.” † **12,35** Äm original skrijä: “La coljilje avostru fijä ljigatä ku kurova.” Ominji purta lunžji haljinur. Jej punje kurovä sä nu lji smetilaskä haljina känd jej lukra. Ku alčilje vörbi:

“Punjec haljina avosträ ku kurova sus sä fijec spremni sä služulec.” † **12,49** Asta ar puče sä fijä: 1) Isus u vinjit sä sudulaskä pä ominj, ili 2) Isus u vinjit sä čistilaskä pä ominj kari änkredi, ili 3) Isus u vinjit sä adukä razdor äntri ominj.

să să apuși să ardă! ⁵⁰ Trăbă majnti să mă buțec ku mukur. Kum mă mučulesk pã šje aje no trešji! ⁵¹ Gãndec kã am vinjit să vã aduk putuljalã pã pãmãnt ãntri ominj? Nu, ju am adus podjelã! ⁵² Dã aku maj menkulo ãm kasa dã šinšj ominj ur fi ãmpãrcãc tri u fi pã parče ame šã doj protiv dã tri. ⁵³ Tatusu u fi protiv dã fišjoruš, šã fišjoru u fi protiv dã tatusu, mumãsa protiv dã fataš, a fata protiv dã mumãsa, šã sokra protiv dã njivastaš, šã njivasta protiv dã sokraša.”

Isus lji spunji kã trăbã sã fji spremni kãnd jãl u vinji napoj

(Mt 16,2–3; 5,25–26)

⁵⁴ Kum svite alu gãrmadã, Isus u zãs: “Kãnd videc njeđri oblakur kã sã rãdika dã pã more pã zapad, voj odma zãšjec: ‘Astãs u fi plojã’, šã voj šćec u pravu. ⁵⁵ Šã kãnd sã apukã sã batã vãntu dãm pustinja la jug, odma zãšjec: ‘U fi zua tari kaldã’, šã ãj aša. ⁵⁶ Licemjerilor! Š Voj šćijec sã čitalec znakurlje pã pãmãnt šã pã nor. Kum dã nu prišjipec šje aku sã dogudulešči!*

⁵⁷ Voj ac trãbuji dãm haje avostru sã šćijec šje ãj benji. ⁵⁸ Dãkã šjinjiva čĩ optužulešči pãnturu dugu kari nac plãčit šã vã gãndešči sã vã adukã la sud, ãnšjarkã inka pã kalji sã vij la ligizalã majnti dã sud! Ar puće sã čĩ adukã la sudac, sudacu sã čĩ de la oficir, šã oficiru čĩ poči bãgã ãm čemicã. ⁵⁹ Ju vã zãk, kã akulo vi trãbuji sã rãmãj pãn šje no fi plãčit toc banji.”†

13

Isus čamã sã nji ãnkãjenj ku maj majnti

¹ Pã aje vremi orikic dãm regija Galileja ur vinjit la Isus šã jur spus dã Galilejci, a Pilat kari are rimski upravitelj u dat zapovjed pã jej sã lji amori kãnd jej pri-nosule žrtvur alu Dimizov ãm Hramu alu Jeruzalem. ² Isus u zãs: “Voj gãndec kã Galilejci ãs maj grešni dã bilo kari alci Galilejc, numa dãm ala rãnd kã ur pãcãt jej asta? ³ Nu, uopće nu! Šã punjec ureći! Dãkã nu vic ãnkãji voj toc isto aša vic fi duhovno morc. ⁴ Šã gãndec voj kã eje osamnaest lumi kari ur fost amurãc kãnd u kãzut tornju alu Siloam asre maj duvinj ominj ãm Jeruzalem? ⁵ Nu, uopće nu! Dakã nu vic ãnkãji, aša toc vic fi duhovno morc.”

12,53 Mih 7,6 **§ 12,56** Licemjerilor Eje ominj as re kufir sã prepoznulaskã znakovur kã vinji ploje ili kã u fi tari kald. Ali jej u odbilit sã priznalaskã kã čudurlje alu Isus as re znakovur kari aratã kã jãl ãj ala pã kari Dimizov lu mãnat sã spasalaskã svetu. * **12,56** Ku alcĩlje vorbi: “Anume sigurno ac trãbuji sã prišjipec šje znaćešči šje Dimizov u fãkut pãšci minji ãm ešće zãlji!” † **12,59** Isus u spus alu ominj asta usporedbã sã lji de upozorenje kã toc ar trãbuji sã sã pomirilaskã ku Dimizov majnti dã šje vinji sud pã jej.

Isus ku usporedba dã neplodnã smokvã spunji kã avenj pucãn vreme sã nji ãnkãjenj

⁶ Isus lji spus asta usporedbã: “Are akulo unu om kari ave sãmãnat ãm vinograd ljemn dã smokvã šã jãl tot vinje šã sã ujtã dãkã ãj plod pã ljemn ali nu afla njimika. ⁷ Šã aša u zãs alu omula šje lukrã ãm gard: ‘Ujtãci ajišje! Kã mar tri aj mã ujtã pã ljemnusta sã aflu plod šã nikad nu am aflat njimik. Tajãl ãndãrãt! Adãšje ar čãlti pãmãntu?”

⁸ Pã aje, omu šje lukra ãm gard u zãs: ‘Domnu, lasã maj unu aj sã fijã. Ju uj kapali pã lãngã jãl šã uj punji gnoj. ⁹ Dar atunšje u ave plod. Dãkã nu, poc sã ãl taj ãndãrãt.’”

Isus pã zuva dã sãmbãta iscjelilešči

¹⁰ Pã zua dã sãmbãta, Isus ãnvãca ãm una dã sinagogur. ¹¹ Akulo are mujeri kari patale mar osamnaest ej, dã rov duh ãm je kari izazavale bičišjug. Je are apljikatã žjos šã nu sã puće uspravali. ¹² Isus u skužulitu, šã ju zãs: “Mujeru, slobodnã ješč dãm bičišugu atov.” ¹³ Atunšje Isus u pus mãnjlje aluj pã je, šã je dãm turdatã su uspravalit šã su apukat sã đe hvalã alu Dimizov.

¹⁴ Ali zapovjedniku dã sinagogã are mirgiš daje kã Isus u ãntrimatu pã zuva dã sãmbãta šã jãl su ãntors la eje ominj šã u zãs: “Ås šinšj (6) zãlji ãm una sãmptãmãna hundi trãbã sã lukri! Dakã gãndec sã fijec sãnãtoš hajde pã una dãm elje zãlji, a nu pã sãmbãta.”

¹⁵ A Domnu Isus u zãs: “Licemjerilor! Voj fišjec kãnd dãzljãgec pã vašjlje šã pã mãgari avostrĩ pã zuva dã sãmbãta šã lji dušjec la apã? ¹⁶ Ali asta mujeri, sãmãnca alu Abraham, kari Sotona u cãnutu ljigatã osamnaest ej šã nar ave pravo sã fijã dizljigatã dãm ala rãnd kã pã zuva dã sãmbãta?” ¹⁷ Pã asta, toc eje kari sã protivile as re rušãnac. Toc alci ãm gãrmadã sur ãnfãlušãt la toçi mãndri šã bunji stvarurlje šje Isus fãšje.

Kraljevstvo alu Dimizov are ka sãmãnca kari krešči ka kvasu kari sã širilešči

(Mt 13,31–33; Mk 4,30–32)

¹⁸ Isus u ãntribat: “Alu šjinji are slično kraljevstvo alu Dimizov? Kum samãnã kraljevstva alu Dimizov? Ku šje sã uspordãlenj? ¹⁹ Kã kraljevstvo alu Dimizov aj ka gorušičino sãmãnca kari ãj tari mikã pã kari om u lotu šã u sãmãnat ãm

garduš ša u krešći ša u fost mari ljemn ša vrābujilje u fākut skujbur ām granur.”

²⁰ Jarā u āntribat: “Ku šje sa usporidālenj kraljevstvo alu Dimizov? ²¹ Kraljevstvo alu Dimizov āj ka kum mujere ari kvasac sā misālaskā mari količinā dā fājnā,* aša kutotu sā sā potā rādika.”

Isus nji ānvacā kā āj teško sā tunānj ām kraljevstva alu Dimizov
(Mt 7,13–14, 22–23; 8,11–12)

²² Isus putuvule ām Jeruzalem, prošule ām mulci varušur ša satur ša pā akulo ānvacā ²³ Atunšje šjinjiva lu āntribat pā jāl: “Domnu u spasali Dimizov čar pucānj ominj?”

Ša Isus u zās alor: ²⁴ “Uša dā nor āj uskā. Borulecāvā tari sā tunāc ām nontru. Ju vā pot zāšji kā mulc ur ānšjirka sā tunji ali nor puće. ²⁵ Vreme u vinji kānd gospodaru dā kasa su ridika ša u āncīzji uša atunšje. Voj pā alta parci vic apuka sā kukunjec ša vic aruga: ‘Domnu, dāsvā pāntru noj.’ Ša vorba aluj u fi: ‘Ju nu šćuv dā hundi šćec voj.’

²⁶ Voj vic apuka sā zāšjec pā aje: ‘Ali noj anj but ša anj mānkat ku činji kānd ānvacaj pā ulicurlje anoštri.’

²⁷ Ša jāl u zāšji maj undatā: ‘Ju vam zās kā nu šćuv dā hundi šćec.† Fužjec dā la minji, voj ominjilor rej!’

²⁸ Da akulo vic plānzji ša vic kārcāji ku dinci ša vic fi mirgiš kānd vic vide pā Abraham, Izak ša pā Jakov ša pā toc proroci ām kraljevstva alu Dimizov, ali voj vic fi vārljic afarā. ²⁹ Ša eje kari ur šāde la masā pā nuntā ām kraljevstva alu Dimizov ur vinji dā pā Istok, Zapad, Sjever, ša dā pā Jug.‡ ³⁰ Bāgac sama kā orikic kari ās aku maj pucān važni ur fi maj mar, a hej kari ās aku maj mar ur fi maj mišj.„§

Isus plānzji pā Jeruzalem
(Mt 23,37–39)

³¹ Orikic farizej ur vinjit la Isus ām aje ista zā, sā āl āmpurušjaskā. Ša ju zās: “Herod gāndešci sā či amori. Dām ala rānd lasā lokusta ša dući pā altu lok.”

* **13,21** Ām original skrijā: “tri merur” kari ari 40 kila. † **13,27** nu šćuv dā hundi šćec Ku alčilje vorbi: “Njiš urtašji njiš njamu nus čimac pā gozba ame.” ‡ **13,29** Mulc Židovi kari pretpostavale kā jej ās dio alu kraljevstva alu Dimizov nas are ukljućeni. Ali mulc kari nu as re Židovi dām toći lokurlje dām svet ur fi ukljućeni ām kraljevstva alu Dimizov. § **13,30** ām original skrijā: “Zadnji ur fi elši”. “Elši” predstavljalešći važnost ša čast. Ku alčilje vorbi: “ur fi najvažniji ... ur fi mišj važni”, ili: “Dimizov u počastali ... Dimizov lju rušuna”. * **13,32** lisicurljelje ka lisica are, Herod are lukav, tari ubraznik ali ša kukavica. † **13,35** Ominji dām Jeruzalem u odbacali pā Isus kā jāl āj Mesija. Domnu lju odbacali ša nu lju zaštitali. Dā pā aje kātānj dām Rim u uništili Jeruzalem (70. god. dā pā Krist).

† **13,27** nu šćuv dā hundi šćec Ku alčilje vorbi: “Njiš urtašji njiš njamu nus čimac pā gozba ame.” ‡ **13,29** Mulc Židovi kari pretpostavale kā jej ās dio alu kraljevstva alu Dimizov nas are ukljućeni. Ali mulc kari nu as re Židovi dām toći lokurlje dām svet ur fi ukljućeni ām kraljevstva alu Dimizov. § **13,30** ām original skrijā: “Zadnji ur fi elši”. “Elši” predstavljalešći važnost ša čast. Ku alčilje vorbi: “ur fi najvažniji ... ur fi mišj važni”, ili: “Dimizov u počastali ... Dimizov lju rušuna”. * **13,32** lisicurljelje ka lisica are, Herod are lukav, tari ubraznik ali ša kukavica. † **13,35** Ominji dām Jeruzalem u odbacali pā Isus kā jāl āj Mesija. Domnu lju odbacali ša nu lju zaštitali. Dā pā aje kātānj dām Rim u uništili Jeruzalem (70. god. dā pā Krist). **13,35** Ps 118,26 ‡ **13,35** Isus su āntorsji ām napoj pā pāmānt. Atunšje ominji dām Jeruzalem ur prepoznali kā jāl āj Mesija. * **14,1** sā ujta pā jāl tari ku sama gānde sā vadā dakā āl poći optužili dā šjeva kā āj divinā.

³² Isus u āntors vorba: “Dušjecāvā ša zāšjec alu lisicurljelje.* ‘Ju mān pā drašj afarā ša ozdravalaskā pā bičež. Ju uj fašji aša astās, ša mājni ša tek ām treća zuva uj zavāršali.’ ³³ Ali ju trābā sā fjuv pā kalje astās, mājni ša treća zuva, izgledalešći kā nu slobut proroku sā mori afarā dām Jeruzalem.

³⁴ O Jeruzaleme, Jeruzaleme tu kari aj amurāt pā proroc ša aj vārljit petri pā eje kari Dimizov vu mānat la činji! Kići rāndur am gāndit sā branalesk pā kupiji atej ka gājna pā pujiš dāsup haripilješ, ali voj nu gāndec! ³⁵ Ujtāci aku! Kasa ata āj lāsata sāngurā golā.† Ša nu mic vide pān šje nu vic zāšji: ‘Blagoslovolit sā fijā kari vinji ām numilje alu Domnu!’”‡

14

Isus iscjelile pā zuva dā sāmābāta

¹ Undatā Isus u mers sā večeralaskā la kasa alu vođa dā farizej. Are pā zuva dā sāmābāta ša jej sā ujta pā jāl tari ku sama.* ² Om ku bičišug dā umflalā dām apā su pojavalit dādānenće aluj. ³ Isus u āntribat pā učiteljur dā zakonu alu Mojsije ša pā farizeji šje asre akulo: “Āj zakonito dā pā zakonu alu Mojsije sā ozdravalaskā pā zuva dā sāmābāta ili nu?” ⁴ Jej tāšje, Isus pā aje u pus mājnilje pā omula, ša lu ozdravalit ša lu lāsāt sā fugā. ⁵ Isus lju āntribat: “Dākā šjinjiva dām voj ari fišjor ili pā vakā kari u kázat ām bunar adānkā nac skoći odma afarā, ša pā zuva dā sāmābāta?” ⁶ Pā aje, jej nu puće sā uništilaskā vorba.

Isus ānvacā dā poniznost

⁷ Isus u bāgat sama kum gošći kari asre čimac izabrale lokurlje helj maj ām centrā la masā. Isus lji ānvacā ku usporedbā pā jej: ⁸ “Kānd ješć čimat dā la šjinjiva pā nuntā nu šādec pā lok dā časni gošč. Domačinu ar puće sā vi čimat pā šinjiva maj važni dā voj pā ala lok. ⁹ Domačinu ar puće sā vijā ku omula, ša sā ac zākā: ‘Urtaku amnjov, elši lokusta āj pāntru jāl’, ša atunšje tu ješć ām rušānji. Vi trābujī sā či dušj pā zadnji lok.

¹⁰ Aša känd ješč čimat, dući ša akulježjic zadnji lok. Atunšje Domačinu ar puće sã vijã šã sã ac zãkã: ‘Urtaku amnjov, hajd maj ãm sus.’ Atunšje ãm asta slucaj tu vi puće sã aj maj mult poštovanje ãm nenće alu urtašji atej šã gošč. ¹¹ A tot omu kari sã rãdika sãngur u fi ponizilit, ali eje kari u fi ponizni u fi rãdikac.’

¹² Su ãntors la Domačin šã Isus u zãs: “Kãnd pripremilešč večerã nu čima numa pã urtašjic, ili pã fračic, ili pã njamuc ili pã gãzdašj susjedur, kã jej sigurno čur čimaći pã činji isto šã aša cu fi ãntors. ¹³ Maj benji kãnd fašj feštã čamãlji pã sãrašj sã vij šã pã invaliž, šã pã ulož šã pã orb. ¹⁴ Tu vi fi blagoslovulit, kã jej nuc poći ãntoršji ali Dimizov ču nagrãdali ãm nor pã zuva dã uskrnuće dã pravedni ominj.”

Isus svitešći dã mari feštã ãm kraljestva aluj

(Mt 22,1–14)

¹⁵ Kãnd unu dãm ominjije la masã u auzãt, Jãl u zãs: “Blagoslovulit ãj ala kari u mãna pitã ãm kraljestva alu Dimizov!”

¹⁶ Isus u ãntors vorba: “Undatã are unu om kari u dat mari večerã. Multã lumi are čimat akulo. ¹⁷ Mar apropi dã večerã sluga u fost mãnat la gošč sã lji čemi: ‘Hajdec’, u zãs jãl: ‘kã kutotu ãj spremno!’ ¹⁸ Ali jej toc dãm jej sor apukat sã ãš aflji izgovorur. Unu u zãs: ‘Ju am kumpãrat telek, šã trãbã sã mã duk sã u vãd. Mã arogã la činji, sã zãšj sãm jerći.’ ¹⁹ Alci u zãs: ‘Ju am kumpãrat šinjš (5) perec dã bikan šã trãbã sã mã dukã šã ãnšjerkã. Mã arogã la činji, sã zãšj sãm jerći.’ ²⁰ Treći om u zãs: ‘Ju baš mam ãnsurat šã dãm ala rãnd nu pot vinji.’†

²¹ Sluga u mers ãm napoj la gazda aluj šã ju spus kutotu. Asta lu mirgišit pã gazda šã jãl u zãs alu sluga aluj: ‘Ångribešćići, dući pã ulicur šã ãm centru dã varuš šã adãlji pã sãrašj, ulož, invaliž šã pã orb sã vijã.’ ²² Kãnd u fãkut aje, gazda u javalit kã u fãkut aje ali inka are maj lok. ²³ Atunšje ju zãs gazda alu sluga: ‘Aku dući ãm kot pã ulicur šã čamã† šã fã sã vijã, aša sã fijã

kasa ame umpljitã. ²⁴ Kã njišj unu dãm eje elši kari asre čimac nor gusta dãm večera ame.”

Učenici ar trãbuji sã fijã tari predalic la Isus

(Mt 10,37–38; 5,13; Mk 9,50)

²⁵ Mulc ominj ãl sljedile pã jãl. Isus su ãntors ãm napoj šã u svãtit alor: ²⁶ “Bilo šinjji dãm voj kari plašji maj tariš pã tatusu pã mumãsa pã bãšãcaš, pã kupijijš pã fraci šã pã sorãljes šã čak pã kustu aluj maj mult dã kit pã minji, nu poći sã fijã učeniku amnjov. ²⁷ Dakã šjinjiva gãndešći sã fijã učeniku amnjov, trãbã sã dukã krušje aluj sã mã sljedilaskã šã sã fijã spremni sã mori pãntru minji.”*

²⁸ “Gãndecãvã aku dakã unu dãm voj gãndešći sã fakã toranj, nu ac šãde elši žjos šã sã viđec dakã avec dãstul banj sã ãl fãšjec do kraja tornjula? ²⁹ Inãce ar puće sã fašj temeljurlje šã hej šje sã ujtã la voj šar puće fašji sufa dãm voj daje kã nu avec dãstul banj sã završãlec. ³⁰ Jej ur zãšji: ‘Asta om su apukat sã gradalaskã ali no putut sã završãlaskã!’

³¹ Ili ka kum kralju su spremili sã mergã ãm bãtajã ku altu kralj. Šã sã nu šãdã elši šã sã gãndãskã dakã ku zešji (10) hiljada dã kãtãnj poći sã ãl savladalaskã ku protivnikuš kari ãri doj spešj (20) hiljada? ³² Atunšje dakã nu poći sã ãl savladalaskã u mãna pã pregovarać kitã ãj inka neprijateljlu dã parći sã ãntrebi dã uvjetur dã putuljalã. ³³ Šã aša toc dãm voj dakã nu vic lãsa kutotu šje avec, nu poći sã fijã učeniku amnjov.”†

Učenici alu Isus ãs ka sare

(Mt 5,13; Mk 9,50)

³⁴ Isus u zãs: “Sari ãj bunã stvar ali dãkã perđi izu, ku šje poc ãntoršji bãlureme? ³⁵ Nuj bunã atunšje njiš dã pãmãnt njiš dã šrot. Lume numa u vãrlješći ãndãrãt. Punjec ureći voj kari avec ureći sã auzãc!”

† **14,20** Eje ominj kari as re čimac pã nuntã jej fišje dã njimik pã kralj. Dã nuntã jej dã mult mar šćije, a kãnd u vinjit vreme sã vijã, jej ur izmislilit mišjunj, šã izgovorur. Adãšje šjinjiva ar trãbuji sã kumpiri telek kari nikad no u vãzut ili sã kumpiri bikan kari nu su ujtãt ili ar trãbuji sã rãmãji cjelo vrijeme akasã sã fijã ku mujere aluj? Jej cãnje dã udvaru alor, dã familja alor maj tari dã kit dã gospodaru. Isus u upozorulit kã banji, udvaru šã familija nu slobud sã fijã maj bitni dã kit dã Dimizov (vejs retku 25-33 dos). † **14,23** ãm kot pã ulicur ãm original skrijã: “pã kalji ili la ogrãdã”

§ **14,26** ãm original skrijã: “Dakã šjinjiva vinji la minji a nu mrzãlešći pã tata aluj nu poći fi učeniku amnjov”. Ajišje ãj “mrzãlãlã” preuveličãvanje dã pucãn ljubav kari ominji ar trãbuji sã areći numa alu Isusu. *

* **14,27** Isus nu zãšji kã kršćãnu ar trãbuji sã fijã pã krušji. Rimljani stalno mãnã pã ominj sã dukã krušje aluj majnti dã kit as re sus pã krušji sã fijã znak kã su pokorulit la Rim. Asta metaforã znaćalešći kã jej trãbã sã sã pokorulaskã la Dimizov sã fijã spremni sã patalaskã numa sã fijã učenici alu Isus. † **14,33** Benji ãj sã gãndešć sã fijã učeniku alu Isus, ali dakã šjinjiva gãndešći sã sljedilaskã pã Isus a sã nu dukã krušje aluj, šã sã nu odbacalaskã kustu, jãl ãj fãr dã korist ka graditeljlu kari nu putut sã završãlaskã tornju ili ka kralju kari no putut sã pobjedilaskã.

15

Usporedbā dā birka kari su pirdut (Mt 18,12–14)

¹ Pālāngā Isus su okupulit tari mulc carinici šā tari mari grešnici sā puja ureči la vorba aluj. ² Farizeji šā učitelji dā zakonu alu Mojsije sur apukat sā āl gumunjaskā, šā jej zāšje: “Asta om sā družulešci ku grešnici, šā mānānkā ku jej.”*

³ Daje Isus lji spunji asta usporedbā: ⁴ “Dakā šjinjiva dām voj ari sto birš šā sā perdi una dām jelji, nac lāsa pā ešce devedeset devet ām pustulot, † šā ac meržji dā pā aje una su kutāc pān šje nac afla? ⁵ Šā kānd vic afla, aj dušji pā umirilje ku fālušājā. ⁶ Atunšje ac meržji akasā, vic čima pā urtašjic šā pā susjedi avoštri šā ac zāšji: ‘Ānfālušācāvā ku minji, kā am aflat pā birka ame kari are pirdutā!’ ⁷ Ju vā zāk, ku fi maj mari fulušājā pā nor kānd su ānkāji unu grešnik, nego dā devedeset devet (99) pravednikur kari nu lji trābā ānkājālā, aša jej gānde.” ‡

Usporedbā dā banji pirduc

⁸ Isus maj zāšji: “Ili haj sā zāšenj kā una mujeri ari zešji (10) banj dām aržjintš šā atunšje unu dām jej perdi. Nu acācā lumina šā mātura podu šā u kuta banj, pān šje nu afla? ⁹ Šā kānd u afla banj dām aržjint pārdut, je šu čima pā urtašjilje alji šā pā susjedurlje una, šā u zāšji: ‘Ānfālušācāvā ku minji, kā ju am aflat banji kari am pirdut!’ ¹⁰ Ju vā pot zāšji kā āj isto aša āntrā anđelji alu Dimizov. Dakā sā ānkāješci unu grešnik, jej sā ānfālušešci.”

Usporedbā dā fišjoru pirdut

¹¹ Isus u zās: “Are unu om kari ave doj fišjor. ¹² Hāl maj tār u zās alu tatusu: ‘Tatā, dām dio šje ām pripadalešci.’ Aša tata aluj u āmpārcāt kutotu šje ave āntri jej.”

¹³ Dā pā dovā tri zālji, fišjoru hāl maj tār u akuljes kutotu šje ave šā su pus pā kalji sā mergā dāparci šā akulo u čilitit kutotu šje ave, čilte fār dā gānd. ¹⁴ Kānd u čilitit kutotu, mari fomi u vinjit

pā pāmāntu hundi are jāl, šā su aflat ām sārāšjā. ¹⁵ Aša u mers la unu om ām pāmāntula kari lu mānat ām telek sā aj rānjāškā poršji.* ¹⁶ Aluj ji are aša fomi dā šu kivinjit sā mānāšji dām ha šje † mānka poršji, šā njime nuj dāde njimika.

¹⁷ Dā pā aje jāl šu vinjit ām firi. Jāl u zās: Tata amnjov ari mulci slugur šā jej ari um boglā dā mānkari a ju ajišje mor dā fomi! ¹⁸ Ju muj skula šā u meržji la tata amnjov šā ju zāšji: ‘Tata amnjov, ju am zgrešilit protiv dā činji, šā alu Dimizov ām nor. ¹⁹ Ju nu mes maj mult vredan sā fjuv čimat fišjoru atov. O lasāmā sā fjuv radniku atov!’

²⁰ Atunšje su skulat šā u mers la tatusu. Ali mar kānd are inka dāparci dā la kasa alu tata aluj, tatusu lu vāzut šā lu apukat mila dā jāl. Tatusu u aljirgat la jāl, lu āngārgājet šā āl surātāt tari. ²¹ Fišjoru ju zās: ‘Tata amnjov, ju am zgrešilit protiv dā činji šā alu Dimizovu ām nor. Ju nu mes maj mult vredan sā fjuv čimat fišjoru atov.’

²² Tatusu u zās alu slugurlje aluj: ‘Dušjec friš šā aflāc maj bunji colji šā punjec pā jāl, dādecāj virigā † dā māna aluj, šā cipiliš dā pišjorilje aluj. § ²³ Šā apukāc pā maj māndru rānjitā vakā šā amurācu, atunšje lasā sā mānkānj šā sā fijenj faloš. ²⁴ Adāšje? Dām ala rānd kā astās fišjoru amnjov are mort, a aku kustā ām napoj! Jāl are pirdut šā aku su aflat!’ Aša jej sur apukat sā šā ānfālušāškā.

²⁵ Maj bātārn fišjor are ām telek. Jāl vinje akasā šā kum vinje maj apropi dā udvar, jāl puče sā audā muzikā šā žok. ²⁶ Aša u čimat pā unu dām slugur šā u āntribat šje āj aje. ²⁷ Šā ju spus: ‘Fračitu atov su āntors akasā šā tatusu u amurāt maj māndrā rānjitā vakā dām ala rānd kā su āntors sātātos!’

²⁸ Ali jāl are mirgiš šā nu gānde sā tunji ām nontru. Šā aša u mers afarā, a tatusu sā aruga la jāl sā vijā ām nontru. ²⁹ Ali jāl u āntors vorba alu tatusu: ‘Numa gāndešciči kā mulc eje šje am lukrat dā činji ka robu, šā uvek am fākut šje maj zās šā tot nu maj dat njiš mikā kecā sā pot ave slavalala ku urtašji amej. ³⁰ Ali kānd astās fišjoru atov

* **15,2** šā mānānkā ku jej Farizeji nu mānka una ku eje ominj kari nu poštivale zakonurlje alor kari as re tari strogā, aje are kum su spāla, desetina, kum u mānka šjeva ka mānkare. Alor lji are frikā kā Farizeji pāntru aje u fi nečisti a Dimizov nu lju apuka. † **15,4** Aje are pašnjaku dāsvākut hundi as re birkur. Dā apropi as are alci pastirur kari lji pāze. ‡ **15,7** devedeset devet (99) pravednikur kari nu lji trābā ānkājālā Isus koristilešci šodā numa sā zākā kā farizeji nus u pravo kā jej nu trābā sā sā ānkājaskā. Ku alčilje vorbi: “devedeset devet (99) ominj ka voj gāndešciči kā voj ščec pravedni šā kā nu trābā sā vā ānkājec.” § **15,8** Ām original skrijā: “deset drahmi”. Atunšje una drahma are una dnevnica. * **15,15** Zakonu alu Židovur zāšje kā poršj ās nečistā životinjur. Pāngālā asta zakonu, Židovi nu are slobud sā mānāšji karnji dā pork. VejsLev 11,7. Židovi mārzāle poršj. † **15,16** dām ha šje Ām original skrijā: “ljuskur dām rogač”. As re ljuskā dām mahunur kari krešci pā ljemnu dā rogač. ‡ **15,22** virigā Virigā āj znak dā čast šā dā autoritet. § **15,22** šā cipiliš dā pišjorilje aluj. Kānd porc sandalor aje aratā kā ala om āj slobodan a nuj rob.

u vinjit akasã kari u mánkat kutotu šje aj dat gãzdãšije, ku bludnicur, atunšje tu či dušj šã amor rãnjitã vakã pãntru jãl!”

³¹ Tatusu u zãs aluj: ‘Fišjoru amnjov, tu ješc uvjek ku minji, šã kutotu šje am ju aj atov. ³² Isto aša benji aj aku šã slavalenj šã sã nji añfãlušãnj kã astãs fračilje atov are mort šã su ãntors ãm kust ãm napoj, šã jãl are pirdut šã aku su aflat!’”

16

Isus nji ãnvacã kum sã koristilenj gãzdãšije mudro šã ãlirept

¹ Asta usporedbã isto Isus u spus alu učenici: “Are om gãzdkã kari u dat lukru alu unu upravitelj, šã ju fost spus aluj kã upravitelju çãltešci šã rãšãpã gãzdãšije alu gazda aluj. ² Aša lu çimat pã jãl šã ju zãs: ‘Šje aj asta šje audã dã çinji? Dãm raçunu dã kutotu šje aj fãkut, kã tu maj mult nu poc fi upravitelj!’

³ Upravitelju u zãs atunšje aluj sãngur: ‘Šje sã fak, aku kãnd gazda je ãndãrãt lukru dã la minji? Nu am puçeri sã kapalesk? U fi rušãnji sã mã duk sã kuldujesk. ⁴ Šçuv šje uj fašji! Ju uj ãlirežji aša dã kãnd mur mãna dãm lukrusta tot uj fi apukat ãm benji la kãšãlje ominjistora.*

⁵ Aša jãl u mãnat dã pã ominji šje as re dator alu gazda aluj, unu pã kici unu. Jãl u ãntribat pã elši om: ‘Kit ješc dator alu gazda amnjov?’ ⁶ Jãl u ãntors vorba: ‘Sto baçvur† dã uloj dãm maslinur.’ Upravitelju u zãs: ‘Šãz žjos, jec raçunu šã pã friš skrijã pedeset.’

⁷ Šã jãl u ãntribat pã altu om: ‘Kit ješc tu dator?’ ‘Sto merur‡ dã pšenicã.’ Šã jãl ju zãs aluj: ‘Jec raçunu šã skrijã osamdeset.’

⁸ Atunšje gospodaru u ãmãrit pã nu ãlirept upravitelj kari ãm oçi aluj nu are bun upravitelj, kã u arãtat dãstafelã mãrduljijã kari nuj bunã. Asta aratã, kã ominji dã asta svet§ ãs maj mudri ãm stvarurlje alor dã kit dã ominji dã luminã.*

⁹ Šã ju vã zãk: ‘Koristilec gãzdãšije šje fužji daje kã aj nepravednã ku aje vã fãšjec urtašj pã lãngã voj, aša kãnd nu maj u fi gãzdãšijã, atunšje voj vic fi apukac ãm nor dã erikeš.†

¹⁰ Ala kari aj vjeran ãm maj mišj stvarur, aj isto aša vjeran ãm stvarurlje mar; šã ala kari nuj vjeran ãm stvarurlje mišj aj isto nu vjeran ãm stvarurlje mar. ¹¹ Šã aša dakã nac fost vjerni ãm svetovno gãzdãšijã šjinji vu ãnkredi ku pravã gãzdãšijã šã upravljalec? ¹² Šã dakã nu šçijec upravljali ku altora benjilje, šjinji vu da aje šje pripadalešci avovã?

¹³ Njiš una sluga nu poçi sã služulaskã pã doj gazdur dãm turdatã, kã pã unu u zamrzãli a pã altu u plašji, ili u fi vjeran alu unu a pã halalãnt nu u puçe vide ãm oç. Nu puçec služuli šã alu gãzdãšijã šã alu Dimizov istovremeno.”

¹⁴ Kutotu aje auze farizeji, kari asre lukumic dã banj, šã jej su apukat sã ãš fakã šjuf. ¹⁵ Atunšje Isus u zãs: “Voj vã fišjec pravedeni ãm oçi alu lume, ali Dimizov šçijã sufljiçilje avoštiri. Šje lume tari cenilešci, skãrbã aj ãm nençe alu Dimizov.”

Zakonu alu Mojsije šã kraljevstvo alu Dimizov

(Mt 11,12–13; 5,18, 31–32)

¹⁶ Isus zãšji: “Zakonu alu Mojsije šã ken-vijurlje alu proroci kari jej ur skris vridile pãn šje no vinjit Ivan kari buçuza šã dã atunšje spunje Hir fãlos dã kraljevstva alu Dimizov a noj trãbujenj sã nagovurelenj sã mergã ãm kraljevstva alu Dimizov. ¹⁷ Nu znaçalešci kã zakonu alu Mojsije nuj bun. Majnti u trešji noru šã pãmãntu, kitã sã propadalaskã zakonu ili sã kadã una slovã dãm zakon.

¹⁸ Kari sã lasã dã la bãšãcaš sã sã ãnsori ku alta bãšãca fašji preljub. Šã tot omu kari u ãnsura pã mujeri kari aj lãsatã dã la bãrbat isto fašji preljub.”

Usporedbã dã om gãzdkã šã dã Lazar

¹⁹ Isus zãšji: “Are om gãzdkã kari sã ãmbrãka ãm colji skumpi‡ šã ãm totã zã mãnka skumpã mãnkari. ²⁰ Akulo are isto aša om sãrak kari sã çima Lazar kari are astupat ku çirevur pã jãl šã are pã koçi la uša la ala gãzdkã. ²¹ Jãl ãš kivinje sã fijã rãnjit ku mrvicurlje šje kãde dã pã masa alu omuluje gãzdkã. Kãnji delj divljã çak vinje la jãl šã aj ljinje çirevur. ²² U vinjit vreme kãnd u murit kuldužu, šã ãndeji lor

* **16,4** uj fi apukat ãm benji la kãšãlje ominjistora Asta znaçalešci kã alci ominj cu da lukru, šã alçilje stvarur šje ac trãbã dã kust. † **16,6** Sto baçvur ãm original skrijã: “Sto bata”. Aje are oko 3.000 litara. ‡ **16,7** Sto merur ãm original skrijã: “Sto kãrova”. Aje are oko 20.000 kilograma. § **16,8** ominji dã asta svet Asta aj dã ominj kari

ãs ka nu ãlirept upravitelj kari nu kunošci pã Dimizov. Ku alçilje vorbi: “Ominji dã asta svet ili svjetovni”. * **16,8** ominji dã luminã “Lumina” asta svitešci dã Dimizov ili dã ãlirept ponašalalã. Ku alçilje vorbi “Ominji alu Dimizov” ili “ominji kari kustã ãm svetã”. † **16,9** voj vic fi apukac ãm nor dã erikeš. Asta znaçalešci kã Dimizov aj zadovoljan kã koristilec banjã sã ažuãac alu ominj ili alu urtašj kari ažuãac. Dimizov šã ãndeji vu ašçipta ãm domu alor ãm nor. ‡ **16,19** ãm original skrijã: “kari sã ãmbrãka ãm ljubiçastã mãndri colji”. Ljubiçastã farbã šã tkaninã dãm mãndru lan as re tari skumpi.

dus am bracă la Abraham. ⁵ Omu găzdark isto u murit șă u fost ăngrupat. ²³ Am mari mukă am podzemlje,* găzdarku su ujtat sus șă u văzut pã Abraham dă dăparcí șă pã Lazar kari are lăngă Abraham.

²⁴ Șă jăl u plăns am mužjală: ‘Tata, Abraham fijac milă dă minji! Mănăl pã Lazar la minji lasăl sã ăntupaskă žježjitu am apă șă sãm rășjaskă ljimba, kã mari mukur as pã minji am fokusta.’

²⁵ Abraham u ăntors vorba: ‘Fișjoru amnjov, tu trăbă șă ci ăngăndeș dă aje kănd arej pã pãmănt tu avej mulcí bunji stvarur, kănd Lazar ave mulcí relji stvarur. Ali jăl aj aku am utjehă, kănd jeșc tu am mukă. ²⁶ Șă dă kutotu asta, ăntri noj șă ăntri voj aj mari gropă făr dă kraj. Eje kari ar găndi sã mergă dă ajișje la voj nu poći, șă njiș njime nu poći dă la voj sã vijă la noj.’

²⁷ Atunșje omu șje are găzdark u zăs: ‘Mă arog la činji sã ăl māj pã Lazar la kasa alu tata amnjov. ²⁸ Ju am šinșj frac kari akulo kustă. Lasă sã lji opozurulaskă sã nu vijă pã ista lok pljin dă mukă!’

²⁹ Abraham u ăntors vorba: ‘Jej ari kenvijur kari Mojsije șă proroci ari skris dă jej sã lji opozurulaskă! Lasălji sã puja ureći la jej!’

³⁰ A jăl u zăs: ‘O nu, Tata amnjov Abraham. Alor lji trăbă sã lji vijă șjinjiva dăm morc, șă jej sur ănkăji.’

³¹ Abraham u ăntors vorba: ‘Dakă no punji ureće la Mojsije șă la prorokur, nur ănkredî njiș sã sã skolji șjinjiva dăm morc.’”

17

Kum sã jărtenj șă sã fijenj vjerni sluga (Mt 18,6–7; 15; 21–22; Mk 9,42)

¹ Isus u zăs alu učenici aluj: ‘Napadajur dă relji trăbă sã vijă ali jao alu ala om pã kari vinji. ² Aluj jar fi maj benji sã ajvi petră dăm mln ljiată la găt șă sã sã vărľjaskă am apă, dă kit sã puji pã grehur pã hej mișj. ³ Fijec am samă! Dakă fraćitu ac viteșci ămpurișeșci; atunșje dakă su ănkăji, jartăj. ⁴ Makar sã zgreșilaskă protiv dă činji șapci (7) răndur am una ză, dakă vinji la činji șapci (7) răndur sã priznalaskă dă aje șje u făkut, jartăj.’

⁵ Apostolu u zăs alu Domnu: ‘Dănji maj mult ănkridală!’

⁶ Domnu anostru u ăntors vorba: ‘Să vi avut ănkridală makar așă dă mikă ka sãmănca dă gorușicîno zrno voj ac puće

zășji alu ljemnusta: ‘Skoćici dăm vãnj șă sãmănăci am more!’, șă voj vic punji ureći.

⁷ Șjinji dăm voj zășji alu sluga aluj, dă pã șje u lukra am telek ili paze pã birșj, sã ac zăkă kănd vinji dăm lukru: ‘Hajd jec lok?’ ⁸ Mar ju zășji am lok dă aje: ‘Dući șă fã șjeva dă mănkat, șcimbăc coljilje, șă așcăptămă sã mănănk șă sã bjov, dă pã aje poc tu sã șas șă sã mănășj!’ ⁹ Șă ar kăpăta sluga șjeva ka posebnă zaslugă dă aje dă șje u făkut? Ju găndesk kã nu. ¹⁰ Șă voj isto fășjec kutotu șje am zapovjedalit, trăbă sã zășjec: ‘Noj șcenj numa obični slugur. Noj numa anj făkut lukru anostru!’”

Ozdravalic ăș zeșji (10) ominj ku gubă, a numa Samaritanac su zahvalalit

¹¹ Așă pã kalje dă Jeruzalem, Isus u mers pã kalje kari sljedile granicurle ăntri Samarija șă Galileja. ¹² Are aje sã tunji am unu dăm saturljelje șă jăl u aflat pã drik zeșji (10) ominj ku gubă. Jej ur stat pã dăparcí ¹³ șă ur mužjit la jăl: ‘O Isuse Domnu! Fijac milă dă noj!’

¹⁴ Kănd u văzut pã jej, Isus u zăs: ‘Dușjec șă arătăcävă la pop sã vadă dakă șcec sănătoș.’ Jej lur pus ureći, șă pã kalji jej ur fost čistilic.

¹⁵ Atunșje unu dăm jej kănd u văzut kã u fost čistilit su ăntors am napoj șă dăm tot graju slavale pã Dimizov. ¹⁶ Jăl u kăzut žjos pã ubrazu la pișjorilje alu Isus șă ju zahvalalit. Ali omula are Samaritanac.

¹⁷ Isus u ăntribat: ‘Nas re zeșji (10) ominj kari as re čistilic? Hundi ăș heșcelanc novă (9) ominj? ¹⁸ Nu su ăntors njime am napoj șă de slavalala alu Dimizov, čar strancusta?’ ¹⁹ Atunșje jăl u zăs: ‘Skolăci șă dući pã kaljec. ănkridala ata ću spasalit!’

Kraljevstvo alu Dimizov aj dapropi (Mt 24,23–28, 37–41)

²⁰ Kum u fost ăntribat dă la farizeji kănd u vinji Kraljevstvo alu Dimizov, Isus u ăntors vorba:

‘Kraljevstvo alu Dimizov nu vinji, așă sã potă ominji sã promatralaskă dă pã znakovur. ²¹ Așă lume sã nu potă sã zăkă: ‘Ujtăci! Ajișe aj.’ Ili: ‘Akulo aj!’ Nu! Kraljevstvo alu Dimizov aj ăntri voj!’

Isus spunji kã u vinji am napoj

²² Jăl u zăs lu učenici aluj: ‘U vinji vremi kănd vic kivinji sã viđec una dăm zăljiľjelje kănd ju, Fișjoru Omuluj, uj vladali ka kralju, ali kivinjala avostră no fi

Š 16,22 am bracă la Abraham Am original skrija: ‘pã čeptu alu Abraham’ ili ‘am bracă alu Abraham’. Asta sviteșci kã Abraham șă Lazar as re una lăngă alt pã aje feștă, pã grčki stil kănd mănka pã feștă. Fălușjăj am nor are mulći răndur ka vorba alu Dimizov ka slika kum aj feștă.

* 16,23 podzemlje Am original skrija: ‘Had’. Numurle ‘Had’ șă ‘Șeol’ k koristile am Biblijă kum aj morće șă lok hundi dușă alu ominj fužji kănd jej mori.

ispunulitã. ²³ Orikic ur zãšji: ‘Ujtãci akulo ãj! Ajišje ãj!’ Nu fužjec ãm njkere nu vã maknalec! ²⁴ Kãnd ju uj vinji Fišjoru alu Omuluj, ju uj vinji ka skripala pljin dã svetlã svitlãžãnt dãm unu kap dã nor pãn la altu kap dã nor. Aša u fi šã ku Fišjoru Omuluj ãm zua aluj. ²⁵ Ali majnti dã aje, ju trãbujesk sã patalaskã mult šã ju uj fi odbacalit dã la asta generacijã.

²⁶ Kum are ãm zãljilje kãnd Noa kusta, aša u fi ãm zãljilje kãnd ju Fišjoru Omuluj uj vinji. ²⁷ Atunšje jej mãnka šã bije, sã ãnsura šã sã ãmirita pãnã ãm zuve kãnd Noa u tunat ãm arkã. Šã poplava u vinjit šã u uništilit pã toc kari nas re ãm arkã.

²⁸ Isto aša are ãm zãljilje kãnd Lot kusta. Jej mãnka šã bije, kumpãra šã vinde, šã sãmãna šã gradale. ²⁹ Ali pã zuva šje Lot u fužjit dãm Sodoma u kãzut fok šã sumpor dãm nor šã u uništilit pã jej toc. ³⁰ Isto aša u fi dãm turdatã pã zuve kãnd ju, Fišjoru alu Omuluj muj ãntoršji. ³¹ Dakã ãj ãm aje zuva omu pã krovuš dã kasa* a stvarurlje aluj ãs ãm kasa, nu mergã žjos dã pã jelji sã ãš je ku jãl. Isto aša dakã ãj om ãm telek, nu mergã akasã. ³² Ångãndecavã dã bãšãca alu Lot šje ju su dogodulit!† ³³ Šinji gode ãnšjarkã sã ãš spalaskã kustuš ala lu perđi a kari lu perđi ala u ave kust. ³⁴ ãm aje nopci ju vã spuj ur fi doj ominj ãm ista pat šã unu dãm jej u fi lot, halalãnt u fi lãsat. ³⁵ Dovã mujer una ur meljali fãn, šã una u fi lotã, hajelãntã u rãmãnje.” ³⁶ ‡

³⁷ Uçenici ur ãntribat pã Isus: “Hunđi u fi aje Domnu.”

Jãl u odgovorulit: “Hunđi ãs ominj morc akulo u vinji lešinari.”§

18

Usporedba dã sudacu hamiš

¹ Isus u spus usporedba sã areci alu učenikur kã om ar trãbujji uvjek sã sã aroži šã nikad sã nu odustulaskã. ² Jãl u zãs: “ãm unu varoš are unu sudac. Omusta nu ave frikã dã Dimizov, njiš nu sã brigale dã njime šje jej zãšji. ³ Šã akulo are una vãdojã ãm varušula kari stalno vinje akulo la jãl, šã sã aruga: ‘Apãrã mã dã dužmanu amnjov.’ ⁴ Una vremi nuj azuta. Dã pã aje su apukat sã sã ãngãndaskã:

‘Nu am njiš šefãlj frikã dã Dimizov, ili brigã pã lãngã ominj. ⁵ Kum gode, ju uj azuta alu asta udovicã kã mult mã dosadalešci. Uj apãra, inaçe mu dosadali ku vinjala šã ku ãntribalurlje alji.’”

⁶ Atunšje Domnu Isus u zãs: “Ac bãgat sama šje šu zãs sãngur aluj sudacu hamiš?*” ⁷ Šã atunšje nu da Dimizov ãiriptaci šã zaštitã alu lume akuljesã aluj kari plãnzi la jãl zuva šã nopce šã jãl are strpljiv ku jej. ⁸ Ju vã zãk kã jãl u azuta ku ãiriptaci šã ku zaštitã pã friš. Ali uj afla Fišjoru alu Omuluj dãstafelã ãnkridãlã ãm ominj kãnd ju muj ãntoršji pã pãmãnt?”

Usporedba dã farizej šã dã poreznik

⁹ Isus u spus alta puvešci, alu orikic ominj kari asre tari uvjerlicã ãm pravrednostu alor, a jej pã alci sã ujtã ku mãrznjã. ¹⁰ Jãl u zãs: “Doj ominj ur mers sus ãm Hram sã sã aroži. Unu dãm jej are farizej, šã altu om are carinik. ¹¹ Farizeju su skulat sus šã u zãs asta aruguminci pãntu dã jãl: ‘O Dimizolje, ju dov hvalã cijã kã nu mes ju ka hešcelanc ominj: pulkućic, hamiš, preljubnik, ili čak ka asta carinik. ¹² Ju postulesk dovã rãndur pã sãptãmãnã; dov desetina cijã dã kutotu šje zaradalesk.’”

¹³ Cariniku pã haje parci, u rãmas dã parci, šã nu su ãndura sã rãđiši oćis ãm nor, numa ãš bãçe çeptu dã žaljji šã zãšje: ‘Dimizolje aj milã dã minji grešnik!’ ¹⁴ Ju ãc zãk kã ala poreznik u mers akasã opravdan la Dimizov, a farizej nu. A tot omu kari sã rãđika sãngur u fi ponizilit, ali eje kari u fi ponizni u fi rãđikac.”

Isus blagoslovulešci pã kupiji

(Mt 19,13–15; Mk 10,13–16)

¹⁵ Jej ur adus isto aša šã pã mišj kupijiš, sã pužã Isus mãnjlje pã jej sã lji blagoslovulaskã. Ali kãnd ur vãzut aje učenici jej ljur svãtit sã ãj de uđinã. ¹⁶ Isus lju čimat atunšje la jãl šã u zãs: “Lasãlji pã kupiji sã vijã la minji šã nu lji branalec, kã kraljevstva alu Dimizov pripadalešci alu dastafel ka jej. ¹⁷ Anume, ju vã zãk: ‘Kã kari gode no fi ka kupiji mišj ponizni nor puće sã tunji ãm kraljevstva alu Dimizov.’”†

Teško ãj alu gãzdašj sã tunji ãm kraljevstvo alu Dimizov

(Mt 19,1–30; Mk 10,17–31)

17,26 Stv 19,1–29 **17,28** Stv 19,1–29 * **17,31** Krovurlje alor as re ravnã a ominji puće sã umblji sus ili sã šadã. † **17,32** Je su ujtãt ãm napoj la Sodoma a Dimizov u kaznalit una ku ominji dãm Sodoma. **17,32** Stv 19,16 ‡ **17,36** Orikic rukopisur ari asta stih: “Doj ominj ur lukra ãm telek šã unu u fi lot, halalãnt u rãmãnje.” **17,36** Mt 24,40 § **17,37** Kãnd ominji vedi pã lešinarur kum ãs una, jej šcijã kã akulo ãs ominj morc. Aša toc u šci kãnd u vinji sudu alu Dimizov. **17,37** Job 39,30 * **18,6** Ku alćilje vorbi: “Asta sudac are nepravedan, ali ujtãčãvã šje jãl u odlućulit!” † **18,17** Dimizov zahtjivealešci dã la ominj sã apušji vlast dã la Dimizov ku pouzdanje šã ku poniznost. Ku alćilje vorbi: “šjinji god gãndešci sã tunji ãm kraljevstvo alu Dimizov trãbã sã apušji ku pouzdanje šã ku poniznost ka kupilu.”

¹⁸ Are unu vladar akulo kari u antribat pã Isus: "Bun Učitelju, ŝje trãbã sã fak sã kãpãt kust dã erikeš?"

¹⁹ Ju zãs Isus aluj: "Adãŝje mã cem pã minji bun?[†] Njime nuj bun čar unu Dimizov. ²⁰ Zapovjedurlje alu Dimizov ŝcijã: 'Nu fã preljub', 'Nu amurã', 'Nu fura', 'Nu svedoçuli ãm miŝjunã', 'Poŝtivãleŝciã pã tatusu ŝã pã mumãta.'"

²¹ Jãl zãs: "Da ŝã asta am pãzãt dãm tãnjireme ame."

²² Kãnd u auzãt Isus aje, jãl ju zãs: "Ali ac ibizeŝci una stvarã: duçi ŝã vindic kutotu ŝje aj, ãmparcã banji alu sãraŝj, ŝã tu vi ave gãzdãŝijã ãm nor. Atunŝje hajd ŝã sljedileŝcimã pã minji." ²³ Ali kãnd u auzãt aje, tari su antristat kã jãl are gãzdak ŝã nu gãnde kutotu sã vãndã.

²⁴ Kãnd u vãzut Isus kitã dã tari su razoçaralit, jãl u zãs: "Kitã dã grov ãj dã eje kari ãs gãzdaŝj sã tunji ãm kraljevstva alu Dimizov! ²⁵ Maj uŝuri ãj alu devi sã tunji pãm ureçilje dã ak, dã kitã alu gãzdak sã tunji ãm kraljevstva alu Dimizov."

²⁶ Hej ŝje punje ureçi ur zãs pã aje: "Ŝinji atunŝje poçi fi spasalit?"[§]

²⁷ Isus u ãntors vorba: "Ŝje ãj nemoguće alu om, ãj moguće alu Dimizov."

²⁸ Atunŝje Petar u zãs: "Benji noj anj lãsat kutotu, ŝã čanj sljedilit pã činji."

²⁹ Isus u ãntors u alor vorba: "Anume, ju vã zãk, kã ŝinji gode ãŝ lasã kasaŝ, ili pã bãŝãcaŝ, ili pã fraciŝ, ili pã mumãsa ŝã pã tatusu, ili kupijijŝ pãntru kraljevstva alu Dimizov, ³⁰ a sã nu kãpiçi dã aje maj mult ãm asta kust dã kit ave, a u kãpãta pã altu svet kari vinji kustu dã erikeŝ."

Isus jarã spunje dã morçe aluj

³¹ Isus u čimat pã dvanaest apostolur la jãl, ŝã u zãs: "Punjec ureçi, noj mãrženj ãm Jeruzalem ŝã kutotu akulo ŝje u fost skrís dã la proroŝ ãm kenvija svãntã dã minji, Fiŝjoru Omuluj a aje su dogoduli: ³² Jej nu predali ãm mãnjilje alu ominj kari nus Židovi ŝã dãm minji ŝor faŝji ŝuf, uj fi bãtut, jej mu skipa, ³³ ŝã dã pã ŝje uj fi bičevãlit ŝã uj fi amurãt, ali dã pã aje ju uj uskrsnuli treća zuva."

³⁴ Učenici nu ŝcije njimik dã asta. Elje vorbi ljur fost askunŝã, ŝã jej nor priŝjiput njimika ŝje sã ãngãnde Isus.

Isus ozdravalit pã orb om dã apropi ãm Jerihon

³⁵ Kum ãs re apropi ãm Jerihon, ŝjeva ka omu orb ŝãde pã drik ŝã kulduže. ³⁶ Kãnd omu orb u auzãt kã gãrmaðã treŝji pã akulo, jãl su antribat ŝje ãj aje. ³⁷ Aŝa jur spus kã Isus dãm Nazaret u trikut pã akulo. ³⁸ Pã aje u muŝjit: "Isuse Fiŝjoru alu David,* mã arog la činji aj milã dã minji!" ³⁹ Lume kari umblã ãm nenci ãj zãŝje sã takã, ali jãl su apukat ŝã maj tari sã muŝjaskã la jãl: "O Fiŝjoru alu David aj milã dã minji!"

⁴⁰ Atunŝje Isus u stat ŝã u dat zapovjed sã ãl adukã la jãl. Jãl lu antribat: ⁴¹ "Ŝje gãndeŝc sã fak pãntru činji?"

Ŝã jãl u ãntors vorba: "O Domnu, ju gãndesk sã vãd!"

⁴² Isus ju zãs: "Ujtãci! ãnkriðala ata çu ozdravalitã." ⁴³ Ŝã jãl odma u kãpãtat sã vadã. Ŝã lu sljedilit pã Isus, ŝã slavale pã Dimizov. Ŝã totã lume kari ur vãzut dãde slavã alu Dimizov.

19

Zakej sã ãnkãjeŝci

¹ Isus u vinjit ãm Jerihon ŝã u trikut ãm ala varuŝ. ² Ŝã akulo are om ŝje sã čima Zakej. Jãl are glavni poreznik, ŝã are gãzdak. ³ Jãl ãnŝjarka sã vadã pã Isus ŝã sã saznalaskã ŝjinji ãj jãl. Ali nu ãl puçe sã ãl vadã akulo asre mulc ominj daje kã jãl are niskã om. ⁴ Dãm ala rãnd jãl u aljãrgat ãm nenci ŝã su urkat pã ljemn dã divlja smokvã ãm nadã kã lu vide daje kã Isus vinje pã aje kalje.

⁵ Kãnd u vinjit Isus pã lokula, jãl su ujtat sus ŝã lu vãzut pã jãl, ŝã ju zãs: "Zakej, pãfriŝ haj žjos, kã ju trãbã astã sã vju la činji akasã."

⁶ Ŝã jãl su ãngribit sã vijã žjos ŝã lu apukat kã fãluŝãjã. ⁷ Kãnd ur vãzut lume aje, jej toc gumunje: "Jãl u meržji la om kari ãj greŝnik!"^{*}

⁸ Zakej su skulat ŝã u zãs: "Domnu, ujtãci! Ju dov žãmãtaçi dãm gãzdãŝije ame ala sãraŝj. Ŝã dakã am ãnŝjãljit pã ŝjinjiva, ãntork patru rãndur majmult."

⁹ Isus ju zãs aluj: "Astãs spasenje u vinjit la asta kasa,[†] kã ŝã asta ãj fiŝjoru

[†] **18,19** bun Isus postavale vorba sã vadã dakã omu are bunã razumijevanje dã identitetu alu Isus, dakã Isus ãj Dimizov. Dakã omu ãl prihvataleŝci ka pã Dimizov atunŝje jãl u prihvatali pozivu alu Isus sã vãndã kutotu ŝje ari ŝã sã ãl sljedilaskã. **18,20** Izl 20,12–16; Pnz 5,16–20 **§** **18,26** Židovi gãnde kã ala om are gãzdak daje kã Dimizov lu blagoslovolit daje kã ala om are pravedan. Jej gãnde kã ominj sãraŝj nus pravedni. Atunŝje kãnd ominji punje ureçi la Isus, jej ur zãs kã ãj ãj nemoguće omu gãzdak sã tunji ãm kraljevstvo alu Dimizov, jej gãnde kã ominji sãraŝj nu poçi sã sã nadalaskã kã Dimizov lju spasalil kãnd u fi sudu. ^{*} **18,38** Ili "Isus are potomku alu David, kralju dã Izrael. Fiŝjoru alu David are numilje dã Mesija." ^{*} **19,7** Židovi mrzãle pã poreznici ŝã jej gãnde kã niŝi una osobã nu trãbã sã sã družulaskã una. [†] **19,9** spasenje u vinjit la asta kasa Ku ačlijeli vorbi: "Dimizov u spasalit pã ominj kari kustã ãm asta kasa."

alu Abraham.† 10 Kă ju Fişjoru alu Omuluj am vinjit sã kotã şã sã spasalaskã pã ominj kari u fost pirdut.”§

Slugurlje alu Dimizov ar trãbuji sã rãmãji vjerni

(Mt 25,14–30)

11 Mulc ominj ur auzãt elje vorbi, kum are dapropi dã Jeruzalem, şã ominji sã gãnde kã kraljevstva alu Dimizov odma su apuka.* Isus daje su apukat sã lji spuji maj una usporedbã. 12 Jãl u zãs: “Unu gãz dak om su gãtat sã mergã ãm dãparci pãmãnt sã kãpici kraljevstva şã atunşje sã sã ãntorkã. 13 Jãl u çimat pã zeşji (10) slugur, şã lju dat pola kila dã arżjint†,‡ şã u zãs: ‘Fãşjec korist aje pãn şje nu mã ãntork.’ 14 Ali ominji dãm lokula aluj ãl mãrzãle, şã u mãnat pã predstavnişj dã pã jãl sã zãkã: ‘Noj nu gãndenj asta om sã nji fişj kralj.’

15 Ali jãl su ãntors ku autoritet dã kralj şã u dat zapovjed sã ãj adukã pã slugurjelje alu kari u dat banj sã vijã dãdãnenici sã ðe izvještaj şje ur fãkut ku banji. 16 Elşi sluga kari u vinjit, u zãs: ‘Domnu, banji atej mu adus dã zeşji (10) majmult.’ 17 Şã jãl u zãs aluj: ‘Mãndru! Tu jeşc bun sluga. Daje kã are vjeran ku milk, aku aj autoritet pã zeşji (10) varuður.’

18 Altu om u vinjit, şã u zãs: ‘Domnu, banji atej su rãðikat dã şinşj (5) rãndur.’ 19 Şã jãl u zãs isto astuje: ‘Ju cuj da autoritet pã şinşj (5) varuður.’

20 Şã treçi (3) u zãs: ‘Domnu, ajişje ãj banji atej, ju am pãzãt pãntu çinji, am pus ãm maramicã. 21 Mijã mi are frikã dã çinji daje ka jeşc strog om: Tu jeşj şje naj ulagalit şã akuljeş şje naj sãmãnat.’

22 Şã u zãs kralju ãm ãnturşjalã dã vorba: ‘Dãm gura ata cuj suduli, njiş korist sluga! Tu şçijej kã mes om strog, şã jov şje nu j amnjov, şã akuljeş şje nam sãmãnat. § 23 Atunşje adişje naj pus banji ãm bankã? Sã vi putut şjeri banji ku kamaturlje kãnd mãş ãntorşji.’ 24 Atunşje kralju u zãs alu hej şje stãce akulo: ‘Loc banji dã la jãl şã dãðecãl alu ala kari ari zeşji (10).’

† 19,9 asta ãj fişjoru alu Abraham Ku alçilje vorbi: “om kari ari vjerã ka kum ave Abraham.” § 19,10 kari u fost pirdut Asta znaãeãeçi: “ominj kari u fuţjãt dã la Dimizov daje kã ur greşilit.” *

19,11 kraljevstva alu Dimizov odma su apuka Źidovi ãnkride kã Mesija u uspostavali kraljevstvo odmah kãnd u vinji ãm Jeruzalem. Ku alçilje vorbi: “Isus odmah su apuka şã vladalaskã ãm kraljevstva alu Dimizov.” † 19,13 ‡ 19,13 pola kila dã arżjint “mina”. Una mina are 600 grama, najvjerojatnije arżjint. Tota mina are ka plata dã 100 zãlji, aje şje ominji as re pãlçi dã patru (4) lunj, daje 10 mina ar fi tri aj dã platã. § 19,22 şã jov şje nu j amnjov, şã akuljeş şje nam sãmãnat. Asta are numa izrekã. Osoba kari je dãm bankã kutotu ili akuljeşji şje alci samãnã ãj metaforã dã alci kari sã koristileşçi ku benjilje alor şje alci tari u lukrat. *

19,26 Ku alçilje vorbi: “Toc kari koristileşçi benjilje şje ari, ju fu dat maj mult, şã dã la om kari nu koristileşçi benjilje şje ari alor ju su lo şje ari”. † 19,30 pã kari njime no şãzut Numa Źivotinjurlje kari nikad nu asre korištenã dã lukru ar fi benji alu Dimizov ili alu Kralj, (vejs Br 19,2; Pnz 21,3; 1 Sam 6,7). 19,38 Ps 118,25–26; 148,1

25 Jej ur zãs: ‘Ali Domnu, jãl mar ari şinşj (5) kilã dã arżjint!’

26 Ju vã zãk: Kari ari u ave majmult, a heje kari nari çak şã haj pucãn şje ari u fi lot dã la jãl.* 27 A alu duţmanji amej kari nu gãnde sã fjuv kralju alor, aduşjecãlji ajişje şã amurãçãlji ãm oçi amej!”

Isus tunã ãm Jeruzalem ka Kralju

(Mt 21,1–11; Mk 11,1–11; Iv 12,12–19)

28 Kãnd Isus u spus usporedbe, u mers maj pã dãparci pã kalje dã Jeruzalem. 29 Kãnd Isus vinje mar apropi dã lok ãm Betfaga şã Betanija la planina dã maslinur, jãl u mãnat pã doj učenikur aluj ãm nençi. 30 Jãl u zãs: “Duşjec ãm sat ãm nençi. Kum vinjec ãm lok, voj vic afla pã magar pã kari njime no şãzut.† Dãzljigãcãl şã aduşjecãl la minji. 31 Dakã vu ãntriba şjinjiva: ‘Adişje ãl dãzljeş?’, numa zãj: ‘Alu Domnu ãj trãbã.’”

32 Şã kari u fost mãnatã ur aflat toãno kum jãl u zãs. 33 Çak şã kãnd dãzljiga pã magar, gazdurlje u ãntribat: “Adişje dãzljigãc?”

34 Şã ãnturşjala dã vorba are: “Alu Domnu ãj trãbã.” 35 Şã lu dus la Isus şã ur pus haljinurlje alor pã magar şã u pus pã Isus sus pã jãl sã şadã.

36 Kum mãrzje jãl ãm nençi, lume punje haljinurlje alor pã driku hundi pruşule sã ðe çast alu Isus. 37 Şã baş kum vinje jãl apropi dã varuş hundi planina dã maslinur sã slãboði Źjos, toc učenici aluj sur apukat sã kãnci ãm mari fãluşãjã, şã dãm tot graju slavale pã Dimizov dã kutotu mari çudur şje ur vãzut. 38 Jej muţje: “Blagoslovulit sã fişj

kralj kari vinji ãm numilje alu Domnu! Putuljalã ãm nor, şã slava alu Dimizov!”

39 Orikic dã farizej ãm gãrmadã jur zãs: “Uçitelju, zãlji alu učenici atej sã nu svitaskã aje.”

40 A Isus lju zãs: “Dakã jej ur tãşje, petrilje sur apuka sã muţjaskã ãm slavã.”

Isus plãnzi pã Jeruzalem

41 Kãnd u vinjit Isus maj apropi la varuş su apukat sã plãngã pã jej dasupra.

⁴² Atunšje jăl u zăs: “Să vi šcut numa äštäs šje adušji putuljala ata![†] Aku äj askunsă dä la oči atej. ⁴³ Daje kă vinji vreme känd dužmanji atej ur ridika falur pälängă činji, jej čur opkululi šă čur äнкуje dăm totă parče. ⁴⁴ Šă jej čur uništili pă činji do kraja šă kutotu šje kustă akulo šă no maj rämänje äm činji njiš una petră pă alta petră, kutotu päntru aje kă nu aj prepoznulit vreme känd Dimizov u vinjit la činji.”[§]

Isus mănă afară dăm Hram pă ominj kari vinđi

(Mt 21,12–17; Mk 11,15–19; Iv 2,13–22)

⁴⁵ Isus u mers äm Hram, šă su apukat šă lji mäji afară pă eje kari vinđe šă kumpăra äm nontru. ⁴⁶ Jăl u zăs alor: “Skris äj äm svântă kenvija: ‘Kasa ame u fi kasa dä aruguminči’ ali voj ac fäkut ‘špiljă dä pljačkaš!’”^{*}

⁴⁷ Dă zuva Isus änvăca äm Hram, a mar popur šă učitelji dä zakonu alu Mojsije šă alci voður kari as re židovur planărze šă äl amori pă jăl. ⁴⁸ Ali jej nor aflat njimika kum ar fašji aje, daje kă lume šă cänje apropi dä jăl, šă punje tari ureči la vorbilje aluj.

20

Isus ari vlast dä la Dimizov

(Mt 21,23–27; Mk 11,27–33)

¹ Mar popur, učitelji dä zakonu alu Mojsije šă alci voður kari as re židovur ur vinjit la Isus äm una ză känd änvăca pă lumi äm Hram šă propovjedale Hir fälos. ² Jej lor äntribat pă jăl: “Pă alu šinji autoritet fašj stvarurlješče? Šinji cu dat asta autoritet?”

³ Jăl u zăs: “Lasăcămă pă minji šă vă äntreb una stvar šă äj dä voj sä äm änturšjec vorba: ⁴ Anume Dimizov u zăs alu Ivan sä bučuzaskă pă ominj, ili ominji u zăs aje sä fakă?”

⁵ Jej ur svätit una ku alt šă zăšje: “Dăkă anj zăšji ‘dä la Dimizov’, u äntriba: ‘Adăšje atunšje nu änkriđec?’ ⁶ Ali dăkă anj zăšji noj: ‘Dä la ominj’, totă lume u vărliji petri pă noj sä nji amori. Kă jej äs uvjerilic kă Ivan are prorok.” ⁷ Aša jej u äntors vorba kă jej nu šcije dä hundi u vinjit autoritet sä bučuzaskă.

[†] **19,42** Isus aratä tuga aluj daje kă ominji äm Jeruzalem ur propustilit prilika alor sä fijă pomireni ku Dimizov.

[§] **19,44** Ešče stihovur opisilešči opsadä hundi kätänjilje u opkolulit varušu kari ari falur. Känd kätänjilje u opkoluli, ominji nu poči sä mergä afară šă njime nu poči sä lji ažuči. Isus šcije aje kă su dogoduli alu Jeruzalem äm budućnost. 70. god. dä pă Krist, kätänjilje dä Rim u opkolulit Jeruzalem šă akulo u amurät pă mulc ominj **19,46** Iz 56,7

19,46 Jr 7,11 ^{*} **19,46** Isus u fäkut dä njimik pă prodavač daje kă jej ur uništavalit svrha dä Hramu alu Dimizov. Dimizov gände ominji sä sä arogä äm Hramu aluj, ali prodavači aje koristile ka pă plac. Jej varale pă ominj daje kă lji naplatala maj mult dä ränd dä žrtvä **20,17** Ps 118,22

⁸ Šă Isus u zăs: “Njiš ju nu vuj spunji ku alu šinji autoritet fak stvarurlješče.”

Isus fašji usporedbă ku židovski voður ku rej vinogradarur

(Mt 21,33–46; Mk 12,1–12)

⁹ Isus su apukat šă spujă usporedbă alu lume: “Are unu om kari u sãmănat vinograd šă u lăsat äm najam vinogradu alu šjeva ka ominji, šă jăl atunšje u fužjit dăm pãmântula pă maj lungă vremi. ¹⁰ Känd u vinjit vreme, jăl u mănat pă sluga la ominj äm vinograd šă äj de parče aluj dăm plodur kari jej duguvule aluj, ali ominji lor bätut šă lor mănat ku mäjnilje golji. ¹¹ Atunšje u mănat pă altu sluga ali šă pă jăl lor bätut, vredălit šă lor mănat ku mäjnilje golji. ¹² Jăl u äňšjirkat sä mäji pă treči sluga, ali šă pă jăl lor ranalit šă lor arukănt.

¹³ Gazda dä vinograd u zăs pă aje: ‘Šje sä fak? Ju uj mäna pă fišjoru amnjov plăkut. Dar känd lu vide pă jăl, pälängă jăl ur ave respekt.’

¹⁴ Ali ominjije känd lor văzut sur ligizit äntri jej: ‘Jăl äj nasljednik. Hajc sä äl amuränj aša nasljedstva aluj sä nji rämăji anovă.’ ¹⁵ Atunšje lor dus afară dăm vinograd šă lor amurät.

Aku šje u fašji gazda dä vinograd? ¹⁶ Jăl u vinji šă u uništili pă ominjije. Šă u da äm najam vinogradu alu alci.”

Känd u auzät jej aje kum ominji urät sä ponašalešči, jej ur zăs: “Nu de Dimizov!”

¹⁷ Jăl su ujtat pă jej, šă u zăs: “Skris äj svântă kenvija:

‘Peträ kari graditelji u vărlijit ändărät u fost aku petră zaglavnä?’

Šje značalešči asta? ¹⁸ Toc kari kađi pă petre u fi zdrubit pă dăräbelji, šă toc pă kari kađi u fi zdrubic.”

¹⁹ Učitelji dä zakonu alu Mojsije šă mar popur ur äňšjirkat sä pujă mäjnilje pă jăl äm ala šas ali alor lji frikă dä lumi. Jej ur prišjiput kă jăl u spus dä asta usporedbă protiv dä jej.

Popi äňšjarkă sä prevaralaskă pă Isus känd äl äntriba dä porez

(Mt 22,15–22; Mk 12,13–17)

²⁰ Popi šă alci voður äl pratale pă Isus šă or mănat pă špijunj, ominj kari trišje ka ominj đirepc kari ar trăbuji sä äl optužulaskă pă Isus äm šjeva šje ar zăšji

krivo aša sã äľ adukã pã Isus äm mänjilje dã upravitelj alu Rim. ²¹ Aša lor äntribat pã jãľ: “Učitelju, noj ščijenj kã aje šje zãšj šã äñvec äj točno, šã kã nu arec njiš šefãľj parci, ali tu äñvacã anume kalje lu Dimizov. ²² Aku äj benji dã noj židovur sã plãčenj porez lu car ili nu?”*

²³ Isus u shvatalit kum jej as re lukavi šã lju zãs alor: ²⁴ “Arätam banji ku kari plãčešc porezu.† Aku alu šjinji äj ubrazu šã numilje sus?”

Jej ur zãs: “Alu car.”

²⁵ “Atunšje plãčec alu car šje äj pripadalešci lu car šã dãdec lu Dimizov šje pripadalešci alu Dimizov!” ²⁶ Jej nu puče sã äľji njimika rov äm svatu aluj äntri toc lumi, šã jej asre ämirac la änturšjala dã vorba aluj, šã u täkut.

Saduceji äntrebã pã Isus dã uskrnuće (Mt 22,23–33; Mk 12,18–27)

²⁷ Aku orikic saduceji‡ kari zãšji kã njime nu su skula dãm morc ur vinjit la jãľ, ku trik äntribalã: ²⁸ Jej ur zãs: “Učitelju, Mojsije u pus žos zakon pãntu noj kã dakã fračisu omuluj ar muri šã lasã pã bãšãcaš fär dã kupij, atunšje fračisu aluj trãbã sã u ämirici šã sã rãdišji familija pãntu fračisu mort.§ ²⁹ Undatã asre šapci frac. Elši u lot bãšãcã šã u murit fär dã kupij. ³⁰ Šã drugi u lotu pã je, šã jãľ u murit fär dã kupij. ³¹ Šã treći u lotu pã je. Maj toc šapci ur lotu šã ur murit, šã njiš unu no avut kupij ku je. ³² Pã zadnji šã mujere u murit. ³³ Aku lu šjinji u fi bãšãce kãnd or uskrnuli morci? Ängãndešcići kã toc šapci ur avutu dã bãšãcã.”

³⁴ Isus u äntors vorba alor: “Äm asta svet lume šã ämiritã šã sã änsorã. ³⁵ Ali eje kari ur fost smatralic vredni sã uskrnulaskã dãm morc njiš nu su änsura, njiš nu sã ämiritã. ³⁶ Šã jej nu poći maj mult nikad sã mori, kã jej äš kupiji alu Dimizov daje kã äš ridikac dãm morc. Jej äš ka andeji. ³⁷ Atunšje dã uskrnuće šã Mojsije u arätat aje äm svedočulala aluj dã grmu šje arde. Akulo jãľ čamã pã Domnu alu Dimizovu lu Abraham, Dimizovu lu Izak, šã Dimizovu lu Jakov, multã dobã dã pã šje jej ur murit. ³⁸ Anume, Dimizov nuj

Dimizovu alu hej morc, mar alu hej kari kustã, kãnd toc kustã pãntu jãľ.”*

³⁹ Šjeva ka učitelji dã zakonu alu Mojsije u priznalit: “Učitelju, tu aj svitit benji!” ⁴⁰ Dã pã aje jej nu sor maj ändurat sã äľ äñšjeršji ku äntribalur.

Mesija äj maj mari dã kit Car David (Mt 22,41–46; Mk 12,35–37)

⁴¹ Isus u äntribat: “Šje gãndešci jej kum svitešci dã Mesija kã äj numa Fišjoru lu Car David? ⁴² David dã jãľ sängur äm kenvije dã Psalmur zãšji:

‘Domnu u zãs alu Domnu amnjov:

Šãz pã desna parce ame.

⁴³ Šã ju uj vãrlji pã dužmanji atej dãsuv pišjorilje atelji.’

⁴⁴ David jasno äľ čamã: ‘Domnu’, atunšje kum poći jãľ sã äj fiãj fišjor?”†

Isus upozoravalešci pã učenici aluj sã sã pãzaskã dã učitelji dã zakonu alu Mojsije

(Mt 23,1–36; Mk 12,38–40; Lk 11,37–54)

⁴⁵ Isus svite lu učenici aluj a totã lume punje ureći. ⁴⁶ Jãľ u zãs: “Je sama dã učitelji dã zakonu alu Mojsije. Jej uživalešci sã sã šetalaskã äm haljinur lunž šã sã fiãj pozdravalic ku poštovanje äm varuš pã trgur šã jej plašji sã šadã lokurlje časni äm sinagogur šã pã nuntur. ⁴⁷ Jej pljačkalešci pã udovicur äm kãšãlje alor, kãnd fašji lunž aruguminći dã predstavã. Ali jej ur kãpãta maj gre kaznã.”

21

Udovica dã kutotu šje ari alu Dimizov (Mk 12,41–44)

¹ Kum su ujtat äm sus Isus u vãzut pã ominj gãzdašj kum bagã banj äm škatulã kari are äm Hram. ² Jãľ u vãzutu isto aša pã mujere vãdojã kum u pus äm nontru doj mišj banj dãm aržjint. ³ Isus u zãs: “Ju vã zãk anume, kã asta sãrakã vãdojã anume u dat maj mult dãm toc jej. ⁴ Adišje? Daje kã toc alci or dat dobrovoljni prilog lu Dimizov dãm aje šje ave mult kãnd mujere u dat dãm sãrãšijã šã kutotu šje ave dã kust.”

Znakur dã änturšjala lu Krist (Mt 24,1–22; Mk 13,1–20)

* **20,22** Jej sã nadale kã Isus u zãšje “da ili nu”. Dakã u zãšji “da”, atunšje Židovi ar fi mirgiš pã jãľ kã lji zãšji sã plãčãškã porez lu alci kari äš pã vlast. Dakã zãšji “nu” atunšje vjerski voður ar puče sã zãkã alu Rimljani kã Isus äñvacã sã kršãlaskã zakonu alu Rim. † **20,24** Äm original skrijã: “denar”. ‡ **20,27** saduceji grupa dã židov kari äš vjernici šã poličicari jej numa prihvatalešci elši šinšj kenvijur dãm stari zavjet šã jej nur änkritzut äm kust dã pã morci. **20,28** Pnz 25,5–6 § **20,28** Äm original skrijã: “rãdika familijã pãntu fračisu aluj.” **20,37** Izl 3,6

* **20,38** Daje kã ešce ominj ur murit fizički, jej trãbã sã fiãj ä duhovno äm kust. Ku alcilje vorbi: “Dimizov alu eje lu kari duhu alor kustã, makar kã tela alor ur murit daje kã duhu alor kustã äm prisutnostu alu Dimizov.” **20,43** Ps 110,1 † **20,44** Daje kã David u čimat pã Mesija kã äj Domnu aluj, aje značalešci kã Krist äj maj mari dã kit David šã nuj numa potomku alu David.

⁵ Känd učenici svite dă Hram, șă zășje kă ave mândri mar petri, șă are ukrasalit ku ukrasur kari ur dat ominji alu Dimizov, Isus u zăs: ⁶ “A dă eșce stvarur la șje vă ujtăc aku, zuva u vinji, känd njiș una petră no râmânje ajișe una pă alta. Jelji ur fi toci vărliji zos.”

⁷ Jej lor ântribat pă jăl: “Učitelju känd u fi aje? Șă șefălj znakuvur ur fi kari ur zășji känd u fi?”

⁸ Jăl u zăs: “Ujtăcävă să nu fijec zăbunjic. Multă lumi ur vinji âm numilje amnjov șă ur zășji: ‘Ju mes Mesija’, șă ‘Vreme aj apropi.’ Ali nu băgăc sama la jej. ⁹ Șă känd auzăc dă tabărur șă dă nemirur nu fijec frikoș, kă eșce događajur trăbă să fijă elși ali kraj no vinji așă pă friș.” ¹⁰ Jăl isto așă lju zăs: “Nacija sur boruli protiv dă nacija, șă kraljevstva protiv dă kraljevstva. ¹¹ Șă u fi potresur pă različită lokur isto ka șă fome șă kugur. Șă pă nor ur fi frikoși stvarur dă văzut șă urăci znakur.

¹² Ali majnti dă șje u fi kutotu asta, șă vor apuka. Jej vur adușji âm sinagogur la sud șă vor băga âm čemicur. Jej vur trăje la kraljur șă la alci vladar daje kă șcec učenici amej. ¹³ Kutotu asta vu da șansă să svedočulec. ¹⁴ Ali nu vă brigalec șje ac zășji âm nenči dă obrană. ¹⁵ Kă ju voj da âm vreme firi șă mărđuljiș âm aje meră dă njime no puće să să obranalaskă dă aje, ili să să bată protiv dă aje. ¹⁶ Șă voj vic fi izdalic, da čak șă dă la roditelji avoștri șă dă la frac șă dă la njam, urtașj, șă orikic dăm voj ur fi amurăc. ¹⁷ Toc vor mărzălji daje kă șcec učenici amej. ¹⁸ Tot njiș unu pâr* dă pă kapičilje avoștri nu vu piri. ¹⁹ Șă dăkă nu odustanalec vic kăpăta kust dă erikeș.”

*Proroštvo dă uništenje dă Jeruzalem
(Mt 24,15–21; Mk 13,14–19)*

²⁰ Isus spunje: “Voj vic vide Jeruzalem opkolulit dă kătânj, atunșje voj ac šci kă u fi uništen. ²¹ Atunșje eje âm regija Judeja trăbă să skepi âm planinur, eje kari kustă âm varuș trăbă să fugă dă akulo șă heje păm satur să nu mergă âm varuș. ²² Kă âm elje zălji dă osveta kutotu stvarurlje dăm

Kenvija svântă sur umplje. ²³ Jao alu elje kari âs gărjonji ili rănjeșci pă căcă kupij âm zăljlje kă bjeda șă mirgu protiv dă eje ominj u fi mari! ²⁴ Orikic ur muri pă șpica dă mač șă ostali ur fi zarobulic ântră mulči nacijur. Jeruzalem u fi kălkat pă la ominji kari nus židovi păn șje nu lji treșji vreme dă vladalală.”

Isus sviteșci kum su ântorșji napoj pă pămănt

(Mt 24,23–35; Mk 13,21–31)

²⁵ Isus spunje: “Akulo ur fi znakur, pă sori, lună șă pă șcevilje, șă ominji pă pămănt ur fi âm mari nevoljur, dă graju mari dă valovur. ²⁶ Suflijčilje ominjilor lu lăsa dă frikă dă ha șje tek u vinji pă svet kă silurlje dăm nor sur zdrănjina. ²⁷ Șă atunșje jej ur svedočuli kă ju am vinjit Fișjoru Omuluj pă oblak ku mari pučeri șă ku slavă. ²⁸ Känd u fi asta ujtăcävă sus șă rădikac kapičilje kă Dimizov vinji să vă oslobudulaskă.”

Usporedbă dă ljemnu dă smokvă

(Mt 24,32; Mk 13,28)

²⁹ Isus lju spus usporedbă: “Băgăc sama la ljemnu dă smokvă, șă alcilje ljemnji! ³⁰ Kit șă punji listur, voj videc kă vara aj apropi. ³¹ Isto așă känd vi vide asta kă u fi voj ac šci kă kraljevstva lu Dimizov aj apropi. ³² Anume, ju pot zășji: asta ominj kari kustă no fužji ândărăt majnti dă șje kutotu asta no fi.† ³³ Norurlje șă pămăntu u treșji ândărăt, ali vorbilje amelji nikad nor treșji.”

Fijec spremni dă Isusov dolazak

(Mt 24,36–51; Mk 13,32–37)

³⁴ Isus u zăs: “Nu lăsa brigur âm sufljitic dă măn kari, butură șă brigur dă asta kust, să nu vă dukă dă la Dimizov kă zuve poči să vijă ³⁵ dăm turdată. Kă u vinji pă toc bez obzira hundî kustăc pă pămănt. ³⁶ Păzăc dăm ala rând pă toci vremilje. Șă arugăcävă să fijec spremni să škăpăc dă kutotu asta șje u fi, șă să pućec să fijec âm nenče ame la Fișjoru Omuluj făr dă frikă.”

³⁷ Âm totă ză Isus ânvăca âm Hram, ali nopće jăl fužje afară șă aș fășje lok la planina dă maslinur. ³⁸ Ali dă điminjaca

* **21,18** unu pâr Isus sviteșci dă maj mik dio la aje osobă. Jăl sviteșci kă ântragă osoba nu u propadali. Isus mar spunje kă orikic ur fi amurăc, a șjinjiva prișjepi kă duhovno alor nu lju fi njimika. **21,24** Iz 63,18; Dn 8,13 **21,27** Dn 7,13 † **21,32** asta ominj kari kustăÂm original skrijă: “asta generacijă”. Postojuleșci različitur načinur kum să prișjipenj asta redak: 1. asta generacija značaleșci pă heje kari kusta âm vreme känd Isus svite a aje značaleșci kă u fi uništenje dă Jeruzalem șă alci znakovur kari u adușji la povratku alu Krist su apukat känd jej u kusta; 2. asta generacijă značaleșci alta vrstă dă ominj kari âs rej șă să suprotstavljaleșci lu Isus, a aje značaleșci kă uvijek u fi nevjernici kari să suprotstavljaleșci lu Isus păn la trenutak känd jăl su vratali pă pămănt; 3. asta generacijă značaleșci “asta rasă” odnosuleși pă židovur, șje značaleșci kă židovska rasa nu u prošuli majnti dă șje Isus su ântrășji pă pămănt, ili 4. asta generacija značaleșci kă ominji u kusta păn do kraja a aje značaleșci känd su događuli događajur su spomenuli âm stihovur 25–26, Isus u ântrășji pă pămănt känd aje generacijă u kusta.

rākori, totā lume vinje sǎ puǎ ureci la jǎl ǎm Hram.

22

Juda su ligizit sǎ izdǎlaskǎ pǎ Isus

(Mt 26,1–5, 14–16; Mk 14,1–2, 10–11; Iv 11,45–53)

¹ Are apropi Pasha, kari are elši zǎ dǎ blagdan dǎ pita fǎr dǎ kvas. ² Mar popur šǎ uciitelji dǎ zakonu alu Mojsije planǎrze kum ar puće sǎ amori pǎ Isus ali alor lji are frikǎ dǎ lumi.

³ Atunšje Sotona u tunat ǎm Juda Iskar-iot, kari are unu dǎm dvanaest (12) apostola. ⁴ Jǎl u mers šǎ su ligizit ku mar popur šǎ ku stražari dǎ Hram kum ar puće sǎ ǎl izdǎlaskǎ pǎ Isus. ⁵ Jej asre fǎloš dǎ aje šǎ sor ligizit ku Juda sǎ ǎj đe banj. ⁶ Juda su ligizit šǎ atunšje su ujtat dǎ prilikǎ sǎ ǎl izdǎlaskǎ pǎ jǎl afarǎ pǎ askuns fǎr dǎ lumi.

Pripreda dǎ Pasha

(Mt 26,17–19; Mk 14,12–16)

⁷ Zuva dǎ Pita fǎr dǎ kvas, u vinjit pǎ kalji birkuca pǎ Pashǎ a aje trǎbuje sǎ fiǎj žrtvovalitǎ. ⁸ Aša Isus u mǎnat pǎ Petar šǎ pǎ Ivan šǎ lju zǎs: “Dušjec šǎ pripremile veĉera dǎ Pashǎ pǎntru noj sǎ mǎnkǎnj.”

⁹ Jej lor ǎntribat pǎ jǎl: “Hundi gǎndešĉ sǎ pripremilenj?”

¹⁰ Jǎl lju zǎs alor: “Punjec ureci, kum vinjec ǎm varuš, voj ac afla pǎ om kari dušji mari bukal dǎ apǎ. Sljedilecǎl pǎn la kasa hundi meržji. ¹¹ Atunšje zǎšjec lu kapu dǎ kasǎ: ‘Uciitelju ǎntrabǎ, Hundi ǎj soba ǎm kari pot mǎnka veĉera dǎ Pashǎ ku uĉenici amej?’ ¹² Jǎl cu arǎta atunšje soba sus pǎ kat mari šǎ opremilitǎ ku kutotu. Fǎšjec pripremurlje akulo.” ¹³ Aša jej ur mers šǎ ur aflat stvarurlje kum Isus lJOR zǎs, šǎ jej ur fǎkut pripreda dǎ veĉera pǎ Pashǎ.

Zadnja veĉera lu Domn

(Mt 26,20–30; Mk 14,17–26; Iv 13,21–30; 1 Kor 11,23–25)

¹⁴ Kǎnd u vinjit vreme sǎ mǎnǎšji una, Isus šu lot lok la masǎ, šǎ ku jǎl asre dvanaest (12) apostolur. ¹⁵ Jǎl u zǎs: “Ju am avut mari vojǎ šǎ am veĉera dǎ Pashǎ ku voj majnti dǎ šje uj patali ku morĉe. ¹⁶ Ju vǎ zǎk kǎ nikad maj mult nu uj mǎnka veĉera dǎ Pasha majnti dǎ šje nu su ispunuli ǎm kraljevstva lu Dimizov.”*

¹⁷ Atunšje u lot kljištaru ku vin šǎ u dat hvalǎ alu Dimizov, šǎ u zǎs: “Loc asta šǎ

ǎmpǎrcǎc ǎntri voj. ¹⁸ ǎm napoj, ju vǎ zǎk, ju noj be dǎ plodu dǎ strugur pǎn šje no vinji kraljevstva lu Dimizov.”

¹⁹ Isus u lot pita, šǎ u dat hvalǎ alu Dimizov, u rupt ǎm dovǎ šǎ u dat la uĉenici aluj šǎ u zǎs: “Asta ǎj tela ame, kari u fost datǎ pǎntru voj. Fǎšjec asta ǎm ǎngǎndalǎ dǎ minji.” ²⁰ Šǎ isto aša dǎ pǎ mǎnkari, jǎl u lot kljištaru dǎm kari toc ur be šǎ u zǎs: “Asta kljištar ǎj novi zavjet ǎm sǎnžilje amnjov, kari ǎj vǎrsat pǎntru voj.

²¹ Ujtǎcǎvǎ kǎ izdajica ame ǎj la masǎ apropi dǎ minji! ²² Ju FišJor Omuluj uj muri kǎ aša are skris ǎm nenĉi ali jao lu omula kari mu izdalit!” ²³ Pǎ aje jej sor apukat sǎ sǎ ǎntrebi una pǎ alt kari ar fašji aje.

Ponizni ǎs maj mari ǎm kraljevstva alu Dimizov

(Mt 20,25–28; 19,28; Mk 10,42–45)

²⁴ Isto aša su apukat apostoli unu svat ǎntri jej, ka šjinji ar trǎbuji sǎ fiǎj maj mari ǎntrǎ jej. ²⁵ Aša Isus u zǎs: “Kraljevi dǎ asta svet vladalešĉi ku narodu pǎ koristu alor šǎ ari puĉeri pǎ jej, šǎ jej sǎngur zǎšji kǎ fašji benji. ²⁶ Ali nu ǎj aša ku voj! Lasǎc pǎ maj mari dǎm voj sǎ fiǎj hǎl maj ponizni, a hǎl maj bǎtǎrn ka sluga. ²⁷ Aku šjinji ǎj maj mari, gostu la masǎ ili poslužitelju kari ǎj sluga? Hǎl kari ǎj la masǎ da nu? Ali ujtǎci, ju mes ajišje ku voj ali ka sluga avostru. ²⁸ Voj ac rǎmas ku minji pǎm ǎnšjirkalurlje amelji. ²⁹ Kum mu dat Tata amnjov kraljevstva mijǎ, aša isto, ju voj da avovǎ, ³⁰ pravo sǎ mǎnkǎc šǎ sǎ biĉec la masa ame ǎm kraljevstva ame, šǎ sǎ šǎdec pǎ prijestolje, sǎ sudulec pǎ dvanaest plemurlje dǎ Izrael.”

Isus spunji alu apostolur dǎ kušnjur šǎ dǎ pretnjur šje vinji

(Mt 26,31–35; Mk 14,27–31; Iv 13,36–38)

³¹ Isus u zǎs: “Šǎ tu šimun, šimun, punji ureci! Sotona u šjirut dopuštenje sǎ vǎ iskušulaskǎ ka pǎ pšenicǎ ǎm sito.† ³² Ali ju mam arugat pǎntru ĉinji, dǎ ǎnkriĉala ata sǎ nu kadǎ. Šǎ tu trǎbǎ sǎ ǎmbǎlurec ǎm vjerǎ pǎ fracǎ atej kǎnd vij ǎm napoj la minji.”

³³ Petar u zǎs: “Domnje ju mes spreman sǎ mǎ duk ǎm ĉemicǎ šǎ sǎ mor ku ĉinji!”

³⁴ Isus u ǎntors vorba: “Lasǎ mǎ sǎ ac zǎk kǎ kukošu no kukuruzu astǎs majnti dǎ šje tu mi tǎgǎdi ǎm tri rǎndur kǎ nu mǎ kunošĉ.”

* 22,16 Pasha u podsjetilnit pǎ izraelski narod kum Dimizov lju izbavalit dǎm ropstvo dǎm Egipat kǎnd u žrtvovalit birkǎ a jej u pus sǎnžji pǎ uša alu kasa alor. Pǎ sliĉan naĉin, Isus u mǎnat pǎ birka alu Dimizov šǎ ku sǎnžilje alu Isus sǎ oslobodulaskǎ pǎ narodu alor dǎm grehurlje alor. Isus ǎm napoj u vinji u vladali ka kralju, a atunšje vjernici ur ave mari feštǎ, jej ur slavalǎ kǎ Dimizov lju izbavalǎ. † 22,31 Đavao gǎnde sǎ lji odvojulaskǎ dǎ la Isus ka kum seljak odvajalešĉi pšenicǎ dǎ la ljuskǎ.

³⁵ Isus jarä lju äñtribat: “Känd vam mänat afarä fär dä ðibularuš šä fär dä täšč, ili cipiliš, arec äm šjeva ka potreba?”

Jej u zäs: “Nu.”

³⁶ Ali jäl u svätit: “Maj mejnkulo, dakä avec ðibularuš jec ku voj, šä isto aša šä täška šä dakä nu aj mač vindi šubac šä kumpärä mač.† ³⁷ Kä sigurno träbä sä sä ispunulaskä šje are skris dä minji, anume: ‘Jäl are smatralit dä zločinac’-isto šje u zäs proroci dä minji träbä sä sä ispunulaskä.”

³⁸ Atunšje jej ur zäs: “Ujtäci Domnje, noj avenj doj mačur.”

Jäl u äñtors vorba: “Aku äj dästul ku asta svat.”§

Muka alu Isus äm gardu dä Getsemanija

(Mt 26,36–46; Mk 14,32–42)

³⁹ Isus u mers aku la Planina dä maslinur, kum ave jäl običaj sä fakä, šä učenici aluj ur vinjit ku jäl. ⁴⁰ Känd u vinjit jäl pä lok, jäl u zäs alor: “Arugäcävä dä aje sä nu kädec äm kušnjä!”

⁴¹ Jäl su maknuliit äñdärät dä la jej aša dä parci ka kum aj värli peträ, šä u käzut pä ðinuc, šä sä aruga. ⁴² Jäl u zäs: “Tata, dakä tu gäñdešč je kljištarusta dä patnjä dä la minji! Jarä nu fijä ame vojä mar ata fijä fäkutä!” ⁴³ Atunšje anđalu däm nor u vinjit šä lu ämbäkurit pä jäl. ⁴⁴ Kum are äm mari mukur jäl šä maj tari sä aruga. Šä znoj u aluj su fäkut äm kapljicur, dä sänži kura pä pämänt.* ⁴⁵ Atunšje Isus su skulat däm aruguminci šä u mers äm napoj la apostoli aluj. Jäl lju aflat kum sä kulka činjic dä žalji. ⁴⁶ Aša jäl lju zäs: “Adäšje vä kulkäc? Skuläcävä šä arugäcävä sä nu kädec äm kušnjä!”

Isus äj apukat

(Mt 26,47–56; Mk 14,43–50; Iv 18,3–11)

⁴⁷ Isus inka svite känd ur vinjit mulc ominj. Jej ur vinjit dä pä jäl. Unu däm jej are šä Juda unu däm dvanaest (12) apostolur. Jäl u vinjit dä apropi la Isus šä lu surutat äm ubraz. ⁴⁸ Ali Isus ju zäs aluj: “Juda, izdalešč pä minji, Fišjoru alu Omuluj, ku surutala?”

⁴⁹ Apostoli känd u väzut šje su dogodulit jej ur äñtribat: “Domnu, sä nji bäčenj ku mačurlje?” ⁵⁰ Šä unu däm jej u luvit ku

maču pä sluga lu popa mari, šä ju tijet ureče.

⁵¹ Isus u zäs: “Dästul, nu maj vä bäceci!” Jäl u pus mäna pä ureci šä lu iscjelilit.

⁵² Atunšje Isus u zäs lu mar popur šä lu straža dä Hram, šä lu bäñarnji kari ur vinjit afarä protiv dä jäl: “Ac vinjit ku mačur šä ku palicur ka pä buntovnik? ⁵³ Nikad nac räðikat njiš žježijtu protiv dä minji känd arem ku voj äm totä zä äm Hram. Ali aku äj vreme avosträ šä sä vladalaskä tama.”†

Petar tägädešci pä Isus

(Mt 26,67–75; Mk 14,66–72; Iv 18,15–18,25–27)

⁵⁴ Atunšje jej lor apukat pä Isus, lor dus äñdärät šä lor dus la kasa la maj mari popä. Petar sljedile pä däparci. ⁵⁵ Fok ur fäkut äm sredina dä udvar, šä kum šäde lume akulo, Petar u vinjit äñtri jej. ⁵⁶ Una tänärä sluškinja lu väzut kä šaði äm lumina dä fok, u mucät pä jäl tari šä u zäs dä pä aje: “Omusta are ku jäl isto.”

⁵⁷ Ali jäl u tägädit šä u zäs: “Nu, ju nu mes. Ju nu äl kunosk pä jäl!”

⁵⁸ Nu mult dä pä aje altu om lu väzut šä u zäs: “Spunji! Tu ješč unu däm jej!”

Ali Petar u äñtors vorba: “Ju nu mes!”

⁵⁹ Hundiva unu šas dä pä aje altu om uporno tvrdäle: “Sigurno, asta om are ku jäl, kä jäl äj Galilejac!”

⁶⁰ Ali Petar u zäs: “Ju nu šcuv dä šje svitešč!” Šä točno atunšje känd inka svite, kukošu u kukuruzät. ⁶¹ Domnu su äñtors šä su ujtat pä Petar. Šä vorbilje lu Domnuluj ur vinjit äm napoj la Petar, kum u zäs jäl: “Majnti dä šje kukošu u kukuruzä astäs tu mi tägädi pä minji äm tri rändur.” ⁶² Šä Petar u mers afarä šä plängänt tari.

⁶³ Ominji kari äl päze pä Isus äš fäšje šjuf däm jäl šä äl bäce. ⁶⁴ Jej ur pus fljancä pä oč, ä luv äm ubraz šä sä akäca dä jäl: “Ajde prorokulešci! Spunji nji šjinji ču luvit äm ubraz?” ⁶⁵ Šä jej alu Isus ur zäs maj mulci uräci vorbi.

Isus äj la maj mari sud

(Mt 26,59–66; Mk 14,55–64; Iv 18,19–24)

⁶⁶ Dä räkori äm alta zä, bäñarnji, una ku mar popur šä učitelji dä zakonu alu Mojsije, ur adus pä Isus äm nenče dä sudu

† **22,36** Känd učenici majnti ur krenulit sä propovjedälaskä, Isus are tari popularan a ominji ur arätat gostoprimstvo lu heje kari propovjedale poruka alu Isus. Stvarurlje sä promjenule aku a mulc ominj su suprotstavali lu Isus a učenici träbä sä sä päzaskä sä fijä spremni sä sä osigurulaskä šä sä zaštiitlaskä. **22,37** Iz 53,12 § **22,38** Aku äj dästul ku asta svat Asta ar puče sä fijä: 1. jej ari dovoljno mačur, ku alčilje vorbi: “aku avenj dovoljno mačur” ili 2. Isus gäñdešč jej sä šce sä svitaskä dä aje kä ari mačevur: “Dästul äj asta svat dä mačevur”. Känd Isus svite kä ar trbuji sä kumpiri mačevur, jäl lji svite dä opasnost ku kari su afla. Jäl anume nu gände sä kumpiri jej mačevur šä sä borulaskä.

* **22,44** Äm orikic starogrčki rukopisur nu ari 43. i 44. redak. † **22,53** vladalaskä tamaAje äj vreme känd Sotona lukrä.

alor. ⁶⁷ Jej ur zäs: “Spunjinji dakä ješc tu Krist.”

Jäl u äntors vorba: “Sä vä spuj nu mac änkredi, ⁶⁸ sä sä vä äntreb pä voj dä Krist, voj nu ac äntoršji vorba. ⁶⁹ Aku maj menkulo ju, Fišjoru alu Omuluj, uj fi äm pučeri pä desna parci dä mäna lu Dimizov.”

⁷⁰ Šä jej toc ur zäs, “Atunšje tu ješc Fišjoru alu Dimizov?”

Šä jäl u äntors vorba: “Da baš kum zäšjec! Ju mes!”

⁷¹ Atunšje jej or zäs: “Šefälj dokazur maj mult nji träbujä? Noj sängur anj auzät dä m gura aluj!”

23

Isus la Pilat kari are upravitelj šä rimljanin

(Mt 27,11–14; Mk 15,1–5; Iv 18,28–37)

¹ Toc kari as re dio dä sud sor skulat šä lor adus pä Isus la Pilat. ² Šä jej sor apukat sä adukä optužbur protiv dä jäl: “Noj anj aflat kum strik pä lumi. Jäl u zabranalit sä sä pläčaskä porezu lu Caru dä Rim. Jäl tvrđalešci kä jäl äj Krist Car.”

³ Pilat lu äntribat: “Ješc tu Car dä Židov?”

Isus u äntors vorba: “Da kum aj zäs tu.”

⁴ Pilat u zäs atunšje lu mar popur šä lu gärmadä dä lumi, “Ju nam aflat njimika dä šje laš optužuli šä suduli.”

⁵ Ali jej šä maj tari navalale: “Jäl bunulešci pä toc pä pämäntu anostru.* Su apukat sä äncevi äm Galileja šä u vinjit äm Jeruzalem.”

Isus äm nenče lu Car Herod

⁶ Känd u auzät Pilat kä sä svitešci dä Galileja, jäl u äntribat: “Äj omusta dä m loku Galileja?” ⁷ Kum are informiran Isus pripadale alu autoritetu lu Herod, Pilat lu mänat la Herod kari are äm Jeruzalem atunšje.

⁸ Herod are fälos kä veđi pä Isus. Kä dä mult gände sä äl vadä pä Jäl daje kä u auzät mult dä jäl, šä Herod sä nadale kä lu vide sä fakä čudur. ⁹ Herod svite mult, äntriba mulci, ali nu ju fost äntorsä njiš una vorba. ¹⁰ Mar popur šä učitelji dä zakonu alu Mojsije asre isto akulo šä jej ur zäs tari mar optužbur protiv dä Isus. ¹¹ Atunšje Herod šä stražurlje aluj äš fäšje šodä dä m Isus šä äl fäšje buländ. Jej lor ämbräkat pä jäl äm haljinur dä Car šä lor

mänat la Pilat. ¹² Šä äm aje zä Pilat šä Herod kari asre dužmanj aku asre urtaš.

Isus äm napoj la Pilat

(Mt 27,15–26; Mk 15,6–15; Iv 18,39–19,16)

¹³ Atunšje Pilat u čimat una pä mar popur šä pä alci voður kari as re židovi šä pä gärmadä dä lumi. ¹⁴ Jäl lju zäs: “Voj ac adus pä omusta kä bunule pä lumi ali ju vä uvjerälesk kä känd äl ispičem nam aflat njiš šefälj krivicä am jäl. Jäl nu äj duvinä njiš dä una krivicä dä šje ac optužulit. ¹⁵ Njiš Herod nu aflat njimik äm jäl, kapu lu mänat äm napoj la noj. Jäl no fäkut njimika sä zavredilaskä kaznä dä morci. ¹⁶ Ju uj da sä äl bičalaskä benji benj šä luj släbuzä.”

Da li Pilat u släbuzä pä Isus ili pä Baraba?

¹⁷ † ¹⁸ Ali jej ur mužjit äm grupur tari, “Ändärät ku omusta! Noj gändenj sä äl släbož pä Baraba!” ¹⁹ (Baraba are äm čemicä kä bunule pä lumi äm Jeruzalem šä u amurät.) ²⁰ Pilat daje gände sä släbodä pä Isus šä aša lju svätit alor äm napoj, ²¹ Ali jej tot ur mužjit maj tari: “Punjecäl pä krušji! Punjecäl pä krušji!”

²² Atunšje po treći ränd, jäl lju svätit alor: “Adišje? Spunjecäm šje rov u fäkut omusta? Ju nu pot afla njimik rov sä zaslužulaskä morci. Aša luj dä sä äl bičalaskä šä atunšje läsa sä fugä.”

²³ Ali jej mužje šä maj tari, šä zahtjevale sä äl pujä pä krušji. Šä napokon jej ur kápätat šje gände. ²⁴ Pilat u dat zapovjed sä sä fakä kazna šje ur zahtjevalit jej. ²⁵ Aša äm tokmä ku zahtjevula, jäl u släbuzät dä m čemicä pä om šje u rädikat bunä šä u amurät ali jäl u äntors pä Isus la jej sä äl pujä pä krušji.

Pä Isus äl punji pä krušji

(Mt 27,32–44; Mk 15,21–32; Iv 19,17–27)

²⁶ Šä kum lor dus ändärät pä Isus, jej ur apukat pä om šje sä čima Šimun, dä m varušu Cirena, kari vinje akasä dä m sat. Jej ur pus krušje pä jäl sä dukä äm loku lu Isus. ²⁷ Multä lumi äl sljedile pä Isus šä mujer kari plänžje šä žalale pä jäl. ²⁸ Isus su äntors la jej šä lju zäs: “Mujerilje dä m Jeruzalem, nu plänžjec päntru minji, mar plänžjec päntru voj šä päntru kupiji avoštri. ²⁹ Kä anume u vinji vremi† känd ur zäšji lume, ‘Blagoslovulici äs elje kari nikad no ar avut šä injimilje kari nikad nor

^{22,69} Ps 110,1 * ^{23,5} toc pä pämäntu anostru Äm original skrija: “pä m äntragä Judeja”. Ali ajišje sä odnosulešci pä rimska provincija “Judeja”, pä cijela domovina alu Židov. † ^{23,17} Äm bätärnji grčki rukopisur äj: ¹⁷ “Jej ave običaj pä festival kä are obavezalit pä unu dä m zatvoreniš sä släbodä afarä.” Vejs Mt 27,15; Mk 15,6. ‡ ^{23,29} Asta vremi u vinjit 70 aj dä pä Krist. Kätänjilje dä Rim u opkolulit šä uništilit Jeruzalem šä u murit pä mulc židovur.

purtat kupij ša cäcälje kari nikad nor avut lapci äm jelji![§] 30 Lume sor apuka atunšje sä zäkä lu planinur: ‘Kädec žos pä noj!’ ša lu đalur: ‘Astupäcänji!’ 31 Kä dakä fašji dastafelji stvarur lu ljemnjilje verž, šje nar puće sä peci uskat?’*

32 Akulo asre isto doj alci, amändoj kriminalci kari trábä sä fijä pus pä krušji sä mori ku Isus una. 33 Känd ur vinjit pä loku šje sä čima osu dä kap, jej lor apukat ša lor pus pä krušji, una ku doj kriminalci, unu pä desna, unu pä ljeva parće aluj.

34 Ša Isus u zäs: “Tata Dimizovu amnjov, jartälji kä jej nu šcijä šje fašji.”† Ša vojnici ur skos kockä sä sä ämperci däm coljilje aluj äntri jej.

35 Lume stäče ša sä ujta; ša vladarur asre akulo ša ä l räde: “Jäl u spasalit pä alci. Aku dakä äj Krist, akuljes dä la Dimizov, lasä sä sä spasalaskä sängur!” 36 Kätänjilje isto äš fäšje šjuf däm jä l. Ša jej ur vinjit ša u ämbijet aluj ucät.‡ 37 Jej ur zäs: “Dakä ješć tu Caru dä Židov, spasalešćici pä činji sängur!” 38 Sus la kap are skris: “Asta äj Caru dä Židov.”

Doj kriminalc una pä krušji ku Isus

39 Unu däm eje kriminalc kari äs re puš pä krušji ku Isus ä l vředile ša jä l u zäs: “Dakä ješć tu Krist, atunšje spasalešćici, ša pä noj isto!”

40 Altu kriminalac lu mužjit pä elši ša u zäs: “Nu ci frikä dä Dimizov? Tärpälešć ista kazna ka jä l. 41 Tu ša ju šćenj ista pravedan kaznalic. Noj anj kápätat kaznä dä lukrurlje relji, ali omusta no fäkut njimika.” 42 Atunšje ju zäs lu Isus: “Isuse, ängändešćici tu dä minji känd vi vinji äm kraljevstva ata.”

43 Isus ju zäs äm änturšjalä dä vorba: “Anume, ju äc zäk: astäs vi fi ku minji äm Raj!”

Morče lu Isus

(Mt 27,45–56; Mk 15,33–41; Iv 19,28–30)

44 Känd are hundiva däm njaza, are äntunjerik äntreg pä mäntu pän äm tri (3) šasur. 45 Sorilje are äntunjerik, ša feringa äm Hram[§] su tijet pä pola. 46 Atunšje Isus u pläns äm graj tari ša zäšje: “Tata äm

mänjilje atelji ju puj duhu amnjov.” Känd u zäs Isus asta, jä l u murit.

47 Känd u väzut asta kapetanu šje u fost, jä l u slavalit pä Dimizov kum u zäs: “Omusta are sigurno pravedan!” 48 Ša totä lume kari sor akuljes sä vadä kum lor punji pä krušji, känd ur väzut šje u fost, ur mers akasä ša äš bäče dä žalji čepturlje. 49 Ali toc kari ä l kunuše pä jä l una ku mujerilje kari ur vinjit ku Isus däm Galileja stäče ša sä ujta dä däparči.

Josip punji äm gropä pä Isus

(Mt 27,57–61; Mk 15,42–47; Iv 19,38–42)

50 Are om šje sä čima Josip. Jäl are član dä mari sud dä židov. Bun om ša pravedan 51 kari no dat pä prav la odlukurlje šje ur fäkut ku Isus. Jäl are däm Arimateja, unu varuš la Judeja ša are däm unu kari ašćipta sä vijä kraljevstvo lu Dimizov. 52 Omusta u mers la Pilat ša lu äntribat dakä poči kápäta tela lu Isus. 53 Josip u lot žos pä Isus dä pä krušji ša lu änvälit äm plahtä. Ša lu pus äm gropä šje are sklesalitä däm peträ äm kari inka njime no fost ängrupatä. 54 Zuva dä pripremä are ša zuva dä sämbäta vinje.

55 Mujerilje kari ur vinjit ku Isus däm Galileja isto ä l sljedile. Jelji ur väzut grupa, ša kum are tela aluj postavalit. 56 Aša ur mers äm napoj ša ur pripremit uloj ša parfemur sä ungä tela alu Isus, ali pä zuva dä sämbäta jej sä odmarale dä pä zapovjed alu Mojsije.

24

Isus nuj maj mult äm gropä

(Mt 28,1–10; Mk 16,1–8; Iv 20,1–9)

1 Elši zuva dä säptämänä, are duminjika, tari dä diminjaca mujerilje ur mers la gropä, ša aduše uloj ku miros šje ur pripremit. 2 Jej ur aflat peträ* kä u fost äntorsä ändärät dä la gropä. 3 Känd ur tunat jej nor aflat tela lu Domnu Isus. 4 Ša atunšje, känd inka stäče akulo äm šok, ujtäci! Doj ominj stäče längä jelji äm colji šje svitläze. 5 Mujerilje sur änfrikušat tari, kapu sur poklonulit pän la pämänt ku ubrazu ša ominji lJOR zäs: “Adišje kutäc pä om äm kust äntträ ominj morc? 6 Jäl

§ 23,29 Äm aje vremi kupiji äm Jeruzalem ur trpäli tari urät. Atunšje ominji ur gändi kä äj maj benji dä ominj sä nu ajvi kupij. Nuj tugä maj mari känd vejs kum kupiji alor patalešći ili mori. 23,30 Hoš 10,8 * 23,31 Uskat ljemnu maj tari ardi dä kit verdi ljemnu. Ardala značalešći patalälä ili kaznä. Isus are pä krušji ka verdi ljemnu daje kä jä l nu zaslužulit sä ardä (sä trpälaskä). Ominji kari u odbacalit pä Isus as re ka uskat ljemnu. Zaslužulit sä ardä (sä patalaskä) dä grehurlje alor. † 23,34 Ša Isus u zäs: “Tata Dimizovu amnjov, jartälji kä jej nu šcijä šje fašji.” Äm orikic grčki rukopisur nuj asta skris. 23,34 Ps 22,18 ‡ 23,36 Ocät are jeftinä buturä kari obični ominj bje. Vojnici fäšje šjuf däm Isus ša äj däde jeftinä buturä alu šjinjiva kari äj kralj. 23,36 Ps 69,21 § 23,45 feringa äm Hram Asta feringä are 25 metara dä nalt ša odvajale svänt loku dä la Hram. * 24,2 peträ Asta are mar, isklesan okruglä peträ dovoljno mari sä askundä ulaz dä märmänci. Träbuje maj mulc ominj sä maknalaskä petra.

njuj ajiše. Jäl u uskrsnulit! Ängändecävä šje vu zäs jäl känd are inka äm Galileja: ⁷ “Träbä ju Fišjoru Omuluj sä fjuv dat äm mänjilje lu ominji rej šä sä mä puji pä krušji daje sä uskrsnulaskä pä treća (3) zä.”

⁸ Atunšje jej sor ängändit dä vorbilje aluj. ⁹ Känd sor äntors dä la gropä kutotu asta ur spus alu jedanaest (11) apostolur šä alu toc. ¹⁰ Jelji as re Marija däm varušu Magdala, Ivana šä Marija, mumäsa lu Jakov, kari u adus hiru la apostolur. ¹¹ Ali puvešce alu mujeriljelje lju su väzut alu apostolur kä svite bulunzemi, dä aša nu ljur änkrižut. ¹² Ali Petar su skulat šä u aljirgat la gropä. Akulo u stat sä sä ujci äm nontru, šä u väzut numa plahtä. Atunšje u mers äm napoj hundi are šä sä äntriba šje u fost aje.

Isus sä aratä la učenikur pä kalje äm Emaus

¹³ Äm aje ista zuva doj (2) učenikur märžje äm lok Emaus, jedanaest (11) kilometara däm Jeruzalem. ¹⁴ Jej svite una ku alt šje u fost. ¹⁵ Atunšje känd svite šä känd sä äntriba dä kutotu aje, Isus sängur u vinjit šä umbla ku jej. ¹⁶ Ali alu oči alor are uskratalit sä nu äl kunoskä pä Isus.

¹⁷ Isus lju äntribat pä jej: “Šä šje raspravljalec aša iskreno känd umbläc?” Šä jej or stat trišč.

¹⁸ Unu däm jej, unu kari sä čima Kleofa, ju äntors vorba: “Ješč tu jedini stranac äm Jeruzalem kari nu šćijä šje u fost ajiše äm zadnji par zälji?”

¹⁹ Isus u äntribat: “Šje u fost?”

Jej ur äntors vorba: “Dä kutotu šje su dogodulit ku Isus däm Nazaret. Jäl are Prorok, om bälour äm djelur, šä äm vorbi äm njenče lu Dimizov, šä la lumi. ²⁰ Mar popur šä anoštri poglavarur lor dat sä sudulaskä pä Isus pä morči, šä jej lur pus pä krušji! ²¹ Noj nji nadalenj kä äj jäl ala unu kari u otkupili Izrael. Šä astäs äj treća (3) zuva dä atunšje. ²² Ali pä aje kutotu orikiči mujer däm grupa anoštra nju iznenadalit benji benj. Dä räkori dä äm injacasta jelji ur mers la gropä. ²³ Jelji nu ur aflat tela aluj, mar ur vinjit äm napoj sä nji zäkä kä ur väzut vizijä dä andelj dä kari ur zäs kä Isus äj äm kust. ²⁴ Orikic däm grupa anoštra u mers la gropä sä vadä šä ur aflat kum ur spus mujerilje ali nu lor väzut pä jäl.”

²⁵ Šä Isus lju zäs: “O voj ominj bulänž šä äm sufljičilje avoštri nu šcec spremni sä änkriđec šje ur zäs proroci! ²⁶ Nar träbuji Krist sä patalaskä dä toči stvarurješce

šä atunšje Dimizov sä äm proslavalaskä?”[†] ²⁷ Jäl u spus maj menkulo šje are zäs dä jäl, äm toči svänti kenvijur; su apukat ku Mojsije šä pä m toc Proroci.

²⁸ Känd ur vinjit dapropi äm lok hundi märžje, Isus su arätat äm namjerä sä mergä maj menkulo. ²⁹ Ali jej lor nagovorulit sä rämäji. “Rämänji ku noj; mar äj kasno. Zuva äj mar gata.” Atunšje jäl u mers äm nontru sä rämäji ku jej. ³⁰ Atunšje känd are ku jej la masä, Isus u lot pitä, u blagoslovlulitu šä u rupt äm dovä šä lju dat alor. ³¹ Aku oči alor puče sä vadä, šä jej lor kunuskut, šä dä pä aje Isus u nestalit.

³² Šä jej ur zäs una la alt: “Nu nji arđe sufljičilje anoštri känd svite jäl ku noj pä kalji, šä känd nju objasnale jäl sväntä kenvijä?” ³³ Atunšje jej sor skulat šä ur mers äm napoj äm Jeruzalem. Akulo ur aflat pä jedanaest (11) apostolur una pä kupä, šä pä orikic alci ku jej. ³⁴ Ešce ljur spus: “Domnu anume u uskrsnulit, šä su arätat la Šimun.” ³⁵ Doj (2) učenikur ur spus šje ur päcät pä kalji, šä kum lor kunuskut känd u rupt pita.

Isus sä aratä la učenikur (Iv 20,19–23)

³⁶ Čak šä känd svite dä aje šje ur päcät, Isus stäce akulo äntřä jej sä jäl lju zäs: “Putuljalä fijä ku voj!” ³⁷ Jej as re zubunjic šä änfrikušac kä jej gände kä veđi duh. ³⁸ Ali Isus u zäs: “Adišje vi frikä? Šä adäšje vinji sumnjur äm sufljičilje avoštri?” ³⁹ Ujtäcävä la pišjorilje amelji šä la mänjilje amelji! Ujtäcävä ju mes! Punjec mänjilje šä uvjerilecävä, kä duh nari karnji šä osä kum viđec kum ju am.” ⁴⁰ Känd u zäs asta jäl lju arätat mänjilje šä pišjorilje.

⁴¹ Ali dä fälušuja mari, jej inka nu änkride, šä sä čudule. Jäl lju zäs: “Avec ajiše šjeva dä mänkat?” ⁴² Jej jur dat aluj dārab dä pešci fript. ⁴³ Isus u lot šä u mänkat äm nenče alor.†

⁴⁴ Isus lju zäs: “Asta äj aje šje ju vä svitem avovä känd arem inka ku voj: kutotu stvarurlje kari dä minji as re skrišä äm zakonu lu Mojsije, šä äm kenvijurlje dä prorokur šä äm Psalmur träbuje sä sä ispunulaskä.” ⁴⁵ Atunšje jäl lju dāsväkut gāndurlje alor sä potä sä prišjepi sväntä kenvija. ⁴⁶ Jej u zäs: “Asta äj skris äm sväntä kenvijä: kä Krist träbä sä patalaskä šä sä uskrsnulaskä däm morc pä treća (3) zä. ⁴⁷ Isto aša änkäjalä šä jirtala dä grehur ar träbuji sä fijä propovjedalici äm numilje aluj alu toči nacijurlje aša Dimizov

^{24,7} Lk 9,22 † ^{24,26} Asta svitešci dä vřemi känd Isus u kápata čast šä slava känd jäl u fi car. † ^{24,43} Asta u fäkut sä lji areči kä nuj duh, kä duhovur nu mänänkä.

lju jirta grehurlje alor, šă să să apuŝji elŝi ku propovjed ăm Jeruzalem. ⁴⁸ Voj ŝcec svedoci dă stvarurljeŝce.

⁴⁹ Šă ju uj mănă žos pă voj Duh svănt ŝje Tata amnjov u igirit. Ali rămănjec ajiŝe ăm varuŝ păn ŝje nu vic fi ămbrăkac ku pučeri dă sus!”Š

*Isus să ăntorŝji ăm nor
(Mk 16,19–20; Dj 1,9–11)*

⁵⁰ Isus lju dus dă apropi ăm lok Betanija. Jăl u răđikat mănjlje ăm sus šă lju blagoslovulit pă jej. ⁵¹ Šă kănd lji blagoslovule pă jej, jăl u fost răđikat šă dus sus ăm nor. ⁵² Jej să klanjale la jăl, šă ku fuluŝuje mari sur ăntors ăm Jeruzalem, ⁵³ šă ăm Hram cijelo vreme ăl blagoslovule pă Dimizov.

Š **24,49** ămbrăkac ku pučeri dă sus Sila alu Dimizov u astupa isto ka kum coljlje astupă pă osobă, ku aje u kăpăta sila dă Svănt duhu să svjedočulaskă lu alci dă Isus.